לציונות—לסוציאליזם—לאחות עמים

על המשמר

יום ד', ט"ו באב תשמ"ו, 20 באוגוסט 1986 / שנה מ"ד מס' 13119 / המחיר 75 אג' כולל מע"מ

שלטונות ברה"מ העניקו אשרות יציאה לבני משפחת שצ'רנסקי

מוסקבה — השלטונות הסובייטיים הוציאו אתמול אשרות יציאה למשפחתו של אנטולי שצ'ראנסקי — מסר אחיו ליאוניד לכתב אי.פי. במוסקבה.

ליאוניד שצ'ראנסקי אמר, כי האשרות ניתנו לו, לאמו, אידה מילגרום, לאשתו רעיה ולשני ילדיהם אלכסנדר בן 14 ובוריס בן שנה.

„זה עתה קיבלתי את הניירות ועוד לא הספקתי לקנות כרטיסי טיסה כך שאינני יודע מתי נעזוב", אמר שצ'ראנסקי.

המשפחה מתכוננת לבוא לישראל דרך וינה. (אי.פי.)

מוסקבה: השיחות עם ישראל לא יימשכו — ירושלים: לא המלה האחרונה

בתגובה סובייטית רשמית ראשונה, אמר הדובר גראסימוב, כי ישראל חרגה בצורה שחצנית ממסגרת השיחות ע"י העלאת שאלת היהודים ● עוד אמר, כי לישראל אין נכסים ואין אזרחים בבריה"מ ולכן אין מקום לביקור משלחת ישראלית ברוסיה ● הוא חזר וגינה המדיניות התוקפנית של ישראל ואמר, כי עד שזו לא תיפסק לא ישופרו היחסים ● ירושלים מביעה צער על ההודעה וסבורה שהמגעים יימשכו

מאת שליחנו המיוחד להלסינקי וסוכנויות הידיעות

השיחות הרשמיות הראשונות בין ישראל ובריה"מ נסתיימו בלי תוכניות להמשך בהן, אמר אתמול דובר של משרד החוץ הסובייטי.

הדובר, גנאדי גראסימוב, האשים את ישראל ב„התערבות בלתי מוצדקת" בשאלת יהודות בריה"מ ואמר כי לא יהיו דיונים נוספים על קשרים קונסולריים עם ישראל, אחרי השיחות, שנמשכו 90 דקות, בהלסינקי.

„לא הושגו הסכמים – אפילו לא הסכם לגבי פגישה אפשרית בעתיד", אמר גראסימוב במסיבת עתונאים. „אין תוכניות להמשיך בפגישה זו".

מקלחת צוננים

הודעתו עמדה בסתירה לתגובה שהשמיע אתמול שר־החוץ של ישראל יצחק שמיר, שתיאר את שיחות הלסינקי כהתחלת דרישה עם מוסקבה.

גראסימוב, בתגובה הסובייטית הרשמית הראשונה על השיחות, אמר כי הצד הישראלי חרג מהמסגרת המתוכננת של השיחות כאשר העלה שאלות לגבי מתיחויות במזה"ת, והגירת יהודי בריה"מ.

מגנה דברי שמיר

הוא גינה בחריפות את שמיר על שתיאר את יהודי בריה"מ כ„נכס...

(המשך בעמוד 2)

פרס: קשה לפענח החידה הסובייטית

אמר עוד כי לא נרפה מעניין יהודי בריה"מ ● „לבריה"מ אינטרס במזה"ת אך כדי לממשו עליה לחדש הקשרים עמנו"

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

„רוסיה איננה האוייב שלנו והיא לא במלחמה עמנו ועליה, אם היא רוצה להשתתף בתהליכים המדיניים של המזרח־התיכון, לחדש קשרים דיפלומטיים עם ישראל" אמר אמש ראש הממשלה שמעון פרס בטקס בו הוענק לו אזרח כבוד של נתניה.

החידה הסובייטית

עוד פרס הוסיף כי קשה לפענח את החידה הסובייטית ולא ברור מדוע הם הפסיקו את שיחות הלסינקי. אך כנראה שהם רגישים לתגובת הערבים. ואולי הם מגומים במחשבות התגובה הערבית. לדעתו של פרס הוכיחו שיחות הלסינקי התעניינות מחודשת של בריה"מ במזה"ת והתהליכים המתרחשים כאן. אינני יודע אמר פרס אם מה שהתפרסם היום ב„פראבדה" זאת המלה האחרונה בנושא. אך יהיה השיקול הרוסי אשר יהיה לא ניתן להפריד בין ענייני העם למדינה והנושא המרכזי היה ויישאר בעיית יהודות בריה"מ.

היהודים — העיקר

המטרה איננה הקמת קונסוליות ומה שלא תעשה בריה"מ, יקטין את מאמצינו להאבק לאור היום ובגלוי על אפשרות של חיים יהודיים בבריה"מ ולא חשוב מה יהיה המחיר. אנחנו מדינה קטנה ורוסיה מדינה גדולה. הרגל הרוסית הגדולה עשתה צער קטן והססני.

פרס סיים באומרו שגורל יהדות בריה"מ יישאר במרכז דיוניה של ישראל עם מוסקבה ללא קשר בנסיבות.

„נילחם בכל כוחנו נגד הנסיון למנוע מיהודים לצאת רק כשל היותם יהודים, לא נתפשר בשום מחיר", אמר פרס לעתונאים בעת סיור בנתניה.

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

דובר משרד החוץ אבי פזנר הביע אתמול צער על הודעת דובר משרד החוץ הסובייטי. פזנר אמר, כי הודעתו מוכיחה, שלא חל כל שינוי בעמדתה השלילית של בריה"מ כלפי בעיית יהודי בריה"מ. ישראל מצרה, אמר דובר משרד החוץ, תמשיך לראות את בעיית הטיפול במצבם של יהודי ברה"מ בבעיה המרכזית ביחסים שבין שתי המדינות.

דובר משרד החוץ לא התייחס כלל לדברי הדובר הסובייטי, כי לברה"מ אין כל תוכניות להמשיך את המיפגש שהחל בהלסינקי. חוגים מדיניים העריכו אתמול כאורח בלתי־רשמי, כי התגובה הסובייטית הנמרצת באה להשיב על הפרסומים הרבים שהיו עד כה במערב, בחלקם פרסומים שמקורם ישראלי. מהם היה ניתן להתרשם, כי מיפגש הלסינקי לא נכשל ויהיה לו המשך, וכי ברה"מ האזינה לתביעות ישראל בעניין יהודי ברה"מ.

לא המילה האחרונה

החוגים המדיניים ציינו שהעלאת נושא יהודי ברה"מ על ידי משלחת ישראל בהלסינקי לא באה לברה"מ בהפתעה. שכן הדבר נמסר קודם לכן בהחלטה בכלי־התקשורת. לכן הודעתו של הדובר הסובייטי, כי

(המשך בעמוד 2)

תוכנית השר צור לצמצום השליטה בשטחים ● עמוד 3
הרוג ו־26 פצועים בתאונה ● עמוד 16
שריר: מכפישים שמו של סוויטה ● עמ' 3
סייגים ביחסי רואי החשבון והבנקים ● עמ' 4
יאוחדו כל קרנות הפנסיה ● עמוד 16
התרבות והאמנות נזרקים לים ● צלצול מהיר
שרון טוען בממשלה: מסירת שטח 9 — שוחד פוליטי ● עמוד 7 / חוגים מקורבים

הנשיא יעניק כנראה מחר חנינה ל־7 אנשי שב"כ

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר" בירושלים

[illegible]

תהפוכות במדיניות הסובייטית

פגישת משלחות ישראל וברית־המועצות בהלסינקי הכזיבה לפתוח דלת, את מי שציפה, כי המגע הדיפלומטי הגלוי והרשמי הראשון בין שתי המדינות, לאחר 19 שנות ניתוק, ישמש לפתות פתיחת צנועה, אך משמעותית לדיאלוג ישראלי־סובייטי רחב יותר ולחידוש הקשרים הדיפלומטיים המלאים. הודעת הדובר הסובייטי במוסקבה לפיה „לא נקבע שום סיכום ולא הוחלט להמשיך בשיחות", בלוויי הטלת אשמה על ישראל, בדברי כשלון המפגש מעידה על הבלבול הרב אצל מעצבי המדיניות, שעל היחסים עם ישראל, שהיא עצמה יזמה אותו.

אמנם נכון, ישראל היא מדינה קטנה לעומת מעצמה דוגמת ברית־המועצות, אך בשיחות בין הצדדים מותר לנציגים ישראליים להעלות את שאלתם של ישראל לרבות אלה הנוגעים לעליית יהודי ברית המועצות. [illegible]

שולץ שוקל ביקור במזרח־התיכון בעקבות „התפתחויות חיוביות"

זייד ריפעאי: סיכוי לוועידה בי"ל אחרי שאש"ף יקבל החלטות מועה"ב

מאת דנה ארוש הורוביץ, כתבתנו בארה"ב ומאת כתבנו לענייני המזה"ת

ניו־יורק. — הממשל האמריקני קבל בחום „התפתחויות חיוביות" שחלו במזרח־התיכון לאחרונה ואשר עוררו תקוות לקידום תהליך השלום באזור — הודיע אמש דובר משרד החוץ האמריקני, צ'ארלס רדמן.

בתדריך לעיתונאים ציין הדובר כי שר החוץ שולץ שוקל אפשרות לערוך ביקור באזור אם יגיע למסקנה שפריצת דרך ממשמשת ובאה.

התפתחויות חיוביות

רדמן סירב להגיב על הידיעה שנתפרסמה אתמול ב„ניו־יורק טיימס", לפיה הממשל מתכנן אסטרטגיה לפעילות אמריקנית נמרצת יותר במזרח התיכון.

„אנו עוקבים בתשומת אחרי ההתפתחויות במזרח־התיכון", אמר הדובר בהדגישו כי „היו לאחרונה התפתחויות חיוביות".

בהקשר זה הוזכר את סיור הנשיא בוש באזור, וכן את פגישת חסן־פרס במרוקו.

ראש ממשלת ירדן זייד ריפאעי אומר, כי איננו רואה שום אפשרות לכינוס ועידה בינלאומית לפתרון הסכסוך במזרח התיכון, בלי שיתופו של אש"ף. בראיון לשבועון „אל־חוואדת" אמר ריפאעי, כי המחלוקת הנוכחית בין ירדן לפלשתינים אינה מחלוקת עם אש"ף, אלא עם הנהגתו בלבד — וזהו הבדל גדול.

לדבריו, נראה שאין לאש"ף אינטרס להשלים את המהלך עם ירדן ולא התייחס ברצינות הדרושה להצעותיו. זה מה שהוביל להפסקת הסתום ולהפסקת התיאום המדיני עם אש"ף.

ריפאעי הדגיש, כי אחרי ביקור ג'ורג' בוש בירדן לא חל שינוי

(המשך בעמוד 2)

שר השיכון תוקף עמדת הליכוד בעניין „שטח 9"

דוד לוי: הדיבורים על „מדינה פלשתינית בגליל" — חוסר אחריות

משמרת הזדהות של צעירי מפ"ם, התומכת בהחזרת השטח לתושבי סכנין, תתייצב היום מול משמרת מחאה של צעירי „חרות" המתנגדת להחלטת שר־הבטחון

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

שר־השיכון דוד לוי תומך בהחלטת שר־הבטחון להחזיר את „שטח 9" לבעליו הערבים [illegible]

(המשך בעמוד 2)

ההסתדרות תתנגד לפטורי עובדים בעקבות הקצוץ הנוסף בתקציב

דאגה מפיטורים רחבים בשירות הצבורי ● הברפלד: צעד כזה מנוגד להבנה בין קיסר והשר נסים ● האיגודים המקצועיים יחליטו על צעדים ארגוניים

מאת כתבנו לענייני עבודה

החלטת הממשלה לקצץ בתקציב המדינה מעוררת בהסתדרות זעם ודאגה נוכח האפשרות שהדבר יוביל לפיטורים נרחבים בשירות הציבורי.

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד אמר אתמול בתגובה, כי ההסתדרות תתנגד לפיטורי העובדים וכי צעד זה הוא בניגוד להבנה שהושגה בין מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר לבין שר האוצר משה נסים לפני מספר שבועות.

ההסתדרות לא תעמוד מנגד

הברפלד ציין, כי ביצוע התכנית הכלכלית היה כרוך בתהליך מכאיב של צימצום בכוח האדם בשני המיגזרים, וההסתדרות לא תשתף פעולה עם הממשלה אם זו תניף שוב את שוט הפיטורין. הוא הבהיר שההסתדרות, אשר נוקטת במדיניות שכר מרוסנת ואחראית מתוך דאגה ליציבות המשק, לא תעמוד מנגד שעה שהממשלה מקבלת החלטות שמשמעותן פיטורים, גידול באבטלה, וערעור מערכת יחסי העבודה.

מאיימים בנקיטת צעדים

מזכירי איגודים מקצועיים הודיעו אתמול, כי הם יכנסו את המזכירויות הארציות כדי להחליט על נקיטת צעדים אירגוניים עד כדי השבתת אגפים בשירות הציבורי — אם הממשלה תממש את איומה לפטר עוד עובדים בשירות.

הם מחללים קברים

כתובות נאצה וצלב קרס נתגלו אתמול בבוקר על מצבותיהם של גדולי האומה הטמונים בהר הרצל. על קברו של חוזה המדינה הותווה צלב קרס. על קברה של גולדה מאיר נכתב: „תפתחו את הקבר המסריח". דברים דומים נכתבו על קבריהם של אשכול וז'בוטינסקי. הכותבים הוואנדאליים הדגישו, כי „יש לחפור מקדש. כאן ארכיאולוגיה".

את הכתובות גילה בשעות הבוקר אחד מעובדי ההר, שמיהר להזעיק את המשטרה.

עם קבלת התלונה החלה המשטרה לחקור את הפרשה. על חלק מהמצבות השאירו הכותבים חתימה „קשת".

בצלאל עמיקם

צילום: רחמים ישראלי

בפתח תקוה יחסכו מים ע"י מחשבים

מאת אשר שילוני, כתבנו לענינים מוניציפליים

תוכנית שעשויה לחסוך כמים רבים, באמצעות מחשבים ושוברי לחץ עובדה על ידי צוות היגוי שמונה על ידי יו"ר המרכז לשלטון מקומי וראש עיריית פתח תקוה רב תבורי.

התוכנית עשויה להוות דוגמה לרשויות מקומיות אחרות.

בין ההמלצות שיוכנסו לשימוש החל בשבועות הקרובים: לצמצום תשקיית הגנים הציבוריים, והעברת הצנרת בגנים הציבוריים לשימוש בקוצבי מים (מחשבים).

בעקבות המלצת צוות ההיגוי יוכנסו לשימוש שוברי לחץ בברזים הראשיים של הגינות הפרטיות כדי להשיג חסכון של כ־50 אחוז בצריכת המים הפרטית.

ח"כ עלי דורש לבטל צמצום אספקת המים

היו"ר בפועל של ועדת הפנים של הכנסת ח"כ עובדיה עלי שיגר אתמול מיכתב אל נציב המים צמח ישי, בו הוא קורא לו לבטל ומנוע את ההוראות שהוציא לצמצם אספקת המים למספר רשויות מקומיות.

ח"כ עלי סבור, שהדרך של צימצום אספקת המים לתושבי ערים אלה היא מעין ענישה קולקטיבית. מה גם שאין בה כדי לפתור את בעיית ביזבוז המים. לדעתו, יש לחפש דרכים אחרות לפתרון הבעיה.

נמסר שהיו"ר בפועל של ועדת הפנים הורה לזמן ליום שני הקרוב ישיבת פגרה של הוועדה לדיון בנושא. (עתים)

● מאז תחילת התוכנית הכלכלית, חלה עליה משמעותית של כ־25 אחוז במספר היורדים מן הארץ ועל משרד הקליטה לשים דגש רב יותר למניעת הירידה, — אמר אמש ח"כ יצחק ארצי מל"ע.

מזג האוויר

ירושלים 17־28; תל־אביב 22־29; באר שבע 19־38; רמת הגולן 16־30; נהריה 20־30; צפת 17־29; טבריה 21־36; נצרת 20־30; עפולה 20־32; שומרון 18־30; לוד 21־30; יריחו 22־37; עזה 23־29; אילת 26־40.

גובה הגלים: 40 עד 80 ס"מ.

בסכנין מזהירים מעימות עם מתנחלי המחאה של „חרות"

רפול בכרמיאל: הערבים רוצים מדינה פלשתינית בגליל

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

ראשי הציבור הערבי בכפרים סכנין, דיר חנא וערבה הזהירו אתמול בפני העלול להתרחש אם יממשו צעירי חירות את כוונתם „להתנחל" בכניסה לסכנין מחר אחה"צ.

כ־150 צעירי חירות מתכוונים לבוא מחר ולהקים מאהל בכניסה לכפר סכנין. במחאה על החלטת ועדת השרים לשחרר את שטח 9 ולהחזיר חלק מהאדמות לבעליהם הערבים.

אישים בסכנין הרגישו שההחלטה להחזיר את האדמות שיפרה בצורה משמעותית את היחסים של התושבים הערביים כלפי המדינה ומוסדותיה. התושבים הדגישו שיש להמנע מכל נסיון להתגרות בתושבים הערביים, שישרת את הגורמים הקיצוניים בשני המחנות. בכפר סכנין הרגישו שהתברר שרק רבע מתוך 13 אלף הדונמים של שטח האימונים מוחזר לידים הערביות.

אתמול סערו הרוחות בעיקר בקרב קבוצות של צעירים המזוהים עם גורמים לאומניים בסכנין אשר ביקשו אם אכן תתקיים הפגנת חירות לצאת נגדה בכח. גורמים מתונים בסכנין מנקשים להרגיע את הרוחות.

כוחות גדולים של משטרה ומשמר הגבול יהיו נוכחים במקום.

רפול מזהיר בפני הקמת מדינה פלשתינאית בגליל

הערבים בגליל רוצים מדינה פלשתינאית בשטח בו הם יושבים היום והממשלה שלנו מסייעת להם על־ידי החזרת שטח 9 אמר אמש ח"כ רפאל איתן בעצרת התחייה שהתקיימה בכרמיאל נגד החזרת שטח 9. כ־150 מהגליל העליון, עמק יזרעאל ונהלל נשאו כרזות בגנות ויצמן ונגד הכוונה להחזיר את שטח 9. רפול האשים את הממשלה בהזנחת עקרונות הציונות, וקרא לה להתפטר. הוא קרא לתושבי כרמיאל לשלוח מברקי מחאה לראש הממשלה. לדבריו, הערבים עומדים לתבוע שטחים נוספים הגובלים אם איזור שטח 9.

קולות אחרים

מזכיר מועצת הפועלים בכרמיאל, עזרא פיק, מסר אמש לכתבנו שצעדה של הממשלה הוא חיוני ומשרת בראש וראשונה את עשרות הישובים היהודיים באיזור, המצפים לאדמות שבתוך שטח 9.

סיור ח"כי הליכוד

מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת מדווח: סיעת הליכוד בכנסת וחכ"ים המשתייכים לסיעות התחיה והתחיה, יערכו ביום חמישי הקרוב סיור בשטח 9.

את הביקור בשטח 9 יזום חיים קופמן מראשי סיעת הליכוד בכנסת.

הרוג ועשרה פצועים בהתנגשות אוטובוסים בכביש ק. גת־חברון

נפגעת תאונה בחיפה מתה מפצעיה ● אוטובוס נפל לוואדי בחיפה

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום וכתבי עתי"ם

אוטובוס של „מובילי גת" התנגש אתמול אחה"צ באוטובוס שבא מולו בכביש קרית־גת־חברון, לאוטובוס שנסע מחברון לקרית־גת התפוצץ הגלגל הקידמי השמאלי, והוא סטה שמאלה לנתיב הנגדי.

כתוצאה מההתנגשות נהרג צעיר בן 16, ותשעה נוסעים נפצעו. כן נפצע נהג האוטובוס של „מובילי גת".

כל עשרת הפצועים הועברו לבית־החולים „ברזילי" באשקלון.

נפגעת התאונה בחיפה מתה מפצעיה

תושבת חיפה לנקה לוונטל (61), שנפגעה במוצאי־שבת בתאונת דרכים, שבה נהרג בעלה, נתנס לוונטל (63), מחיפה מתה מפצעיה בבית־החולים רוטשילד בחיפה.

נהג המכונית שפגע בבני הזוג, יעקב רוזין הובא אתמול לבית־המשפט השלום בחיפה וב"כ המשטרה טען, כי הוא סטה לשמאל הדרך והתנגש חזיתית בפרטית. השופט עמירם רנד נענה לבקשת הסניגור, ובהסכמת המשטרה שוחרר הנהג בערבות 3,000 שקל חדש. הוצא נגדו צו־עיכוב יציאה מהארץ.

אוטובוס נפל לוואדי בחיפה

אוטובוס „אגד" ריק מנוסעים, התדרדר אתמול לתהום במורד דרך שמחת גולן בחיפה. נהג האוטובוס נפצע פצעים קלים והועבר ע"י מד"א לבי"ח רמב"ם.

האוטובוס עשה דרכו משכונת נוה שאנן ומסיבה בלתי ברורה, סטה לימין הכביש, פרץ את מעקה הבטיחות, והדרדר לוואדי בעומק של כמה עשרות מטרים.

יום המשמר

הושג הסדר כספי בין קופ"ח לממשלה

הסכם בין קופת־חולים וההסתדרות לבין הממשלה בדבר הסדר ענייניה הכספיים של קופת־חולים, נחתם אתמול. על הסכמה זו חתמו יו"ר ההנהלה של קופת־חולים, פרופ' חיים דורון, נציג ההסתדרות הכללית מר דוב פלג והממונה על התקציבים באוצר מר אהרון פוגל.

ההסדר מבוסס על איזון מלא של תקציבה השוטף של קופת־חולים במסגרת תקציב הפיתוח שלה, עפ"י עקרונות שנקבעו בדו"ח גדיש, שחילק את המעמסה בין שלושה גורמים: הממשלה, ההסתדרות וקופת־חולים.

ההסדר הושג הן ע"י הגדלת ההכנסה והאשראי שהועמד לרשות קופת־חולים, והן ע"י הקטנת הוצאותיה של קופת־חולים במסגרת תוכנית התייעלות, שבמרכזה הפחתת 1700 משרות עד לאפריל 87'. כן כולל ההסדר את מכירת חלק ניכר מדירות השירות של קופת־חולים ונכסים נוספים בסכום כולל של 50 מיליון דולר. (עשית)

יוזמה למיפגשים בין מנהלי בתי־ספר למפקדי משטרה

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

מנכ"ל משרד החינוך אליעזר שמואלי הציע למנהלי בתי־הספר ליזום פגישות היכרות עם מפקדי תחנות המשטרה הסמוכות ועם קציני הנוער, כדי להבטיח מימוש נוהל חדש לטיפול באלימות.

בין התופעות המחייבות התערבות המשטרה מציין שמואלי:

- עבירות חמורות כגון גניבה, הצתה וסחטנות בין תלמידים.
- פריצות לתוך בית הספר לצורך גנבה או התנכלויות לרכוש בית הספר, מתוך מניעים של ואנדאליזם.
- נשיאת מכשירים מסוכנים (אולרים, סכיני גילוח, חומרי הצתה וכו') או איום בהפעלתם וסירוב למסרם למנהל בית הספר.

בצפת מבקשים להחליף את הצנרת מימי התורכים

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

עיריית צפת פנתה למשרד הפנים להקציב לה סכום של כ־300 אלף דולר להחלפת צנרת המים בעיר מימי התורכים.

בעירייה טוענים שחלק גדול מחריגות המים נובע מהצנרת הלקויה, ומהיות צפת עיר הממוקמת על גבהים שונים מ־600 מטר עד 900 מטר גובה, עם ואריות הגורמים לצנורות המים דליפות.

אתמול היתה הפסקת מים של יותר משעתיים, אך לא הביאה לחסכון מפני שתושבי העיר אגרו מים בכמויות גדולות לפני צאתם לעבודה. בעירייה הרגישו כי הנפגעים העיקריים בצפת הם הנופשים הנמצאים בבתי מלון ובבתי הבראה בעיר.

עובדי תפו"ד דחו הצעת הברפלד לשוב לעבודה

מאת רפאל גאון כתבנו בדרום

160 עובדי תפו"ד, אחד המפעלים בשער־הנגב בשדרות, לא קיבלו את הצעתו של חיים הברפלד, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי לשוב מייד לעבודה ולמסור לבוררות מוסכמת את הבעיות השנויות במחלוקת. השביתה במפעל נכנסה אתמול לשבוע השני.

תפו"ד הוא האחרון מבין עשרה מפעלים בשער־הנגב שעדיין לא נחתם בו הסכם העבודה החדש והמחלוקת הנוכחית היא סביב התביעה למתן דרגות ומתן חצי שעה להפסקת ארוחת צהרים כפי שמקובל באחרים מהמפעלים בשער־הנגב.

מים בששון... ובחסכון

חברת אמקור הציגה אתמול בפני עתונאים „שוטר מים", שהתקנתו בברזים הביתיים חוסכת 15 אחוז בצריכת המים. הדוגמנית המתקלחת: חנה שטיינר. צילום: יעקב כץ

מוסקבה: השיחות עם ישראל לא

(סוף מעמוד ראשון)

מאת שליחנו המיוחד

„ישראלי חשוב", ורמז כי השיחות הופסקו בשל מחלוקת בשאלת ההגירה היהודית. הדובר הסובייטי אמר כי היהודים בבריה"מ לא הסמיכו את שמיר לדבר בשמם ולישראל אין זכות לעשות זאת. „סילוף כזה של הנושא מהווה התערבות שחצנית מאד בענייניה הפנימיים של בריה"מ", הוסיף. הוא הוסיף כי ישראל ביקשה לשגר משלחת לבריה"מ, תמורת ביקור מתוכנן בישראל של פקידים קונסולריים ממוסקבה, שאמורים היו לדון בנושאים שונים, כולל רכוש סובייטי בישראל. „אולם לישראל אין רכוש בבריה"מ", אמר גראסימוב. „לכן לא היה הסכם בשאלה זו והפגישה הושעתה."

מדיניות תוקפנית

הדובר אמר כי התוכניות לשגר משלחת סובייטית לישראל בוטלו גם כן, והוסיף כי לא יהיו צעדים לשיפור היחסים, עד אשר ישראל תחדל מ„תוקפנותה נגד מדינות ערביות". „אנו מגנים את ישראל על מדיניותה התוקפנית. אנו מוכנים לחדש את הקשרים הדיפלומטיים עם ישראל רק אם תחדל מתוקפנותה נגד המדינות הערביות". בדבריו הטיל הדובר הסובייטי על ישראל את האחריות לכשלון השיחות.

תגובה שונה בהלסינקי

הצהרת הדובר במוסקבה עמדה בניגוד לאווירה במשלחת הסובייטית, בה שררה התחושה כי משימת הדיונים הושלמה. ראש המשלחת הסובייטית גנדיך פלכין אמר לעיתון הפיני „הלסינקין סנומאט" כי השיחה היתה עניינית וקונסטרוקטיבית בהחלט. ניסוח זה מצביע על פי הסיגנון הדיפלומטי הסובייטי עליכך כי הועלו כל הנושאים שהיו אמורים לעלות מבחינת המשלחת הסובייטית.

הביקור יתקיים

לכתבנו בהלסינקי נודע כי לדעת מקורות ישראלים לא ירד ביקור משלחת סובייטית מהפרק כלל וכלל. כמו כן הוכחשו דברי גרסימוב עליכך שלא נידון המשך מגעים. עם זאת אין הצד הישראלי מופתע מתגובת גרסימוב, שכן חזו אפשרות של תגובה כזו.

•

מאת דליה שחורי

(סוף מעמוד ראשון)

עתה מפסיקה ברה"מ את המגע עם ישראל בגלל „התערבות בעניינים הפנימיים" כביכול, אינה אלא מגוחכת.

יחד עם זאת הביעו החוגים המדיניים הערכה, כי דברי הדובר הסובייטי אינם „המילה האחרונה". הובעה תקווה, כי למיפגש הלסינקי יהיה המשך גם אם לא מיידי. צויין בהקשר זה, כי אחרי הפגישה הראשונה בין שר החוץ יצחק שמיר ושר החוץ הפולני בניו־יורק, חלפה שנה שלימה עד שפולין הודיעה על פתיחת משרדים בשתי הבירות, בדרג דיפלומטי נמוך.

מאמצים להוצאת יהודי סוריה

ראש־הממשלה שמעון פרס גילה אתמול שישראל נוקטת בצעדים פומביים וחשאיים ליהוציא את 3000 יהודי סוריה.

„אנו עושים כמעט אותם הדברים למען יהדות סוריה כפי שאנו עושים למען יהודי בריה"מ".

בדברו בעת סיור בנתניה אמר פרס שהנשיא מיטראן דיבר על כך עם אסד, אך נשיא סוריה לא הבטיח הרבה מלבד התרת יציאתם של כמה עשרות גברים ונשים בלתי נשואים. (אי. פי.)

20 נהרגו מהתפוצצות מכונית תופת בטהרן

טהרן. — 20 איש נהרגו ורבים נפצעו, כאשר מכונית תופת התפוצצה אתמול בכיכר הומה בלב טהרן.

הפיצוץ הזו אירע בכיכר פירדאוסי בשעות העומס של הבוקר. חלונות נופצו בבניינים רבים ומספר מכוניות עלו באש.

אחדים מן הנפגעים היו באוטובוס שעבר במקום בדיוק בשעת הפיצוץ. זהו הפיגוע הקטלני ביותר עליו נמסר באיראן מראשית השנה.

רדיו טהרן האשים „סוכנים אמריקניים" בהטמנת הפצצה בתוך מכונית מדגם „ג'יאן", גירסה מקומית של מכונית סיטרואן דה־שבו. סוכנות הידיעות האיראנית מסרה, כי במכונית התופת היו 23 קילו ט.נ.ט., והיא הופעלה באמצעות מנגנון השהייה.

מראשית השנה היו ארבעה פיצוצים נוספים בטהרן, שגרמו למותם של חמישה אנשים, וכן מכונית תופת שגרמה למותם של 13 איש ולפציעתם של 100 בעיר הקדושה קום, בשבת שעברה.

בלונדון מסרה תנועת האופוזיציה השמאלנית האיראנית „מוג'הדין עממי", כי היא מגנה בתוקף פיגועים במקומות ציבוריים וכן רצח של אנשים חפים מפשע. (ע"ע, ע"צ)

זוג ישישים נמצא מת

גופותיהם של זוג ישישים נמצאו אמש בדירתם ברחוב כרם זיתים שבגני יהודה.

הגופות של יעקב נרווט בן 90 ואשתו קטה בת 80 היו כבר במצב של רקבון. המשטרה ומד"א הוזעקו למקום, לאחר ששכן חש בריח הצחנה העז הבוקע מן הדירה.

בדיקה נוספת לא העלתה סימני אלימות או ממצאים פליליים.

נבדקות עתה שתי אפשרויות: האחת מהן, כי אחד מבני הזוג נפטר מוות טבעי ובן זוגו שם קץ לחייו או שמדובר בהתאבדות משותפת. (עתי"ם)

עומדים לגרש שני כושים עבריים נוספים

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

אמש כחצות עמדו לבצע גירוש של שני כושים עבריים נוספים. שלשום גורשו כבר שניים מבני הכת. השניים אמורים להיות מועלים על טיסת חצות מנמל התעופה בן־גוריון לארצות־הברית.

קרטר: זעזוע

השניים נמנים על החבורה שנעצרה ברחובות, ואשר בג"ץ אישר את גירושם. מנהיג הכת, בן עמי קרטר, פרסם אמש הודעה ובה הוא מביע צער, כאב, וזעזוע על גירוש שני בני כת אחרים שלשום. „אנשים אלה השאירו כאן נשים ותינוקות" אמר קרטר. „כיצד יכולה ממשלת ישראל לבצע מעשה כזה בשעה שבהלסינקי ניהלו ממשלות ישראל וברית־המועצות משא ומתן על איחוד משפחות", טען.

נער מבקש לשוב

בתוך כך מטפלת השגרירות האמריקאית בישראל בפרשה של נער בן 12 מן הכת המבקש לשוב לארצות הברית. הנער התייצב אתמול בצהריים בתחנת המשטרה בדימונה, ואמר: „רע לי בכת ואני בורח". הנער סיפר כי לפני שנים אחדות הובא מבולטימור ע"י אביו אל הכת בדימונה. לפני חודשים אחדים עזב את הארץ, והילד נשאר בכת אצל דודתו.

חיפושים אחר 5 תלמידי ישיבה נעדרים

חיפושים אחר 5 תלמידי ישיבה נפתחו אמש, כשהתקבלה ידיעה על היעדרותם: הד"ש ירדו לרחוץ בים המלח, בחוף קליה, ועד לשעת מסירת הידיעה טרם נמצאו. (שע"ח).

שולץ

(סוף מעמוד ראשון)

בעמדת ארה"ב כאשר לוועידה הבינלאומית, ואולם אפשר שיחולו שינויים בעמדה זו אחרי שאש"ף יכיר בהחלטת מועצת הבטחון 242. הוא אמר, כי גם ברית המועצות שינתה את עמדתה לגבי הוועידה הבינלאומית וקיבלה את ההצעות הירדניות, כפי שעשו גם בריטניה, צרפת וסין. אולם עמדת הנהגת אש"ף היא שמנעה את האפשרות להמשיך בתהליך.

שפל בשטחים

באשר למדיניות ירדן בשטחים, אמר ראש ממשלת ירדן: „המצב בשטחים הגיע לנקודת שפל כזו, שאין ברירה אלא לצאת בתכנית פיתוח כוללת למען התושבים. התכנית הירדנית תעלה כ־150 דולר בשנה והכסף יאסף מכמה וכמה מדינות ערביות, מוסלמיות, אירופיות וגם מארצות הברית, קנדה ויפן.

מיג 29 לירדן

ריפעי מספר בראיון, כי ירדן סיכמה כבר על כמה עיסקות נשק עם ברית המועצות, בעיקר בתחום ההגנה האווירית, וכבר הוחלה בהעברת התשלומים עבור העיסקות האלה. הוא אמר, כי ירדן מתכוונת לרכוש מטוסי קרב מתקדמים מדגם „מיראז' 2000" או „טורנדו" מצרפת ובריטניה, או מטוסי מיג־29 מברית המועצות. ההחלטה אילו מטוסים ירכשו, תהיה תלויה במשאביה הכלכליים של ירדן, אמר ריפעי.

צלצול מהיר

אבנר שלו, יו"ר המועצה לתרבות ולאמנות

התרבות והאמנות — הטלית והתפילין שנזרקים לים

הנפגעים הראשונים מן ההחלטה לקצץ בתקציב משרד החינוך יהיו מוסדות החינוך והאמנות דווקא.

— יש איום — עדיין אין החלטה. אבל — ברור שאם משרד החינוך לא יתארגן לקיצוץ בשעות ההוראה ובמספר המורים קיים חשש לפגיעה אנושה ממשית במערכת התרבות והאמנות כולה.

אולי תפרט.

— ההשלכות הקונקרטיות תהיינה סגירת מוזיאונים, תיאטראות, ספריות וכיו"ב. אינני רוצה לומר אילו מהמוסדות ייסגרו, אבל, ברור שמישהו יצטרך לשבת ולהחליט על כך. גם בתחום המחול והמוסיקה ישנן בעיות, שלא לדבר על רמת השכר במיגזר זה, שהיא מהנמוכות ביותר במשק.

למשל?

— המשכורת הגבוהה ביותר של רקדן בכיר היא כ־700 ש"ח ברוטו. גם שחקנים בכירים, שמשחקים כבר יותר משלושים שנה, אינם מגיעים ליותר מ־750 ש"ח נטו, בלי הטבות כתוספת רכב או אש"ל המקובלים במגזרים אחרים בארץ. אלא שהזמרים, השחקנים והנגנים ויתרו מתוך הקרבה של ממש על מאבקים מקצועיים כדי שלא לפגוע במוסדותיהם. גם הספריות הציבוריות, שהן תחום אפור, שאיננו יודע לצעוק, רוכשות כיום רק רבע מהתקן השנתי לרכישת ספרים. ואם ניאלץ עוד לקצץ — לאן נגיע?

הדבר מעיד, אולי, על היחס האמיתי לתרבות אצלנו...

— הכל נובע מאותו חטא קדמון, שהעמיד את תקציב התרבות על כשני אחוז מתקציב משרד החינוך. או מצד אחד „מעריכים" קובעי המדיניות את הפעילות התרבותית־אמנותית ובאים להצגות בכורה, לפתיחות תערוכות וכו'. אבל — כשמדובר במימוש האהדה הזו בתקציבים ריאליים... אז מדברים על חובבי הספורט בארץ. אבל, מי יודע שחמשת התיאטראות הגדולים מכרו בשנה שעברה קרוב ל־1.2 מליון כרטיסים, בעוד שהליגה הלאומית לכדורגל מכרה רק 460 אלף כרטיסים. שלא לדבר על כך שרק במוזיאונים ביקרו בשנה שעברה למעלה מ־3.6 מליון מבקרים. או לא ייתכן שדווקא התרבות והאמנות יהפכו לטלית ולתפילין שנזרקים לים בעת הסערה.

אתי רונאל

דוד לוי: הדיבורים

(סוף מעמוד ראשון)

תומך בה לגופו של עניין. הוא אמר ששר הבטחון היה צריך להביא את הדיון לקבינט, אך על עצם ההחלטה אמר שאין לו ביקורת. לדבריו 80 אחוז מן האדמות חוזרות לידיים יהודיות ו־20 אחוז לידיים ערביות.

„זה לא אסון?

„זה לא אסון גדול, לא צריך בגלל זה להרים ידיים וזה לא סוף העולם", אמר דוד לוי. לוי גורס שבגליל הושג בשנים האחרונות איזון דמוגראפי. דוד לוי תקף את אלה שמדברים על „מדינה פלשתינית בגליל" ואמר שלדיבורים אלה אין יסוד, וזהו חוסר אחריות לדבר כך. דוד לוי הדגיש שערביי ישראל הם שווי זכויות ואזרחים לכל דבר ומי שמשמיע דיבורים על מדינה פלשתינית בגליל, חוטא לאמת. „לא צריך להפחיד אותנו בצללים — בגליל יושבים גם ערבים והם אזרחי ישראל וצריך לחיות אלה בצד אלה", אמר. הוא הדגיש שתנופת ההתיישבות תימשך ואתמול בבוקר, לפני צאתו לגליל, נתן אישור להקמת שלושה ישובים חדשים.

מתתיהו דרובלס שדיבר לפני כן חלק ככל הנראה על דברי דוד לוי וציין שקיימת סכנה לרוב היהודי בגליל והערבים מהווים 70 אחוז מהאוכלוסיה.

התנחלות צעירי „חירות"

שלמה גלזר כתב „על המשמר" מוסר:

צעירי „חירות" ביקשו וקיבלו אישור מהמשטרה להקים התנחלות מחאה בסכנין בעקבות החלטת הממשלה על החזרת אדמות „שטח 9" לבעליהן הערבים. בעקבות כך ומחשש, לפרובוקציות שיובילו לאלימות בין יהודים לערבים, ביקשו צעירי מפ"ם אישור מהמשטרה לקיים משמרת־מחאה מול צעירי „חירות". המשטרה, מחשש להפרת הסדר הציבורי שינתה את החלטתה הקודמת ואישרה לצעירי „חירות" לקיים היום משמרת מחאה מצומצמת בצומת יובלים, הרחק מסכנין. בדעת צעירי מפ"ם לשלוח היום משלחת לכפר סכנין שתפגש עם ראש־המועצה ועם נכבדים מקומיים ותביע הזדהות ותמיכה בהחלטת הממשלה בנוגע לאדמות „שטח 9".

במלאת שנה למותו של

יונתן דודזון

נעלה לקברו ביום ראשון, ה־24.8.86 בשעה 15.00

בבית העלמין בברעם.

בערב יתקיים באילון רב־שיח לזכרו בשעה 21.30

הקיבוצים אילון וברעם

במלאת שלושים לפטירתה של חברתנו

מלכה דיכטר

נעלה לקברה לגילוי המצבה ביום ה' 21.8.86 בשעה 17.00

בערב שבת 22.8.86, בשעה 21.15

ייערך ערב זמר לזכרה בחדר האוכל במענית.

מוקירי זכרה מוזמנים

המשפחה

וקיבוץ מענית

פירושו של דבר

בכל זאת צעד ראשון

מאת שליחנו בפינלנד

הלסינקי. — בריה"מ אינה יכולה להרשות לעצמה לוותר על העויינות האידיאולוגית לציונות, גם אם יחול שיפור ביחסי בריה"מ־ישראל — דעה זו הביע בשיחה עם כתבנו הדיפלומט הפיני־יהודי, מקס יעקובסון. יעקובסון שימש בעבר ראש המחלקה הפוליטית של משרד־החוץ הפיני וציר פינלנד באו"מ. ב־1971 היה מועמד הארצות הסקנדינביות לתפקיד מזכ"ל או"מ אך בחירתו הוכשלה על ידי בריה"מ.

לדברי יעקובסון מושרשת האנטי־ציונות הסובייטית, לאחר שנים רבות של תעמולה עויינת לציונות התפתחות זו אינה ניתנת לשינוי.

בכל זאת צעד ראשון

הדיפלומט הפיני לשעבר אמר עוד, כי נקודת המוצא של פגישת הלסינקי היא המסקנה הסובייטית שבידודה הבינלאומי של ישראל על־ידי ברית המועצות, אינו משרת עוד את האינטרסים הסובייטיים. מדיניות זו מאפשרת לישראל לחסום את כניסתה של בריה"מ לזירת המשא־ומתן במזרח התיכון. הפגישה בהלסינקי הינה, לדעת יעקובסון צעד ראשון בתהליך של התקרבות בין שתי הארצות, גם אם הסובייטים מכחישים זאת. לעומת זאת יעקובסון מעריך כי לבריה"מ אין תוכנית־אב כוללת לגבי עתיד האיזור. מבחינת היעד המעשי שואפת בריה"מ לצורה כלשהי של יחסים עם ישראל, אך אינה מוכנה בשלב זה לחידוש היחסים הדיפלומטיים.

אוטובוס חדש דו־קומתי הופעל ע"י אגד ועיריית ירושלים בקו 99, שמסלולו מקיף את העיר.

עגלים בשוק האירופי יהנו מעודפי החמאה

בריסל. — „הררי החמאה" של השוק האירופי המשותף שהעפילו לשיא חסר־תקדים ולמרות תוכניות רבות לניצולם אין סימנים להקטנת המלאי העצום — מתברר מסיכומים רשמיים שפורסמו אתמול בבריסל.

בין התוכניות להקטנת המלאי הוצע להזין עגלים בחמאה וחזירים ועופות באבקת חלב מזה. השלטונות גם בודקים דרכים להעברת הצעדים שהונהגו רק לפני שנתיים, במטרה לצמצם את התפוקה. (עד)

„המשמר" עתון יומי

المرصاد — جريدة يومية

המו"ל: עתון וספר בע"מ

עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת

עורך ראשי: סבר פלוצקר

עורך משנה: ישראל זמיר

מזכיר המערכת: עדה סער

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833

חשבון בבנק הדואר 3—43360—4

המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999

"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771. Phone: 378833 Telex: 341652

סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר חדרים 102—121, טל' 225125—6. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צור מציע תוכנית שתצמצם למינימום את השליטה הישראלית בשטחים

בין הצעותיו של צור: הגדלת העצמאות הכלכלית והמינהלית של השטחים ■ צימצום דראסטי במספר הישראלים המנהלים חיי התושבים ■ הקפאת תוכניות ההתנחלות בגדה

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

שר הקליטה יעקב צור הכין תוכנית לעקרונות חדשים למדיניות ישראל בגדה המערבית. המציאות הבלתי הפיכה שנוצרה במרוצת השנים בשטחים המוחזקים וביחסים שבינם לבין ישראל, כתוצאה מהעדר מדיניות ברורה. צור מציע להקטין עוצמת השליטה הישראלית בחיי היום־יום בשטחים עד למינימום, הנדרש לקיום הבטחון. צור הציג את עקרונות הצעתו אתמול, במסיבת עיתונאים שקיים עם הכתבים המדיניים, בבית אגרון בירושלים.

בין הצעותיו של צור — צמצום, הגדלת העצמאות הכלכלית והמינהלית של השטחים בישראל, מתן אפשרות התארגנות פוליטית מבוקרת למתונים ולאישים מתונים, והמוקיעים לטרור והתומכים במו"מ עם ישראל, ירדן והפלשתינים; הקמת קרן לפיתוח כלכלי של השטחים, לא רק מטעמים הומאניים (סיעור, צמח החיים), אלא כאינטרס ישראלי, המכוון להפחתת התלות של השטחים בישראל — בתחום התעסוקה, הייצור והצריכה, על התוצאות השליליות שהם גורמים לישראל.

כאמן מעשי מחייב הדבר הנהגת ליברליזציה במתן רשיונות למפעלים בגדה, גם אם הם עלולים להתחרות במפעלים ישראליים המשווקים לשטחים וכן הקמת גופי מימון מקומיים ובכללם בנק. התרת העברת כספים בינלאומיים לשטחים — גם באמצעות ירדן, והפעלת תוכנית מרשאל „זוטא", בהיקף של 800 מיליון דולר, בשיתוף עם ארה"ב ובמימונה, לפיתוח כלכלת השטחים.

עוד מציע צור לצמצם באורח דראסטי את מספר העובדים הישראליים במימשל האזרחי בשטחים עד למינימום של כמה מישרות־פיקוח בלבד. כן יש להתמיד בחיפוש מועמדים שיהיו מוכנים לעמוד בראש שלוש העיריות, המנוהלות כיום על־ידי קציני המימשל.

צור מציע להקים בגדה ובעזה בית־דין צבאי לערעורים, כדי למנוע את שרירות המשפט וכדי להבטיח בקרה על חקיקה באמצעות צווים.

הקפאת התוכניות

ולבסוף, צור מציע כי יוקפא ביצוע כל תוכניות הפיתוח להת־יישבות היהודית בגדה המערבית, למעט ביסוס ופיתוח והתיישבות בבקעת הירדן, צפון ים המלח וגוש עציון — אזורים, שיישובם אינו נמצא במחלוקת בין המערך והליכוד.

העברת ההטבות

צור מציע, כי יבוטלו ההטבות המיוחדות המוענקות למשתכנים ביהודה ושומרון ויועברו לרשותם של תושבי ישובי הפיתוח. הוא ציין בהקשר זה, כי גם בשנתיים האחרונות, כלומר בתקופת כהונתו של שמעון פרס כראש הממשלה, ממשיכה המדינה להשקיע משאבים בהתנחלויות בריכוזי אוכלוסיה ערבית.

ב־1985 הגיע תקציב המדינה ל־150 מיליון דולר. עיקר ההשקעה הוקצה על־ידי משרד הבינוי והשיכון לסיוע למתנחלים ולסלילת כבישים. בעיירות הפיתוח הופסקה באותה תקופה הבניה הציבורית כליל, בשל צמצום תקציבים.

מסמכים על עבירות לכאורה במועצת „קרית ארבע" — למשטרה

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

רן כהן (רצ) העביר אתמול למפכ"ל המשטרה חמישה מסמכים שיש בהם ראיות, לכאורה, על עבירות פליליות שנעשו בידי ראשי המועצה המקומית קרית ארבע. את קבוצת המסמכים הראשונה העביר רן כהן למפכ"ל לפני כחודשיים.

מסמך ראשון מצביע על כך שהמועצה שילמה לשירות חקירות נרקיס סכום של 2000 דולר כדי לעקוב אחרי שני חברי המועצה י. גרבי ועוזרת המועצה חנה שביל. מסמך שני מצביע על העברת כספים מן המועצה, שבראשה עומד שלום ואך, לאגודת ידידי מדרשת חברון, שגם בראשה עומד שלום ואך. 15.000 ש"ח שהועברו לאגודה זאת אינם מופיעים באף סעיף תקציבי של המועצה — טוען ח"כ כהן.

המועצה שילמה תמורת תכנון גג רעפים ותמיכות בבית ראש המועצה. המועצה שילמה לחבר המועצה ראובן אזולאי 4500 שקלים כהחזר חוב משום שהוא שילם את חובותיה של חברה פושטת רגל ב.א. תקשוב. המועצה העבירה כספים לחבר המועצה שמואל בן־ישי („כך") שעשה עבודות נגרות ל„יד לאחות" — מוסד של „כך". זהו מצב שבו חבר המועצה, שהוא המעסיק, משלם משכורות לעצמו כעובד — אמר רן כהן.

מהלומה לתכנית „מלחמת הכוכבים" הסובייטית

ז'נבה — התוכנית הסובייטית לנשק־חלל נחלה מפלה כבדה, כאשר דליקה כילתה השנה את מעבדת נשק־הלייזר המוטסת היחידה של בריה"מ — מסר אתמול הירחון לעניני הגנה „אינטרנשיונל דיפנס רוויו" (איי.די.אר). הבטאון, המתמחה בציוד צבאי ובאיסטרטגיה, כתב כי המטוס מדגם אליושין 76־11 שבו היתה המעבדה, הושמד על הקרקע בדליקה שלא ניתן לה הסבר, בסוף מאי או בראשית יוני.

מטוס זה, שבו הוכנסו שינויים מקיפים, שימש כפלאטפורמה לאב־טיפוס של נשק־לייזר, שנועד לשימוש לוויינים או טילי־שיוט, מסר הירחון.

הוא ציין, כי תוכנית הלייזר הסובייטית החלה לפני שנים מספר, ועל סמך הנחה כי התוכנית תוכתר בהצלחה, אפשר היה לצפות בראשית שנות ה־90 לפריסה מוגברת של נשק־לייזר.

הירחון ציין, כי מעבדת־הלייזר היתה חלק ממקבילה סובייטית לפרויקט האמריקני „מלחמת הכוכבים".

דובר של „הכושים העבריים" בוושינגטון: נפגין נגד ישראל ברחובי ארה"ב

וושינגטון — דובר של כת „הכושים העבריים" בארה"ב גינה אתמול בוושינגטון במילים חריפות את גירושם של 2 מבני הכת מישראל, וקרא לארה"ב להפסיק כל סיוע וכל קשר דיפלומטי עם מדינת ישראל.

עדי ראיה סיפרו כי 2 האנשים, פרד קורטיס, בן 25, ממיסיסיפי, ואלכס גורדון, בן 29, משיקגו, הועלו אתמול בנמל התעופה בן־גוריון על מטוס שעמד לצאת לניו־יורק, כשהם כפותים באזיקים. השניים נימנו עם 46 חברי הכת, אשר נעצרו ואשר נגדם הוצאו צווי גירוש מישראל עוד בחודש אפריל. ארבעה אנשים נוספים מבני הכת צפויים לגירוש תוך יומיים.

דובר מטעם הכת, עמנואל בן יהודה, אמר במסיבת עיתונאים בוושינגטון כי „ברור לנו, שאין לנו הגנה בפני תוקפנות זו שכמוה כרצח־עם. אין לסבול צעדים אל־אנושיים אלה. אנו עומדים עכשיו כשגבנו אל הקיר. לא נעזוב את ישראל".

עוד אמר בן יהודה, כי אנשי הכת יתחילו להפגין בוושינגטון ובערים אחרות בארה"ב, כדי למחות על צעדיה של ישראל. (עד)

אלכסנדריה. — מובארק וטמיר לפני השיחה שהתקיימה ככל הנראה על תכנון פסגה קרובה.

החתונה של יעל רוטמן וחיימקה זבולון

שאמורה היתה להתקיים באילון

היום, יום רביעי 20.8.86

מתקיימת היום בקיבוץ רמת־יוחנן

אוטובוס של מועצה אזורית זבולון יאסוף את המעוניינים מרחבת החניה של תחנת הרכבת „בת־גלים" בחיפה.

שר המשפטים והתיירות אברהם שריר:

לפרקליטות לא הגיע חומר נגד סוויסה: שמו של אדם הופך הפקר

מאת שלמה גלזר, כתב „על המשמר"

„מדאיג אותי ביותר כיצד שמו של אדם נגרר ברפש וכיצד מטילים עליו אשמה מבלי שנבדקה נבחנה או הוכרעה על־ידי בית־משפט". אמר שר המשפטים והתיירות אברהם שריר בעת ביקור במגדל־העמק, בהתייחסו לפרשת נציב שירות בתי הסוהר.

אני עצמי עברתי חוויה קשה בנושא זה, צריך להדאיג את כולנו שרכושו היקר ביותר של אדם, שמו הטוב, הופך להפקר וכאשר הוא יוצא זכאי, איש אינו זוכר זאת, וכתם האשמה דבק בו לכל החיים. יש הצעת חוק המונחת על שולחן הממשלה בנדון. אך איני בטוח שהיא מהווה תשובה לבעיה. התשובה האמיתית היא בשיתוף פעולה עם כלי התקשורת. אני מעדיף להמנע מחקיקה. אם מחול השדים ימשך תצטרך הממשלה לומר את דברה, ולקבוע חקיקה של אי־פירסום שמו של חשוד עד הארכת מעצרו על ידי בית־משפט מוסמך.

עשרות מקרים

היו עשרות ומאות מקרים בארץ שאנשים הואשמו בכלי־התקשורת ואחר־כך הוכחה חפותם ואסור שזה ימשך. לפי מיטב ידיעתי שום חומר נגד נציב בתי־הסוהר רפי סוויסה לא הגיע לפרקליטות המדינה. הכל נמצא עדיין בבדיקה פנימית של שירות בתי־הסוהר, ולא בחקירת המשטרה, ולמרות זאת אנו עדים ל„חגיגה" בתקשורת.

בהתייחסו לנושא תיירות באיזור הבטיח השר שריר עזרה כספית בסכום של כ־700 אלף דולר לפרוייקט המלון והמסעדה המסתובבת שתבנה במגדל־העמק. כן הבטיח את עזרת משרדו בפיתוח פארק לתיירות המונית.

איפול על „השיחה להכנת הפסגה" שניהל טמיר עם מובארק

כלי התקשורת במצרים לא מסרו מידע כלשהו על פסגה מתוכננת

נשיא מצרים, חוסני מובארק שוחח אתמול במשך חמישים דקות עם אברהם טמיר, מנכ"ל משרד ראש הממשלה, על הסדרים לקראת פגישת פסגה בין מובארק ובין ראש ממשלת ישראל, שמעון פרס — על כך מסרו חוגים המקורבים לממשלת מצרים.

שלטונות מצרים הטילו איפול על תוכן השיחות בין מובארק וטמיר. שר החוץ המצרי, עיסמת עבד אל־מאגיד אמר לסופר רויטרס שביקש לדעת פרטים נוספים: „לא אוכל לומר לך דבר על הפגישה". ואילו יועצו המדיני של מובארק, עוסאמה אל־באז, השיב ברוח דומה.

טמיר, סרב אף הוא לומר דבר על נסיבות ביקורו הפתאומי במצרים.

„קול ישראל" מסר כי טמיר יצא למצרים כדי לדון בהסדרים לפגישת לפסגה בין מובארק ופרס.

במועד מוקדם יותר הביע טמיר את הדעה, כי ועידת פסגה כזו תוכל להערך תוך שבועיים או שלושה שבועות לאחר חתימת הסכם טאבה. אולם פקידים מצריים ועיתוני מצרים, מצידם, לא מסרו דבר וחצי דבר על פסגה כזו.

הקבינט הישראלי אישר טיוטה של תנאי בוררות, אולם מצרים לא נקטה עד כה צעד כזה. פקידים מצריים אמרו, שיש תחילה לבוא לידי הסכמה לגבי 2 נושאים השנויים עדיין במחלוקת: קביעת שמותיהם של הבוררים הזרים, וגבולותיה של מובלעת טאבה.

דיפלומטים מערביים במצרים הביעו את הדעה, כי יקשה לפתור שתי בעיות אלה תוך שבועיים — שלושה.

בטקס האזכרה לחללי חיל ההנדסה: שר הבטחון (במרכז), מימין האלוף דן שומרון והרב הצבאי הראשי האלוף גד נבון, משמאל: קצין הנדסה ראשי תא"ל יוסף איל (מפקד המפח"ש אלוף אמיר דרורי (משמאל) (צלום: דוד לוי)

טקס אזכרה ל־422 חללי ההנדסה הקרבית

זכרם של 422 חיילי הנדסה קרבית שנפלו בקרב במערכות ישראל ובאימונים שבינוהן, הועלה אתמול ליד אנדרטת ההתייחדות עם חללי ההנדסה הקרבית — בטקס האזכרה לחללי חיל ההנדסה הפותח את אירועי שבוע החיל.

בטקס השתתפו שר הבטחון יצחק רבין, סגן הרמטכ"ל האלוף דן שומרון, מפקד המפח"ש אלוף אמיר דרורי, קצין הנדסה ראשי תת אלוף יוסף איל, הרב הצבאי הראשי האלוף גד נבון, בני המשפחות השכולות וקציני חיילי הנדסה קרבית.

שר הבטחון יצחק רבין אמר לבני המשפחות השכולות כי עם ישראל יזכור לנצח את חללי חיל ההנדסה שנפלו בקרב, ובאימון ובשימור הכוח ההנדסי של צה"ל.

השר רבין אמר כי ההנדסה הקרבית הינה חיל שהשתכלל והתעצם. „כדי לתת את התשובות למקרה שתכפה עלינו מלחמה" — ותפקידו, בין היתר, להעניק לעם ישראל את ההרתעה, הביצור והמיכשול, שנועד להרתיע ממלחמה ולסייע לצה"ל בעת מלחמה.

קצין הנדסה ראשי תת אלוף יוסף איל אמר להורים השכולים כי חיל הנדסה פותח את אירועי שבוע החיל בטקס ההתייחדות — כדי להביע את תחושת הלוחמים: חובתם כלפי אחיהם שחירפו נפשם בעת ביצוע קשה המשימות. קצין הנדסה ראשי הבטיח שבחיל ההנדסה ייעשה כל מאמץ לשמירה על חיי הלוחמים. יערכנו הוא לבצע את כל מיגוון משימותינו בשלימות מירבית אך גם בשמירה עיקשת ונחושה על חיי כל הלוחמים. (עתי"ם)

איגרת הנציב העליון

היום

אדוני, שר הקיצוניות

מאת לוי מורב

איגרתו החריפה של שר החוץ האמריקני, ג'ורג' שולץ, ל"שמעון הזקן", היא חלק של תגובות משעשעות. השר [...] משה ארנס, היה חבר מצחיק. [...] כמדומה ח"כ אבא אבן שאמר, [...] של השרים בליכוד הוא בלי־ החזק הם.

[...] מתנהג לאחרונה כאילו הוא השר [...] לענייני לאומנות וקיצוניות. מתקבל [...] כאילו מנסה ארנס להתחרות עם [...] הדמות הישראלית של ד"ר [...] המפורסם מן הסרט "כיצד [...] להדאג והתחלתי לאהוב את הפצצה". [...] ד"ר ג'קיל עוזי לנדאו, פרופ' יובל [...] יוסף רום הם, ככל הנראה, כבני [...] לפרופ' מישה ארנס.

[...] על שאלת המראיין ב"ערב חדש", [...] "קודם־כל, אין כאן כל אולטי־ [...] מה, אנחנו בעצמנו רוצים לעשות [...] שולץ ממליץ. הגיע הזמן לחסל [...] הבולשביקי־צנטראליסטי הקיים [...] גולים אחרות — למכור את הנכסים [...] הממשלתיות לידיים פרטיות. ארנס [...] בליכוד ממשיכים ליצור את [...] עיוון באופוזיציה. כאילו [...] בשלטון, לבד, בין 77 ל־84 ועד [...] עם המערך. מי הפריע למר [...] ולשריו למכור את הנכסים [...] את החברות הממשלתיות, את [...] ואת מקורות המיזוז את חברת [...] הקשורות, מסעלי ים־המלח ואולי [...] התעשייה האווירית (מחמל נפשו של [...] התעשייה הצבאית)?

[...] איום ואכזר, בעל כוח איתנים, לא [...] לממשלות הליכוד לבצע את ביטול [...] הבולשביקי־צנטראליסטי. מעניין מי [...] משהו. אולי מוכן מר ארנס לגלות [...] זה גם אותו מישהו שהביא [...] תלת־ספרתית, להגדלת החוב [...] מ־7 מיליארד דולר ל־21 מיליארד [...] ולרעות חולות אחרות מהן סובל המשק [...].

[...] של השר (בלי־תיק) ארנס כאילו [...] מלא רוצים לעשות מה ששולץ [...] מעוררת גיחוך, במקרה הטוב. "אני [...] וזה אח שלי". משעשע אותי [...] היה אומר ארנס אילו המליץ שולץ [...] דוגמה מהמשטר האמריקני: לנקוט [...] של גרעון תקציבי מכוון (כ־200 [...] דולר בשנה), מתן סובסידיה עמוקה [...] ולתעשיות העומדות בפני [...] (כמו קרייזלר, למשל). האם גם אז [...] מסביר שבעצם, זאת גם המדיניות [...] שהיה מלמל משהו על זקיפות [...], נבחישות, לחם ומרגרינה — בסיגנון [...] של הכוס שלו לשעבר, מנחם בגין, איש [...] שאלה מעניינת.

[...] לי, שאת התגובה הטובה ביותר, [...] ביותר והנכונה ביותר נתן דווקא [...] הישראלי. למרות ההשמצות [...] של ממלא־מקום ראש [...] שהאשים את השמאל כאילו הוא [...], הרי תגובתו על איגרת שולץ [...] לפטריוטיות אמיתית ולא [...] נבובה נוסח הליכוד — גיבורי הזיקפה הלאומית.

מה, בעצם, אומר השמאל? ההתייחסות לאיגרתו של שר החוץ האמריקני צריכה להיות עניינית. הסיגנון האולטימטיבי הוא הבעיה של הנמען ושל הממשלה. מי שהצליח להגביר את התלות הכלכלית והפוליטית שלנו לרמה כזאת, אחראי גם לסגנון האיגרת. עיקר האחריות למצב זה מוטל על ממשלת הליכוד, שבמדיניות כלכלית כוזבנית וחסרת אחריות הידרדרה אותנו למצב של תלות גמורה בבעל המאה. וכידוע, בעל המאה הוא גם בעל הדעה.

מה בכל זאת מעודד באיגרתו של מזכיר המדינה האמריקני? — צמיחה, צמיחה.

מה, בכל זאת, מעודד באיגרתו של שולץ? קודם־כל, היעד. שר החוץ האמריקני כותב מה שאנחנו טוענים בעמודים אלה עד כי יבשה אצבענו המקישה על מכונת הכתיבה. צמיחה, צמיחה, היא התשובה הציונית ההולמת, ואין בילתה. גם ההנמקה של שולץ היא לעניין: אם לא תתחילו לצמוח — מוהיר שר החוץ של ארה"ב — לא תוכלו לקיים את רמת הבטחון, הרווחה וההכנסות הגבוהות שהישראלים מצפים להן, קיים חשש לירידת ישראלים מוכשרים ובריחת מוחות, אם אלה לא יוכלו להגיע לרמת הכנסה הקיימת במדינות התעשייתיות הגדולות. צמיחה כלכלית היא כורח אסטרטגי לבטחונה של ישראל בעתיד. צמיחה היא לא פחות קריטית משמירה על בטחון צבאי והשגת שלום עם הערבים.

מה יש להגיד: דברי אלוהים חיים. שפתיים ישק. נפלא. כאילו העתיק מר שולץ מלה במלה מה שנכתב בעיתון זה משך שנים. אז אני, למרות שאני לא אוהב תכתיבים, אולטימטום כזה, אני קונה בעיניים עצומות. צמיחה, פיתוח, השקעות, העלאת רמת השכר, ההכנסות ורמת החיים, שיפור רמת הרווחה והקטנת רמת ההוצאה הבטחונית, כחלק יחסי מהתוצר. משיח עכשיו!

אבל אנחנו לא חייבים לקבל את כל ההמלצות של שר החוץ האמריקני. לנו יש גם שיקולים משלנו. את ההמלצה למכור חברות ממשלתיות ולהעביר אותן לידיים פרטיות צריך, וגם אפשר, לדחות על הסף. אין שום קשר בין בעלות הממשלה על חברת החשמל, על קרקע הלאום, מקורות המים ותעשיית תשתית לבין העיוותים שנוצרו במשק הישראלי.

רפורמה במיסוי היא חיובית. השאלה איזה אופי היא נושאת. אם הכוונה להוריד את המס על עבודה — זה טוב. אם הכוונה להקטין את תשלומי המס של העצמאיים והפירמות — זה רע.

שולץ ממליץ גם ליצור שוק הון יעיל. הסקטור העסקי זקוק לשני דברים: תנאים של משק צומח ולא של משק במיתון והלוואות נוחות לטווח ארוך. בשלב ההשקעה יש לתת את כל העידוד. את המס יש לגבות בשלב הפרי. הסקטור העסקי אינו זקוק לבורסה ולא נזקק לה מעולם.

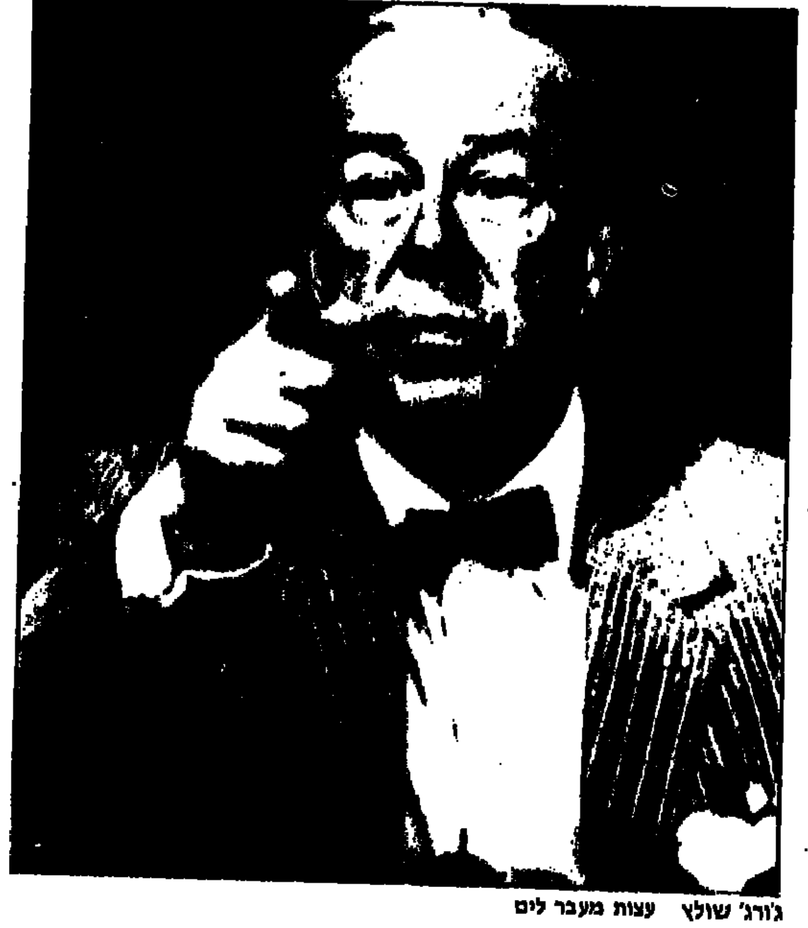

ג'ורג' שולץ   עצות מעבר לים

יועצים מאותו הכפר

מאת פ. סבר

היש עדיין גרעין של אמת בתפיסה המזוממת (הקונספירטיבית) של יהסי היעוץ הכלכלי ארה"ב־ישראל, הגורסת כי מירב העצות הבאות אלינו מעבר לים, במיוחד התקיפות שבהן, נולדות למעשה בקריה בירושלים, וחוזרות אלינו לאחר מימון סיבובי, דרך טלמן או דואר מוושינגטון, כדי לזכות בגיבוי יתר של מעצמה ידידותית מאוד וגדולה מאוד?

המעורבים הפוטנציאליים במזימה כזאת מכחישים את קיומה מכל וכל. שר החוץ שולץ, הם אומרים, נדחף למכתבו לפרס על־ידי ידידיו ויועציו, הפרופסורים היהודים האמריקנים שטיין ופישר, ששניהם אכן "חושבים בבוסטון כמו שחושבים בירושלים". ראשית, שייכים מעצביה הרוחניים של המדיניות הכלכלית הישראלית בישראל ומעצביה של אותה מדיניות בארה"ב, לאותו בית־ספר של הגות ומעשיות, ומוטרדים מאותן תופעות. לא צריך לדרבן אותם מכאן, שידרבנו את השר משם, שידרבן את השרים כאן. הם חשים בעצמם מתי הבשילו הנסיבות להזכיר לישראלים בירושלים, שעשיית מדיניות כלכלית אינה מירוץ מכשולים לקיצרי־נשימה המורכב מקטעים סוערים של ספרינט, ומנוחה ממושכת ביניהם. פישר, שטיין ושולץ, כמו נסים, ברונו וברגלס, רוצים לראות את ישראל משתחררת, לפחות במקצת, מטבורה הקשוח של אמריקה, יורדת מגבה — כלשונו הציורית של פקיד שגרירות אמריקני.

וזהו, אומרים משכנעת פקידים בכירים, כל סודו של מכתב שולץ לפרס: שהיועצים לשניהם משתי הבירות, הם מאותו הכפר.

מיסים ונסים

אשר לרפורמות לגופן, האחת רחוקה מאוד מביצוע אפשרי, והשניה קרובה למדי. המיסים גברותי ורבותי, לא יירדו, כי זה לא מצוי וזה לא רצוי. לא מצוי, משום שאף מדינאי שראשו הפוליטי על כתפיו הפוליטיים, לא יסתבך עכשיו בהצעת קיצוץ נוסף בתקציב ההוצאות של הממשלה, כדי לממן בדרך קשה כאגוז זו הקלות אפשריות במיסים ישירים. לכן, אין מהיכן לתת הקלות אלו, מה־גם ששיעורי המס הריאליים חורו הקייץ, פחות או יותר, לרמה שהוצעה לפני עשור ושנה, על־ידי ועדת בן־שחר. וזה גם לא רצוי, משום שהפחתת מס ההכנסה הן רגרסיביות (המס עצמו הוא פרוגרסיבי, לפחות על נייר התחשיבים), מעודדות צריכה פרטית, ולא מפחיתות את עלות העבודה בעבור המעסיקים, הפחתה שהסכה למטרה לאומית־מנייסת אצל חלק גדול מן המימסר הכלכלי. במערכת היחסים והכוחות שבין ההסתדרות לבין הממשלה והמעסיקים לא ניתן להחליף תוספות שכר ברוטו בהקטנת מיסי עבודה נטו אלא לזמן קצר, לתקופת־נישור מוגבלת בלבד. לאחר מכן, חוזרים העובדים לתבוע תוספות שיופיעו גם במשכורות לפני מס, והאיגוד המקצועי מורגז לתמוך בתביעות אלו, שמימושן נחשב לו להישג. האינור המקצועי הוא המביא את הטוכין, בשעה שבהפחתות מס־ההכנסה, הממשלה היא־המיטיבה. ראו, להוכחה, את הסכמי השכר הנוכחיים.

הרפורמה במיסים אינה בעדיפות הראשונה או השניה, ולהערכתי, גם לא בשלישית אצל מחוללי המדיניות הכלכלית — לא בימי הגאות הצרכנית הנוכחית ועליית השכר הריאלי והרווחים הריאליים.

ומה ביחס לסיכויי הנס הניאו־שמרני? לפיו הפחתת שיעורי המס תגרום להגדלת ההכנסות והגבות מן המס להשערה זו אין תומכים מובהקים — לא באוצר ולא בבנק ישראל, והיא לא תיבדק בפועל. "אין אצלנו רייגניסטים, לפחות לא בין הבכירים", אומר אחד הבכירים הללו, היודע את נפש חבריו ופקודיו.

הממשלה הנורשת

מול סיכויי־האפס (פחות או יותר) של הרפורמה במיסים, הרי מתיקונים שוטפים משנה לשנה, שעשויים להיות מוצגים על במותיה של דעת הקהל, כשית־עורד לכך ההכרח השלטוני, כמהפכה של ממש — רבים הצ'אנסים לרפורמה יותר עמוקה בשוק ההון.

אפשר שהתואר "רפורמה" מצלצל קצת יותר מדי סופראן מול הנימה היותר מינימאליסטית של ניירות הריקע והעבודה שהוכנו עד כה לקראתה, אך הכיוון ברור: מערכי חד. "הממשלה ובנק ישראל" — נכתב באחת הטיוטות הללו, "גורסים, למעשה, חלק ניכר מהכספים המגיעים לשוק ההון. רק חלק קטן מכספי הציבור מגיע ישירות לשוק האשראי לזמן הארוך והקצר". "גורסים", זו המלה. והיא חוזרת גם בתיאורים אחרים בניירות אחרים. לחיסול הגריסה הזאת מוצע אפוא, ש"הממשלה תיסוג בהדרגה מתפקידה כמתווך פיננסי במישרין או בעקיפין, ותגייס הון לצרכי מימון התקציב השוטף, מימון ההשקעות הציבוריות ומיחזור החוב הפנימי בלבד. תפקידי הממשלה כתיווך הפיננסי יעברו לבנקים מסחריים, לבנקים יעודיים (כמו בנקים למימון השקעות ולמשכנתאות) לרשות לניירות־ערך ולבורסה. הממשלה תסכסם את תמסת השקעות, או תיסכון באמצעות מערכת המיסוי בלבד".

מאחורי הביטויים הללו השגורים בעיקר כפי מקצוענים, ניצב הרצון העז של מימסר כלכלני ישראל בקבוצת לחשיולתץ לשנות את המציאות המשונה שבה קרוב לשלושה רבעים מסך־כל האשראי במשק מכוון ומתווך ומסוקה על־ידי הממשלה, ובמקביל היא מושכת לעצמה לקופתה, את חלק הארי (70 אחוז) מן חיסכון הפיננסי שציבור הציבור. במשפט אחד צריך לפרס (טוגל מהמלה "רפורמה") את המצב שבו "הממשלה מגייסת, מקצה, ממסה ומסבסדת" את ההון והחיסכון.

איך עושים רפורמה כזאת? ראשית, למי אחת התוצאות, מנשלים את הממשלה מכוונת לתת אשראי ואפילו לתת אישורים למתן אשראי. שנית, לאחר שפקידי האוצר לא יהיו עוד פקידי־אשראי, לא תיזקק הממשלה לגייס כל־כך הרבה ממון מן הציבור. ותסתפק במה שדרוש לגלגול החוב הפנימי, שהוא צרה אדירה לעצמה, ומטרה מועדפת לרפורמה אחרת, פחות מדוברת מקודמותיה. ולמימון התקציב השוטף בלבד. משום שהשנה מצוי התקציב השוטף בעודף ניכר, אין צורך בכלל לגרוף — איזה כינוי מדעי נטול־רגשות — תסכונות מן הציבור. שיילכו אלה חופשי־ חופשי להשקעות שמציע השוק הלא־מפוקח.

שלישית — אומרים המחברים, שהם לרוב המחברות, של ניירות־עמדה מנומקים — אם רוצה המימשל, ואיזה מימשל אינו רוצה, לעודד השקעות ו/או חיסכון, הוא יעשה זאת ישירות באמצעות מענקים ומיסים, ולא על־ ידי קביעת ריבית ממלכתית על האשראי הממלכתי או ריבית גבוהה במיוחד לחיסכון המיועד לכיס הממלכתי. זו התערבות המעוותת את מחיר הכסף האמיתי במשק, ומביאה חוסר־יעילות בהקצאתו, תוך ניתוק הקשר בין תשואה צפויה לסיכון בלתי־צפוי. וכיצד ימומנו ההשקעות? על־ידי הבנקים — משינבות הרפורמיסטיות והרפורמיסטים — שיועילו לברוק בעצמם מה כדאי להם לממן. ואיך נעודד את החיסכון? על־ידי הטבות־מס פה והכרזות־מס (במקום) שם. ומה יאמרו על כך תובעי הרפורמה הראשונה. זו כמיסים? זו השאלה שמתרונה, כך נדמה, יהיה בידך מחלוקתי, ואולי אפילו — אם ימשיכו החוברים מאמריקה להתערב — בינלאומי.

לא הזק מדי, לא חלש מדי

לרפורמה במיסים אין בסיס קופתי, לרפורמה בשוק ההון יש עורף קופתי: לפי חישובי בנק ישראל, נוצר במחצית הראשונה של השנה הנוכחית עודף בשיעור של כ־9 אחוזים בתוצר הלאומי, בתקציב המקומי השוטף של הממשלה. קיומו של אותו עודף מאפשר לממשלה לפנות כליל מגיוס הון פנימי ולפנות מקום בזירה להוצה זו למגזרים האחרים — ההסתדרותי והפרטי. ללא העודף המרווח הזה, כל הדיבורים על הורדת החיסכון של הציבור הישר להשקעות עסקיות, ללא תיווך והתקציב והבול־עיכל — הדיבורים הללו יחלפו עם הקיץ.

למה יביאו הרעיונות האמריקניים הבשלתים לשרינו ולראש ממשלתנו? מישהו בחלונות הגבוהים סבור, כי אלי פירסום המכתב הסודי של שולץ לפרס אף יזיק לרפורמות הרצויה בעיניה, שהרי אנו — בעלי הקומה הזקופה במיוחד, ובעלי תודעה עצמית מפותחות ביותר — לא נתכופף על המלצות המנוסחות כלשון תובענית, ולתוצאות מפי זרים וכו'. אבל זו רק הנימה. ולנפה, למעשה, כדברי אחד המעצבים הבכירים של המדיניות הכלכלית היום, "הידידים האמריקנים, הרי לעזרה וסייעו בתמיכה והגיבוי הם נכונים ומועילים ביותר במרוצת השנה, ורבע האחרונה", וכך, הוא מקווה, הם ימשיכו למשוך בחוטים. לא חזק מדי ולא חלש מדי, בתבונה ובלי עצבנות. העתיד הנראה לעינו היום, הרבה יותר אופטימי מאשר נראה לעינו לפני שנה ורבע.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אגוזר

עצות — ללא מקורות

מאת צבי טימור

מה שמייחד את אגרתו של שר החוץ האמריקני, ג'ורג' שולץ, היא המלצתו התמוהה להיענות לשאיפות של "רבים מאזרחיה המוכשרים והיצרניים ביותר, לקרב את רמת ההכנסה שלהם למקובל ברוב הארצות המתועשות".

הדגש של שולץ על הצורך להתקרב לארצות המתועשות, הן ברמת השכר והן ברמת החיים, מנוגד לפילוסופיה שקבעה קברניטי המדיניות הישראלית במשך שנים רבות. פילוסופיה זו הסתכמה בנוסחה הפשטנית, כי לשם הסקרות לשימוש הנעשה בהם, יש להוריד את רמת החיים; לשם איזון במאזן התשלומים, יש לקצץ בצריכה הציבורית והפרטית; לשם איזון הגרעון בתקציב, יש להטיל עוד מסים.

שולץ אמנם מכיר בצורך להעלות את רמת החיים של שכבה אחת בלבד (זו של "האנשים הכשרוניים והיצרניים ביותר", שיכולים למצוא אלטרנטיבות בחו"ל), אך מאחר שהוא כורך מהלך זה בצמיחת המשק והגדלת התוצר לנפש, יכולה לצמוח מכך תועלת לכלל הציבור, כולל השכבות נמוכות ההכנסה. זאת, מכיוון שגידול התוצר הלאומי יגדיל, תהיה אפשרות להגדיל אף את המענק, כאותו שלב יהיה רק צורך לדאוג לכך שתוספת התוצר תחולק בצורה שוויונית יותר מזו שמצדד בה שר החוץ האמריקני.

עלכם, של הציג האמריקני — המצביע על הצורך בצמיחה שתוכל להבטיח רמת־חיים הולמת וסיכום הצרכים הבטחוניים גם יחד — אינו מצביע על המקורות להבטחת צמיחה זו. שולץ סבור שיש להבטיח את צמיחת המשק מצד הביקושים הפרטיים, שיגרמו להשקעות, באמצעות הורדת מסים כללית. יש הגורסים כי את המכוונה כללית יש להבטיח על־ידי השקעות מכוונות, אולם קיימת הסכמה כללית שלשם צמיחת המשק יש להעביר ליעד זה מקורות ריאליים.

המקורות לצמיחת המשק הוקדשו אצלנו לצמיחת מערכת הבטחון. ישראל משקיעה בתחום הבטחוני סכום של 6.5 מיליארד דולר. המשק אינו מקבל תשואה על השקעה זו. אך הוא משלם עליה ריבית כבדה של 2.5 מיליארד דולר לשנה, כמו כן, נוסף על התשלום עבור השקעות שנעשו בעבר בביטחון המדינה, מוטל על תקציב המדינה עול שוטף של כ־5.5 מיליארד דולר להוצאות בטחון שוטפות.

על כן, נוסף על העצות הידידותיות של שולץ, זקוק המשחק הישראלי, על מנת שיוכל לעבור לפסי צמיחה והעלאת רמת החיים, למקורות שנוגעים גם לממשלת ארה"ב.

מקורות אלו אינם חייבים להגיע מהגדלת הסיוע האמריקני. אותו יהיה קשה, לדברי מוכיר המדינה, להגביר בשנים הקרובות. סיוע נוסף זה יכול להינתן על־ידי ביטול הריבית על החובות הבטחוניים, כולל החוב שנוצר בהקמת שדות־התעופה בסיני, אשר נבנו על־ידי חברות אמריקניות. הסיוע יכול להינתן גם על־ידי הוזלת הציוד הצבאי, אותו מוכרת ארה"ב לישראל במחירים מוגזמים וגבוהים יותר מאלו שהיא נותנת למדינות נאטו. עם זאת, עיקר הסיוע חייב להינתן על־ידי שחרור חלק גדול יותר של הסיוע הכלכלי ואפשרות המרתו בשימושים מקומיים. כל עוד חלק הארי של הצריכה הבטחונית וההשקעות יהיה מבוסס על יבוא, המשק לא יצמח. הורדות המסים במקרה כזה רק יגבירו את הגרעון בתקציב; הגרעון בתקציב יגדיל את הגרעון במאזן התשלומים; הגרעון במאזן התשלומים יבריח שוב את הממשלה לנקוט אמצעים לשם הקטנת עודף היבוא; הממשלה תפעל שוב לייקור היבוא באמצעות שינויים בשער המטבע וייקור היבוא הממשלתי (שבטעות מכנים אותו בישראל "ביטול סובסידיות"). ייקורים אלה לא ישפרו את מצב מאזן התשלומים — שכן את עודף הביקוש הריאלי ניתן לספק רק באמצעות יבוא ריאלי — אך הם ירוממו שוב את האינפלציה. את כל השיעור הזה למדנו ב־50 אלף אחוזי אינפלציה, כאשר כל האמצעים הנומינאליים שננקטו לא תרמו דבר פרט לסחרור אינפלציוני.

הציבור הישראלי שואף לרמת־חיים גבוהה יותר, המקבילה לרמת השירותים האזרחיים והסביבתיים המקובלים בעולם. יש בישראל משאבי אנוש, שמסוגלים להצמיח את המשק ולהגדיל את התוצר. אך על מקורות ההון לעמוד לרשותם, כדי להשיג זאת — על ממשלת ארה"ב לוותר על השבת מלוא הסיוע האמריקני בצורת תשלומי ריבית והזמנות בשיות קחזרה לארצות־הברית.

הוועדה לביקורת המדינה:

מתגבשת הצעת החוק בעניין מעמדם של רואי החשבון והמבקרים בבנקים

הוצע שרואי החשבון ימונו לבנקים ע"י נגיד בנק ישראל אך ההצעה נתקלה בהתנגדות קשה ■ חברי־הוועדה תמכו בתקנות שיחייבו רואי החשבון למסור מידע על חריגות למפקחת על הבנקים

הוועדה לביקורת המדינה מכינה הצעת חוק ליישום מסקנות ועדת בייסקי בדבר מעמדם ועצמאותם של רואי החשבון והמבקרים המנויים בבנקים.

ועדת בייסקי המליצה שרואי החשבון של הבנקים ימונו על־ידי נגיד בנק ישראל, באישור הוועדה המייעצת של בנק ישראל, וזאת כדי לצמצם את תלותם של רואי החשבון בבנקים. להמלצה זו היתה התנגדות כמעט כללית, לאחר שפרופ' יוסף גרוס, היועץ של הוועדה, הגיש לוועדה מחקר השוואתי שממנו עולה כי בכל העולם המערבי מתמנים רואי חשבון על־ידי בעלי המניות ואין לשלטונות מעמד במנוי. פרופ' גרוס הציע, שבעלי המניות ימשיכו לבחור ברואי החשבון אך המינוי יהיה טעון אישור נגיד בנק ישראל.

משרות פוליטיות

חברי הכנסת עוזי לנדאו, יהושע מצא ובני שליטא התנגדו להסמכת נגיד בנק ישראל להתערב בהליכי המנוי והציעו להשאיר את המצב הנוכחי, מחשש להשפעות פוליטיות על הנגיד וחיפוש משרות פוליטיות שיביאו למנויים לא מוצלחים או מנויים של רואי החשבון מ"בצע אחר".

יו"ר הוועדה, פרופ' דוד ליבאי, אמר שהלקחים מפרשת הויסות הם שמוטב לא להשאיר מנוי או פיטורי רואה חשבון לסמכות בעלי המניות לבדם.

מאיר גבאי, יו"ר מועצת רואי חשבון הגדיר את המלצת ועדת בייסקי בנושא כמרחיקת לכת ובלתי סבירה. לדעתו, נגיד בנק ישראל העמוס בעבודה אינו צריך לעסוק במינוי רואי חשבון לבנקים.

יצחק רוטמן, נשיא לשכת רואי החשבון התנגד למעורבות הנגיד במנוי, הן מחשש ללחצים פוליטיים עליו וכן משום שתהיה תופעה "מרכקת" ובעקבותיה יציע כי השלטונות ימנו רואי חשבון גם לחברות ביטוח ולתאגידים ציבוריים אחרים.

מידע למפקח

חברי הכנסת דוד ליבאי, עוזי לנדאו, יהושע מצא ובני שליטא תמכו בהמלצת ועדת בייסקי לחייב בחוק רואי חשבון למסור למפקח על הבנקים, לפי דרישתו, ידיעות על התאגיד, וכן לחייב רואי חשבון לדווח ליו"ר הדירקטוריון וליו"ר ועדת הביקורת הפנימית על פעולות חריגות או בלתי חוקיות שנעשו בבנק. לשכת רואי החשבון הסכימה ליישום המלצות אלה של ועדת בייסקי ובלבד שהחוק יקנה במפורש הגנה לרואה החשבון על שמסר סודות הבנק או הלקוח.

יו"ר הוועדה לענייני ביקורת המדינה הודיע שהוועדה תשמע גם את נציגי בנק ישראל ומומחים נוספים בטרם תצביע על הגרסאות השנויות במחלוקת.

בגולן קובלים על "השתלטות של דרוזים" על שטחי־אש של צה"ל

מאת יהודה צור
כתב "על המשמר"

ראשי הישובים בגולן קובלים על מה שהם מכנים "השתלטות של הדרוזים" של שטחי אימונים ואש של צה"ל ברמת־הגולן בעיקר בין הכפר בוקעתה למג'דל־שאמס.

ראשי הישובים מסרו לכתבנו שמדובר ברועי צאן, הרועים את עדריהם לתוך עמדות צה"ל ובאזורים הסמוכים להם. מדובר גם בכניסה של עדרים לתוך שדות מוקשים. ראשי הישובים הביעו דאגתם שכאשר צה"ל יהיה זקוק לאותם אזורים לא יוכל מסיבות פוליטיות לגרום לעזיבתם על־ידי הפולשים הדרוזים. לדברי ראשי הישובים הבעייה ידועה היטב לשלטונות ישראל אולם לא עושים למעשה שום צעד כדי לפתור את הבעייה. ראשי הישובים גורסים שהבעייה קשורה גם בעקיפין בזילזול שמגלים התושבים הדרוזים כלפי רכוש צבאי ואזרחי באיזור. הם מאשימים את הדרוזים בשאיבת מים ללא אישור מברכת־רם. ראשי הישובים גורסים שאם מדינת־ ישראל סוגרת שטחים לשימוש צה"ל גם על הדרוזים לכבד את ההחלטה ולא לזלזל בה. בתגובה על דברים אלה אמרו גורמים צבאיים בפיקוד צפון לכתבנו שאכן קיימים נסיונות של אזרחים לחדור לשטחי צה"ל ברמת־הגולן. לדברי אותם הגורמים צה"ל מודע היטב לכך ומטפל בבעייה עם הרשויות המתאימות.

רבין מקדם בברכה סיוע ירדני לשטחים

שר הבטחון יצחק רבין שיבח ביום שלישי את פעולות ירדן נגד אש"ף וציין כי רמת פיגועי המחבלים נגד ישראל ירדה מאז. במסיבת עיתונאים שקיים שר הבטחון בגשר אלנבי, במרחק של 20 מטר מעמדות הצבא הירדני, הוא אמר: "ראוי לציין, שבחודשים האחרונים, מאז הקרע בין ירדן לבין אש"ף, ירדה הפעילות התכלנית בשטחים. כולי תקווה שזה לא יהיה רק סגירת משרדים אלא לטיפול אפקטיבי".

בהמשך דבריו אמר רבין כי בשטחים המוחזקים שבהם יש ראש עירייה ישראלי במקום ערבי "נשתדל להחליפו אם נמצא מועמד מקובל עלינו ועל התושבים".

בתשובה לשאלת כתבים על עמדתו לגבי העמקת מעורבותה של ירדן בשטחים, למשל, תכנית החומש הכלכלית, הוא אמר: "כל פעילות ירדנית כלפי אזרחי ירדן בשטחים שתביא לשיפור רמת החיים, רמת חלימודים ושתהיה בהתאם למדיניות של הממשל שלנו והמנהל האזרחי, נראית בעיני קבילה. אני מאמין שככל שהאוכלוסיה תחיה ביותר רווחה זה יחזק את השקט, ישפר את איכות החיים ויצמצם את פיתוי של גורמים ולו גם בודדים לפעולות פיגוע וטרור".

(עתים)

אנשים ואירועים

הנשיא חיים הרצוג, קיבל במשכנו בירושלים את ה"צ'יף" הי־ מיועד של שבט ה"סיו" האינדיאני בארה"ב, הנחשב ליהודי והחוגג בישראל את כניסתו לעול מצוות. הנער אימץ לעצמו את השם "יהושע" אשר בו הוא יעלה לתורה בעת תגיגת הבר־מצווה שהוא יחוג עם אמו היהודיה ועם דודתו האינדיאנית, אחות אביו, ביום חמישי ליד הכותל המערבי בירושלים.

הנשיא הרצוג התעניין באורח חייהם של בני השבט האינדיאני של ה"סיו" ואף סיפר לאורחיו, כי הוא עצמו נפגש עם "יהודים" אינדיאנים באחד מביקוריו בטקסאס. בתום הפגישה הגיש הנשיא לאורחו הצעיר מתנת בר־מצווה למזכרת, את ספרו "מלחמות ישראל־ערב" ועליו הקדשתו של נשיא מדינת ישראל ל"צ'יף" המיועד היהודי של שבט האינדיאנים של ה"סיו".

בתצלום: הצ'יף בבואו שלשום בערב לישראל. (תצלום: אי.פי)

"עימות אקטיבי" בעולם — למען אסירי ציון

חיים אהרן, ראש המחלקה לעלייה וקליטה בסוכנות נפגש אתמול בתל־ אביב עם "אימהות למען חופש" שבניהן מסורבי עליה זה 14 שנה.

אהרן הציע לנהל "עימות אקטיבי" בכל מקום בעולם כדי לא להוריד את הנושא הכאוב שלהן מסדר היום של דעת הקהל הנאורה.

"עימות אקטיבי", לדעתו, פירושו לא לתת לדיפלומט רוסי או להקת הבולשוי באלט להופיע בלונדון או פאריס, ולשר החוץ הסובייטי להסתובב בעולם בלי שיטרידו אותם בכל מקום נשים ופעילים למען יהדות ברה"מ, שיזכירו להם בכרזות שברוסיה ישנם יהודים שלא נותנים להם להתאחד עם משפחותיהם בישראל.

פרידה למברג ונרדה אוסנים, הממתינות זה 14 שנה לבניהן, הציעו לארגן באוקטובר הפגנת נשים סימולטנית בבירות העולם שיתבעו את שחרור הבנים והיהודים הרוצים לצאת מברה"מ. כן הציעו שנציגות של האמהות יוסיפו בהפגנות אלה כדי לדבר ולבקש עזרה מאבק למען בניהן.

חיים אהרן הבטיח לאמהות להעמיד לרשותן כל הכלים והאמצעים שלרשות מחלקתו.

(עתים)

מסמכים על ייסוד "הבימה" יועברו למוזיאון

אלפי מסמכים מרתקים על ייסוד "הבימה" שנוסד על ידי נחום צמח בזמן המהפכה ברוסיה בשנת 1917 יועברו היום ממשפחת צמח לארכיון ומוזיאון לתיאטרון ע"ש ישראל גור באוניברסיטה העברית בירושלים.

טקס החתימה על העברת המסמכים יתקיים במעמד סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון, ראשי האוניברסיטה ובני משפחת צמח ובראשם פרופ' בנימין צמח המופקד על עזבון המשפחה.

הארכיון ההיסטורי כולל אלפי קטעי עתונות על התיאטרון והיווסדו, תמונות, ציורים, צילומים, תוכניות וסרטים. בין השאר כולל האוסף טקסטים מקוריים של המחזות הראשונים שהעלה התיאטרון וכן המוסיקה המקורית למחזות "הדיבוק", "חלום יעקב" ועוד. כן כולל האוסף רישומי תפאורה מקוריים.

"תימניאדה" בסוכות

"תימניאדה" — נסיון להציג את מורשת יהדות תימן ושילובה בתרבות הישראלית. — תיערך בחול המועד סוכות, 23:19 באוקטובר, במרכזו ויוסגל ברחובות — מסר המפיק גרמה עוזרי מרמת גן, אשר הפיק בעבר פסטיבלים של זמר תימני במסיבת עתונאים בבית סוקולוב בתל־אביב.

עוזרי אמר, כי במרכז ויוסגל יוקמו 5 במות למופעים שונים. על הבמה המרכזית יופיעו מרי עדר ממיטב אמני ישראל.

אחת הבמות תוקדש ל"חינגיה תימנית" שתיכחר בכל אחד מערבי הפסטיבל. כן יערך מצעד כשרונות בשירה תימנית ותוצגה אופנה.

במה נוספת תוקדש למרתון ריקודי עם וריקודים תימניים. ברחבת הסוכה הסולרית יוכלו המבקרים לעשן בנרגילות.

על במת הפולקלור תופיע להקת "פעמי תימן".

בשטח האירוע יוקם בית כנסת תימני ובו מארי (ילדים יציגו שיטות לימוד יהודיות ליהודי תימן. כן יוצגו בתי מלאכה ובהם צורף, קולעת ורוקמת וסופר סת"ם... ועוד.

מקרי נכות מלידה בעדה השומרונית בשל נישואי קרובים

מאת אשר שילוני, כתבנו בחולון

כדי למנוע התרבות מקרי הנכות בקהילה השומרונית חייב כל זוג שומרוני, שלהם קירבה משפחתית מדרגה ראשונה, לקבל יעוץ גנטי לפני שהוא מחליט להנשא, כדי שיוכל לדעת מראש הסכנות הכרוכות בנישואי קרובים.

כן ממליצה פרופסור בונה שהיא ראש החוג לגנטיקה באוניברסיטת תל־אביב, לעודד נישואים בין השומרונים לבין שומרוני חולון שבקרבם מעטים מאוד מקרי הנכות. פרופסור בת שבע בונה מציגה את הדברים בעקבות מחקר שנערך באוניברסיטת אל נג'ח בשכם, לפיו יוצא שישנה התרבות חמורה של מקרי נכות בקרב העדה השומרונית בשכם.

מדובר ב־16 מקרים של חרשים־אלמים כתוצאה מנישואי קרובים (לא כולל מקרי נכות גופים) במחקר שפרופסור בונה עשתה בשנת 1960 נמנו רק שמונה מקרים של חרשים־אלמים.

לוי: פרוייקט השיקום "ימשך" — עד כה הוזרמו 700 מיליון ד'

לוי תקף את שולץ ואמר שאיש אינו עושה טובה בסייעו לישראל — הסיוע הוא הדדי

מאת יהודה צור,
כתב "על המשמר"

אנו עושים כל מאמץ להבראה הכלכלית שלנו, אך לנו בעיות חברתיות שאסור לדהר־ תן, אמר אתמול שר השיכון דוד לוי במהלך ביקורו בגליל במאחזת 111 מנהיגי המגבית המאוחדת בארה"ב. אנחנו לא זקוקים להוראות מלמעלה איך לעשות את מה שאנחנו חייבים ומכירים בנחיצותו, אמר לוי.

השר לוי ציין שאיש אינו עושה טובה לישראל במתן הסיוע לה. לוי התייחס בכך למכתבו של השר שולץ לראש הממשלה. לדבריו, שני הצדדים נותנים ומקבלים והרווח הוא הדדי. דוד לוי הניח אתמול אבן פינה למושב כרכום.

השר לוי סיפר שעד כה הוזרמו לפרוייקט שיקום השכונות כ־700 מיליון דולרים וחלק גדול מזה מכספי מדינת ישראל; לדבריו, למרות כל הקיצוצים הוא עומד על כך שהפרוייקט לא יפגע וימשך.

המגבית בגליל

111 מנהיגי המגבית היהודית מארה"ב שהגיעו לארץ לפני יומיים סיירו אתמול בגליל במושב שורשים, במעלות והשתתפו בהנחת אבן פינה למושב כרכום. אנשי המשלחת סיפרו שביקורם נועד להביע הזדהות עם מדינת ישראל. הם הוסיפו שאינם צופים ירידה בגביית התרומות.

נפתלי לביא, מנכ"ל המגבית המאוחדת אמר, שבשנה האחרונה עלתה תרומת המגבית ב־10 אחוזים. הוא צופה שהקצב הזה יימשך. לדבריו, מחצית התרומות מגיעות ארצה, ומדובר בסכום של 330 מיליון דולר מידי שנה. לדברי המנכ"ל, הכסף הזה מממן 80 אחוזים של תקציב הסוכנות היהודית.

שר הבטחון יצחק רבין בביקורו בגשר אלנבי עם קצינים מחמטה הכללי של צה"ל ועם תושבים מקומיים רבים שהגיעו מירדן. התנועה בגשר היתה ערה מאוד והשר שמע מתחושבים על בעיותיהם בנושא התנועה בגשר. (תצלום: אפי שריר)

שעת החסד ששקעה

מאת דב בר־ניר

כתב־עת תיאורטי של הקיבוץ הארצי או מפ"ם, אילו הופיע לפני מחצית הדור, היה מעורר עניין ציבורי ואף ויכוחים די ערים ברחבי התנועה. היום עובר האירוע ללא תגובה מורגשת, ואולי אף ללא תגובה כלל. כן אופייני הדבר, שהגליון המונח לפני כתוב כולו — פרט לדני זמיר החוקר, סוציולוגית, את מעמד הקיבוץ בעיירות הפיתוח — על־ידי ותיקים. באקראי נודע לי כי בני שישים ומעלה מהווים, או מהווים עדיין, כשליש אוכלוסיית הקיבוץ הארצי. בסניפי מפ"ם בעיר, בשל חוסר קליטת חברים צעירים, אחוז הוותיקים גבוה עוד יותר. אך דווקא שכבה ותיקה זאת נראית עדיין שרוייה בעולם האידיאות. ויש מקום לשאול: ללא עיסוק באידיאות, שאינן אלא השלכות לעתיד. המוסיפים אנו לעצב עתיד זה, או שהוא מוליך אותנו לאן שהוא מוליך, בבחינת ספינה ללא הגה, ללא קברניט, ללא כיוון מודרך. לא־בכדי שרויים רוב הכותבים בגליון „עתים" בין תקווה וחרדה עמוקה, בנעצם מבטם אל מה שאחד המשתתפים קורא „הקיבוץ — מבט לשנת 2000". הבה נשמע מה יש בפיהם.

יצויין, לשם מחווה, שכולם כתבו מאמרים מעניינים: משה צ'יזיק, המחפש קווי דמיון בין הלכת פורייה, האוטופיסט של המאה הקודמת, לבין הקיבוץ, המאור ריאלי בימינו; ישראל רינג (ונראה מתפלמס בעקיפין עם ס. יזהר), המתקיף סופרים שמנו־עורף, בעבר הלא רחוק, לכל הדגלים ולכל האידיאולוגיות ועתה, כאותה שוליית הקוסם, עדים הם לשטפון של כפירה אנטי־אידיאית בחברה הישראלית; מנחם שרמי, הדוחה מעל פניו תרופות־אליל (שמציע איש קיבוץ אחר) למשבר הקיבוץ, נוסח ריכוז טבעי והתרפקות על החבר, תוך זניחת כל מצפן אידיאי, שלדעתו הוא נשמת הקיבוץ. כן עוסקים שני משתתפים (יעקב הורביץ ודניאל בן־נחום) בספרו של אריה יערי על „אתגר הלאומיות", במידה שונה של להט רעיוני ופולמוסי ובמידה שונה של הגנה על מארס, שהעריך או לא העריך. את המשקל הסגולי של הלאום במלחמת המעמדות העולמית. ברם, לאחר שהחווינו להם קידה (קצרה, מחוסר מקום) נשוב אל העיקר: הקיבוץ במערבולת הדור.

הקאפיטליזם מאותת

במאמר יסודי וטוב סבור אורי וכר, כי הקיבוץ נראה שוחה עם זרם ההיסטוריה, שכן הקאפיטליזם מאותת לו ממרחקים. כאן מתאר הוא את התהליכים הערכניים הפוקדים אותו קאפיטליזם, והם נראים לי אמיתיים בערבון מוגבל מאוד. סבור הוא שבמשטר הרכושני הרגש עובר מן הריכוזיות אל האוטונומיה, מן הריווח המירבי אל איכות החיים, מן האינדיבידואליזם אל שיתוף הפעולה בצוות, מן הריכוזים הגדולים במפעלים, במגורים, בשירותים, אל הביזור, מן המטרופוליס אל הקהילות הקטנות — ולא היא. לעניות דעתי, נשאר הקאפיטליזם ריכוזי בכל, למרות תהליכים חלקיים הפוכים שאין בהם כדי להפוך את הקערה על פיה. מכאן מסיק המחבר כי „הקיבוץ מהווה כבר היום — מעצם האיפיונים המיוחדים לו — מסגרת חברתית מתאימה ביותר לעידן המצטייר לפנינו". שהוא מסגרת מתאימה לעילית מצומצמת, בשל יתרונותיו החברותיים, בכך אין צל של ספק, אך מכאן עד לתיאורו כמסגרת כמעט אוניברסלית „מתאימה ביותר לעידן המצטייר לפנינו", רחוקה ביותר הדרך. היסודות הגועשים ממש בקאפיטליזם המערבי, והנראים סוחבים אחריהם המונים רבים, הם ההישגיות, רדיפת הסטאטוס, רדיפת ההתקדמות האישית, תוך השארת הנחשלים מאחור. הניצנים שעליהם מדבר אורי וכר אינם הופכים, לעת־עתה, לשום להבה.

„את הדור הזה של תעשיות עתירות־ידע כבר החמצנו" ● „הקצב הסוחף של הופעת הבעיות מעייף ומייגע את החברים" ● „נשקפת לנו סכנה מוחשית ליהפך מחלוצים למזדנבים" — דברי חברים ב„עתים", מאסף לשאלות החברה הקיבוצית, הוצאת „הדים" — ספריית־פועלים יוני 1986

משהו צולע בחינוך

כן מעורכת התמונה כאשר וכר מתאר את המשק הקיבוצי כ„פתוח מאוד לחידושים טכנולוגיים ורודף אחרי כל ציור המגביר את יעילותו". זה נכון, גם בחקלאות, גם בתעשיה, גם בשירותים. אך כשם שיש מקום לתקווה, כך יש מקום לחרדה. הנה כותב, למשל, שלמה יצחקי: „כמי שעובד במוסד להשכלה גבוהה, המקבל תלמידים בוגרי הקיבוצים, יכול אני להעיד שהמצב חמור למדי". רכז איגוד התעשיה הקיבוצית מטעים, מצידו, כי „את הדור הזה של תעשיות עתירות־מדע כבר החמצנו". וכל אלה בשל ירידת הרמה הכללית של בוגרי הקיבוצים: „הנוער שמסיים את בתי־הספר שלנו לא יודע לעמוד בפני קהל ולדבר כמו שצריך, לא יודע לכתוב מכתב כמו שצריך ואינו מדבר אנגלית שוטפת". מסתבר, איפוא, עם כל הצער שבדבר, שמשהו צולע בחינוך, לפחות ההשכלתי, הניתן בקיבוץ.

ומכאן — לתחושה הכללית של החברים. בדברו על יחסי הפרט והכלל בקיבוץ, שאתמול היה מאוד „קולקטיביסטי" והיום פונה יותר למשאלות האינדיבידואליות של היחיד, כותב וכר כי „הקיבוץ ימצא בעתיד איזון חדש בין היחיד לבין הכלל וישמור על רמת שיתופיות גבוהה־יחסית ומתאימה לסוג החברה שהגדרתי כאורגאנית". אין להכחיש כי נעשה כאן מאמץ מרשים ללכת לקראת החבר, אף לקראת הפיכת הקיבוץ לחברה עובדת ולומדת, וגם מקנה לחבריה אפשרות לצאת לחו"ל ולתור את העולם". ובכל זאת, „המרגש" מעורר לעתים חרדה, שכן כיצד מתאר מחברנו את מצב הדברים: „ההתמודדות המתמרת והאין־סופית הזאת קשה מאד... הקצב הסוחף של הופעת הבעיות מעייף ומייגע את ציבור החברים. ישנן תקופות של אכזבה וייאוש, של רצון להוריד ידיים ולהפסיק את המאבקים, של שאיפה להפסיק את ההתמודדות ולהיות „כמו כולם". אם אושר האדם, אם החיוך על שפתיו, אם רגיעת עצביו, אם הייצוב הבא בעקבות ההתקדמות הכלכלית, הטכנולוגית, החברתית, הם המטרה, מדוע העירוב הזה של עצבות ושמחה? משהו כאן, לצד התקווה, גם מעורר חרדה.

(המשך בעמוד 10)

גשר על פני מצבות

נוער ישראלי ומקומי משתף פעולה בשימור בית־עלמין יהודי עתיק בגרמניה

מאת יוסף גלילי

עשרה „צברים" מיישובי הגליל העליון התחקו, לראשונה בחייהם, אחר עקבות של קהילה יהודית שהיתה ופרחה בכפר פרוידנטל, סמוך לשטוטגרט שבגרמניה המערבית. ילדי הגליל שהו כשלושה שבועות באורחיהם של בני נוער גרמנים־נוצרים שהתארחו אשתקד ביישובי הגליל העליון.

אמר אבי גיל משמיר, חבר המשלחת: „לולא הביקור בפרוידנטל בבית־הכנסת ובבית העלמין העתיק (משנת 1812), ספק אם היינו מתוודעים לקורות הקהילה היהודית שהתערתה במקום לפני כ־250 שנה וגלינו עולם שנעלם, תרבות יהודית שחרבה ואת יחסו של הנוער הגרמני, הנושא על גבו ירושת אבות מזוועת, עימה הוא מתמודד בכמיהה לעתיד טוב יותר".

מטרת המשלחת: שיפוץ ושימור בית־קברות יהודי עתיק בפרוידנטל, כיום כפר בן אלפיים תושבים, ופגישה עם גילאי 18־25 בעבודה משותפת. הישראלים הוזמנו על־ידי המרכז הפדאגוגי־תרבותי בפרוידנטל (השוכן סמוך לבית־הכנסת היהודי), המשתדל לכפר, במידת האפשר, על זוועות הנאצים באמצעות פעולותיו ובניית גשרים וקשרים עם נוער ישראלי.

חברי המשלחות התחלקו לארבע קבוצות עבודה מעורבות. קבוצה אחת עסקה, בעזרת ארכיטקט חבר כפר־בלום, במדידות, במיקום הקברים ומיפויים; שנייה העתיקה מהקברים סמלים יהודיים קלאסיים, כמו כד שמן החרות על מצבת הלוויים, סכין על מצבת מוהל וכד'. שלישית עסקה בפיענוח כתובות על קברים מתקופות שונות, בין השנים 1812־1946, מהם „למדנו במידת מה על חיי הקהילה בפרוידנטל"; הקבוצה הרביעית עסקה בפיענוח והעתקת כתובות של כ־400 קברים. פרופסור גרמני־נוצרי למדעי היהדות, אשר אימץ לעצמו את השם גיל כאשר למד באוניברסיטה העברית, ולודוויג בז, מנהל המרכז הפדאגוגי־תרבותי, ששהה בזמנו בשמיר ובירושלים, הינחו את הקבוצות בעבודות השיקום והשיחזור.

פטריוטים גרמנים

בית הכנסת היהודי בפרוידנטל נחרס על־ידי הנאצים ב־1938. היהודים האחרונים הוגלו ב־1941. במסיבת עיתונאים עם המשלחת אמר הנריך קלינג, יו"ר המרכז הפדאגוגי־תרבותי בפרוידנטל: „יהודיה ניספו. אולם בית־הכנסת (נשרף) ובית־העלמין העתיק ששרדו נשארו אבני זכרון לקורות הכפר פרוידנטל, בו היו היהודים 48 אחוזים מהתושבים, סמל ל־150 שנות חיים משותפים. היהודים שירתו בצבא במלחמת העולם הראשונה. הם היו פטריוטים גרמנים..."

בכתבה שפורסמה בבטאון מקומי נכתב בין השאר: „הדובר במסיבת־העיתונאים, הנריך קלינג, שייך לדור שחי בימי הרייך השלישי. הוא היה בין תומכיו הנלהבים. הוא ניצב היום אין אונים בפני התופעה, שכל כך הרבה גרמנים טוענים שלא ידעו מה קרה ליהודים; למרות שליל הבדולח ב־10 בנובמבר 1938 ונאומי ההסתה הפרועים נגד היהודים התפרסמו בכל עיתוני גרמניה" ואילו לודוויג בז, מיוזמי המפגש המשותף, טען: „חשיבות המפגש בין נוער ישראלי וגרמני נוצרי היא לא רק בחיפוש עקבותיה ההיסטוריים של התרבות היהודית בפרוידנטל — אלא בניית גשרי הבנה בין הנוער, שנועד לעצב את פני העתיד של האנושות, כדי למנוע הישנות הזוועות".

„אסור לשכוח"

„אסור לשכוח" — סימפוזיון בנושא זה נערך ושודר בטלוויזיה של שטוטגרט בהשתתפות חברי המשלחות, בתום עבודות השיחזור והשיפוץ בבית־הכנסת ובית־העלמין. השידור נערך בשעה 9.00 בערב. שעת שיא, שיש לה שמונה מיליון צופים.

במהלך השידור החי, סיפר אבי גיל, נתקבלו באולפן שיחות טלפון בהן הביעו הדוברים צער וחרטה על הזוועות שעולל היטלר ליהודים. היו גם כאלה שטענו שאין להאשים את הנוער הגרמני, בבחינת „אבות אכלו בוסר ושיני הבנים תקהינה". היו גם שטענו כי היטלר היה אוסטרי והגרמנים לא צריכים להרגיש אשמה בשל מעשיו.

הזמר הגרמני הנודע קונסטנטין ווקר הפסיק סיבוב הופעות ברחבי גרמניה כדי להשתתף בשידור החי. כן הורוה עם הצעירים הישראלים, הוא שר שירים אותם הקדיש לנושא „לזכור ולא לשכוח".

„בשעת הביקור במחנה דכאו בלטה השתיקה הרועמת שאפפה את חברי המשלחות. שתיקה עד כדי מחנק. הדיבור נעתק מפינו" — סיפר אבי גיל. בהמשך הוסיף: „ניסו להכין אותנו למפגש מזעזע, שלהם קשה להתמודד איתו, קל וחומר לישראלים..."

על שאלתי אם זה יכול לקרות שנית, השיב אבי: „מכיוון שהנוער הגרמני נושא על גבו צלקת נוראה, קשה להניח ולחשוב שזה יכול לחזור בגרמניה. אבל הזוועה עלולה להתרחש בתנאים אחרים ובארצות אחרות..."

הצעירים הגרמנים סיפרו לחברי המשלחת, אמרו כי הם מסרבים לשרת בצבא הגרמני וללבוש את מדיו, משום שחלק מהוריהם שירתו בצבא הנאצי במלחמת העולם השנייה... בסכמו את רשמיו הטעים אבי: „על הנוער הישראלי להיות מודע לתופעות הגזעניות בארץ ובעולם. אסור לנוער באשר הוא להתעייף במאבק גורלי זה."

בנות הגליל בבית־העלמין בפרוידנטל „למדנו על חיי הקהילה"

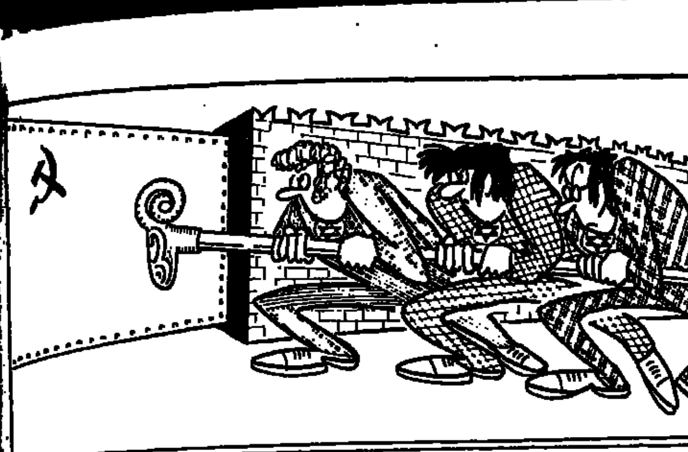

זה לא היה כמו במערבונים

מאת יעל לוטן

בין הפסטיבלים השונים בהם ממלאים את חיינו, מתרחש בימים אלה גם פסטיבלון סביב נער כחול־עיניים בן 13, שבא מאמריקה לחגוג את בר־המצווה שלו בארץ הקודש. המיוחד בו, כנער זה, שהוא הגיע ארצה לבוש בבגדי לוחם אינדיאני מכף עד הסה, ואשר עליו שהוא מנהיג החוקי לפי מוצאו, וכי אחד מאבותיו היה אותו מנהיג מפורסם מימי „מלחמות האינדיאנים", קרייזי הורס, „סוס משוגע".

קשה לתאר המחשה יותר ברורה, עד כמה נשחקה ונתכותה המורשת האינדיאנית של צפון אמריקה, מאשר החיזיון הזה. לפני קצת יותר ממאה שנים התחוללו בחבלי מערב ארה"ב הקרבות האחרונים, הקשים והדרמאטיים ביותר, שבהם נחרץ גורלם של ילידי אותה יבשת. בקרבות הללו היו מעורבים בעיקר שני העמים הגדולים של המערב התיכון־הצפוני בל ארה"ב, השאיין והסו, על שבטיהם השונים. הם כבר היו מדולדלים ומוחשים, לאחר שממשלת ארה"ב הספיקה לכרסם בארמותיהם ובמקורות מחייתם במשך כמה דורות. באמצע המאה הי"9 החלה הנהירה הגדולה מערבה, ועימה גילוי מכרות הזהב הגדולים. הארמות, שהוכרו כארמותיהם של העמים האינדיאנים באמנות שונות שנחתמו בינם לבין הממשלה הלבנה בוושינגטון, הפכו בין־לילה ליקרות ערך מאד. ואז הוחלט להיפטר מבעליהן במהירות האפשרית. היו דרכים רבות לעשות זאת — להמית את התושבים בשיטות שונות, להגלות אותם, או לגנוב מהם את הארמות בדרכים חוקיות־כביכול. בין השיטות בהן הימיתו אותם במחנותיהם היו: משלוח „מתנות" — מלאי שמיכות של חיילים שמתו מאבעבועות־שחורות; הרעלת בארות המים שלהם; השמדת הבאפלו, שהיה מקור מחייתם העיקרי; הגלייתם בכוח מן הצפון לדרום ולהיפך, במסעות נוראים בהם מתו מרביתם בדרך, ועוד. כמו כן החליט הסנאט של ארה"ב, כי האמנות שנחתמו אינן חלות על „אינדיאנים עוינים" כי אם רק על „אינדיאנים חיוביים" — היינו, כאלה המוכנים לשתף פעולה עם השלטונות בתהליך הנישול וההגלייה.

אין תצלום של קרייזי הורס. פיקטוגראמה זו, שצוירה על־ידי אינדיאנים, מתארת כיצד נרצח בבואו לפורט־רובינסון

הקרבות הגדולים התחוללו בעיקר בשנות השישים והשבעים של המאה, באזורים שהתפרסו מהדאקוטות, צפון ודרום, ועד איידהו, מונטנה ווייאומינג. ההרים השחורים של דאקוטה היו מלאי זהב, ובהם נעצו הלבנים עין, ואילו עבור האינדיאנים היו הרים אלה המחוזות בהם היו ואליהם השתייכו, כי בעולמו של האינדיאני הארמה אינה שייכת לאדם, כי אם להיפך — האדם שייך לאדמה, והוא חלק מהיקום, יחד עם הצמח והרוח וכל בעלי־החיים.

בשנת 1975 איבד הצייר הגדול רד קלאוד („ענן אדום") משהו מיוקרתו ומעמדו בקרב הלוחמים אדומי־העור. שני לוחמים צעירים, קרייזי הורס וסיטינג בול („פר יושב"), תפסו את מקומו כמנהיגי הסו. הם נחשבו ל„ציפים פראיים", כי מעולם לא היו בשמורות שהיקצה האדם הלבן לילידי הארץ, ומעולם לא קיבלו מידו דבר.

בקרב הגדול בליטל ביג־הורן, ב־25 ביוני 1876, בו נהרג הגנרל האגדי קאסטר, שהאינדיאנים קראו לו „שיער ארוך", התבלט קרייזי הורס כמנהיג נועז וטאקטיקן מעולה. הקרב ההוא תואר בוושינגטון כ„טבח" — למרות שהשתתפו בו מן הצד האחד חילות מאורגנים ומצויידים היטב; ואילו מן הצד השני נלחמו קומץ לוחמים מצויידים במעט רובים ומעט תחמושת, והרבה אומץ־לב ורוח כמעט על־אנושית.

במהלך השנה שאחרי קרב ליטל ביג־הורן נכחדו אלפים מבני העמים הגדולים של המערב. בחורף הקשה של 76־77' מתו המוני אינדיאנים — בעיקר נשים, ילדים וזקנים — מקור. בקיץ 77' עמדו לרשותו של קרייזי הורס רק 900 לוחמים, שחיו על סף גוויעה ברעב. הוא היה מוכן למשא־ומתן. גנרל קרוק הזמין אותו למפגש עימו בפורט רובינסון, כדי לשוב ולהציע לו ולבני שבט האוגלאלה שלו שמורה בדרום. קרייזי הורס נואש, הלך בגפו להתייעץ עם ידידיו. שם נתפס ונעצר על־ידי אנשיו של גנרל קרוק, הם לקחו אותו לפורט רובינסון ושם הרגוהו בתקיעת פגיון. זה היה כ־5 בספטמבר 1877, שלוש שנים לאחר מכן, בדצמבר 1890, התרחש הקרב הגדול והאחרון בוונדד ני, בו למעשה נשברה ההתנגדות האינדיאנית.

אנחנו, רחמנים בני רחמנים, רגילים לדוש בעיקר על עצמנו, על השואות שפקדו עמים וגזעים אחרים אנחנו מעדיפים לדעת כמה שפחות. אבל האמת היא שמה שנעשה ליהודים במאה העשרים נעשה לגזע האינדיאני ברחבי היבשה האמריקנית באופן שיטתי, החל מגילוייה של היבשת בסוף המאה החמש־עשרה ועד עצם היום הזה, במקסיקו, למשל, נכחדה באופן לא פחות שיטתי בגואטמלה ובסלוואדור, בברזיל ובמדינות שונות של פרו וצ'ילה. זה לא היה בדיוק כמו במערבונים, ולכן, ברוך מאוד, „שמש קטנה", צאצאו של הלוחם המפואר קרייזי הורס.

וכבר הוליד עכבר קטן

...ממשרד החוץ שלנו על שיחות ... שאפשר להגדירן — העכבר הנולד עכבר יותר קטן — מזכירה לי כל ילדים אחרי שעלבו בהם. בין כה ... לא מתכוון לכלום וגם אני בכלל ... לכלום או סידרתי אותו, הם ... ומעות בעיניהם. כמרעי החברה ... לה דיסוננס קוגניטיבי. בחיי ... קוראים לזה דיפלומטיה. ... היה ברור (לי לפחות). שאם ... נגע עם ישראל וסיכמה על ... המיפגש יתקיים. מלכת־ ... ברור, שהיא לא תלך מעבר ... לעצמה, ושמטרות אלה הן ... באינטרסים שיש לה ... הקונסולרי. אמנם, היו שוליים מסויימים שביקשו פיענוח: מדוע דווקא עכשיו היא פונה לישראל ולא אתמול או מחר. אך כל מי שמיהר לקרוא בשוליים אלה תוכן מופלג, הזמין אכזבה.

היה ברור, שיחסים דיפלומטיים לא ייצאו ממיפגש הלסינקי. שכן אם זו היתה המטרה, לא זו היתה הטאקטיקה. בהלסינקי היה צריך להיות מיפגש קטן, שחשיבותו היא בעצם הפומביות של קיומו וכפתיחת האפשרויות להמשך הידברות מינורי.

בדיעבד, עם כל כמה שהמיפגש היה מוגבל מלכתחילה, היתה אכזבה. הוקצבו לשיחות יומיים, והן הסתיימו אחרי פגישה אחת בת שעה וחצי. כל מה שסבב את הפגישה היה מתסכל. לא שיחות מוקדמות, לא קבלת פנים, לא היתראות בפומבי, לא סדר יום, לא שיחות ממש. כאילו הישראלים הם מצורעים. ייתכן כי העניין הרב שבלי־התקשורת גילו במיפגש הרתיע ברגע האחרון את הסובייטים. הם היו מוכנים לדבר עם ישראל, אבל לא התכוונו שייעשה מזה עניין כזה גדול.

ישראל מצדה עשתה שרירים שלא ניתן לראות נפוחים מהם. היא תעלה את עניין יהודי בריה"מ, הכריזה. היא תעמוד על הדרישות. היא לא תתן ולא תסכים ותגיד ותתנה ותגיד ותראה. כנאת מדינה קטנה וכלי כך הרבה רעש. מה הפלא שהרוסים החליטו, שהמיפגש הקטן והמצומצם, יהיה עוד יותר קטן ומצומצם. אם המטרה היא רייגן, הם הראו לו שדיברו עם ישראל. אם המטרה היא המשך ההידברות אתנו, הלסינקי או לא הלסינקי, אין בזה שום בעיה.

אפריקה הנפתחת

לפני כחודשיים נפתח בקאמרון בית־ספר ישראלי, ללמדך, שיש שם כה הרבה „ישראלים", עד שצריך לפתוח בית־ספר. לפני שנתיים עוד אי־אפשר היה להכנס לקאמרון בדרכון ישראלי. היום פועלות שם חברות ישראליות, כראשון „סולל בונה". בשבוע הבא ייסע לשם ראש הממשלה שמעון פרס, ויחד עם הנשיא של גיאה יכרי, ביאונדה הבירה, על כינון יחסים דיפלומטיים בין שתי המדינות.

קאמרון נמנית עם המדינות שניתקו את היחסים עם ישראל באוקטובר 1973. מאז החלה ישראל חוזרת לאפריקה, עשתה יחסי כלכלה הדוקים במיוחד עם קאמרון. עתה, משהיא מצטרפת אל שש המדינות האפריקניות המקיימות יחסים דיפלומטיים עם ישראל, יש במשרד החוץ סיבה לשביעות רצון. והו קציר של מאמצים רבים, שהשקיעו המנכ"ל דוד קמחי והסמנכ"ל לענייני אפריקה אבי פרימור בשנים האחרונות ביבשה זו.

קאמרון, השוכנת בחלק הצפוני־מערבי של מרכז אפריקה, על חופי מפרץ גיניאה באוקיאנוס האטלנטי, נחשבת למדינה האפריקנית המערבית ביותר. עד 1960 היה רובה בשליטה צרפתית וחלקה בשליטה בריטית. לקאמרון הצרפתית הוענקה עצמאות מלאה ב־1960, בהתאם לרצון תושביה. החלק המערבי (הבריטי) סופח לרפובליקה ב־1961, גם זאת לפי רצון התושבים. בראש המדינה עומד נשיא הנבחר כל חמש שנים, ופרלמנט בן 120 חברים. השפות הרשמיות הן אנגלית וצרפתית. האוכלוסיה מונה כ־9 מיליון נפש. יש בקאמרון יותר מ־150 קבוצות אתניות והכן מיעוט נוצרי ומוסלמי.

הנשיא פול ביאה, 53, נבחר לפני ארבע שנים. הוא נחשב לאחד המנהיגים המרכזיים באפריקה, אם לא המנהיג הבולט ביותר. לא מכבר התאסלם, דבר המכשיר אותו באפריקה בעיני רבים. קאמרון נחשבת למדינה מסודרת מאוד, בעלת מינהל תקין, הידועה לטובה בהעדר השחיתות שבה. מעמדה הכלכלי, שלא כרוב מדינות אפריקה, איתן. חקלאותה מפרנסת את צרכיה, היא מייצאת קקאו, קפה, כותנה, גומי, עצים ואלומיניום.

קאמרון היא מדינה משגשגת ובעלת השפעה באפריקה, ובירושלים סבורים, כי החלטתה לחדש את היחסים עם ישראל תסחוף אחריה מדינה חשובה כמו ניגריה ועוד מדינות הגובלות עמה.

פרס נוסע ליאונדה לפי בקשת הנשיא ביאה. בתום כהונתו כראש הממשלה, הוא מוכן לנסיעות של נחת יותר מתמיד.

נאום בוש בקהיר

„בחודשים האחרונים", כתב סגן נשיא ארה"ב ג'ורג' בוש לראש הממשלה שמעון פרס, „התגבשו תפיסות משותפות למנהיגי ישראל, ירדן ומצרים, המהוות בסיס מוצק לבניית השלום במזרח התיכון". פסוק זה, שנתקבל אצל פרס ביום ו' שעבר, ... סיכום להתרשמויותיו של בוש מן פגישותיו עם שמעון פרס, המלך חוסיין והנשיא מובארק בעת ביקורו באזור לפני חודש.

... תייקו בעניין רב את נאומו של ... במצרים ב־5.8.86, לפני סיום הביקור. ... זה נתן בוש ביטוי להתרשמותו, כי ... מן המשותף בין עמדות ישראל, ירדן ... הוא אמר, כי „כל המנהיגים שעמהם ... התחייבו לרחייה מוחלטת של ... הטרור והאלימות". בירושלים פירשו את ... כמעט סהרות אי־לוחמה; הכוללת גם ... , אם כי, וזה ההבדל הקטן, ההכרזה ... בוש, ולא מפי חוסיין...

... המעניינים בנאום בוש הוא ... המדינית הישראלית מבית ... של פרס. הרושם הוא, שקיימת ... רבה מאוד, לפעמים זהות, בין עמדת ארה"ב ועמדת ישראל. בוש השתמש ... ישראליים ממש, כאשר דיבר על ... העם הפלשתיני (ראה סעיף 7 ... הנאום, שיובא להלן); על הרכב ... הפלשתינית („המשלחות יורכבו ... השוחרים שלום ודוחים בגלוי ... וטרור", סעיף 10) ועל תפקיד הליווי ... הבינלאומי כוועידת שלום (סעיף 9).

... שבירושלים, לפחות. זו של הליכוד, ... הוא איזכורה של תוכנית רייגן (סעיף 11). לעומת זאת אש"ף לא מוזכר ... כלל, כאילו אינו קיים. בוש גם לא ... על החזרת שטחים אלא על „חילופי שטחים תמורת שלום" (סעיף 8).

(להלן נוסח הנאום:)

„1. מגמות משותפות עולות משיחותיי ... ישראל, ירדן ומצרים.

2. כל המנהיגים שעמהם נפגשתי התחייבו ... מוחלטת של השימוש בטרור ... ואלימות.

3. כל המנהיגים הביעו גם דאגה מהמצב ... הקשה באזור, הם מאמינים, כי ... לטפל במצב הכלכלי, מבלי שיהוו ... לתהליך השלום, יעלו תרומה חשובה ... זה.

4. בשאלת השלום, כל הצדדים רוצים לראות התקדמות והם מתוסכלים ממה שנראה להם כקפאון. איש אינו מרוצה מהמבוי הסתום ...

... כל הצדדים רוצים לראות את ארה"ב ... תפקיד פעיל בהחייאת תהליך השלום. אנו מוכנים תמיד למלא תפקיד ...

בפגישותי עם מנהיגי שלוש המדינות, עלה בידי לדון במרכיבים משותפים, המאחרים את אלה המחוייבים להביא שלום לאזור. אם כי רב עדיין המפריד ביניהם, הרי בעקבות שיחותי אני משוכנע, כי יש די קרקע משותפת להתקדמות בתהליך השלום.

במיוחד התרשמתי מתחומי ההסכמה בין ישראל, ירדן ומצרים וכן פלשתינים רבים. אני מאמין, כי הסכמות אלה יוצרות בסיס, שעליו ניתן לקדם מו"מ לשלום.

למען הדיוק, התרשמויותי באשר לנקודות ההסכמה הקשורות לתהליך המו"מ ומטרותיו, הן כלהלן:

5. שלום צודק ובר־קיימא הוא צורך חיוני ודחוף וניתן להשגה באמצעות מו"מ.

6. מו"מ צריך להניב חוזי שלום בין הצדדים בהתבסס על ההכרה בזכות כל המדינות והעמים באזור לחיי שלום ובטחון.

7. מו"מ חייב לפתור את הבעיה הפלשתינית על כל היבטיה במסגרת של קשר בין ירדן, הגדה המערבית ועזה. קשר זה ניתן להשגה בהתבסס על החלטות 242 ו־338. לדעת ארה"ב, החלטות מועצת הבטחון 242 ו־338 מגלמות בתוכן את העקרון של גבולות מוכרים ובר־הגנה לכל מדינות האזור וחילופי שטחים תמורת שלום.

9. ארה"ב מאמינה בחשיבות מו"מ פנים אל פנים. אנו מעריכים, כי מו"מ ישיר עשוי להתקיים במסגרת ועידה בינלאומית או פורום בינלאומי, הבנויים במתכונת המאפשרת התקדמות ולא שיתוק; הסכמת ולא הכתבה.

10. מסגרת המו"מ צריכה לאפשר שיחות בין משלחת ישראלית לבין משלחת ירדנית־פלשתינית וכן בין משלחות סורית וישראלית. המשלחות יורכבו מאנשים השוחרים שלום ודוחים בגלוי אלימות וטרור.

11. ארה"ב מאמינה, כי תחומי הסכמה אלה מעוגנים בתוכנית רייגן מה־1 בספטמבר 1982, אשר כשלעצמה התבססה על החלטות הבטחון 242 ו־338 ועל הסכמי קמפ דייויד.

אני מאמין, כי תחומי הסכמה או הבנה משותפת אלה מהווים בסיס לקידום תהליך השלום. אני קורא לנציגי הפלשתינים, שלא להחמיץ הזדמנות נוספת להגשים את שאיפותיהם כעם. סרבנות פלשתינית תרמה רק להיסטוריה טראגית. הגיעה העת שנציגי הפלשתינים ישלו את האחריות ויצעדו קדימה כדי לעצב את גורלם.

בשובי לוושינגטון אדון בכל אשר למדתי עם הנשיא רייגן, מזכיר המדינה שולץ ואחרים. יחד נקבע מה יש לעשות עתה, כיצד נוכל להמשיך את ההתקדמות שהושגה בביקור זה וכיצד ניתן ליישם את המטרות המשותפות.

בדרך לשלום יש לצעוד צעד אחר צעד.

כפניקס הקם לתחיה

אריאל שרון – יורה ובועט

כמו הפניקס, עוף החול האגדי, השורף עצמו וקם לתחיה מאפרו כל 500 שנה, מראה גם אריאל שרון באחרונה סימני חיים. מאז התחצפותו אל ראש הממשלה וכמעט פיטוריו מן הממשלה בגלל זה, הוא שמר על פרופיל בגובה פני הארמה. כי שבועיים האחרונים התחילו לשמוע אותו. „בקרוב יקומו התנחלויות רבות ביהודה ושומרון", אמר. הוא התייחס בפומבי אל כישלון מעבר כלפי ראש הממשלה, וטען שאולי התבטא לא יפה, אבל עניינית צדק, בממשלה היה פעיל מאוד ביום א' השבוע, אין זאת אלא שהגיע למסקנה, כי דבר כבר לא יעצור את הרוטציה ואפשר להתחיל להרים את הראש.

בישיבת הממשלה האחרונה הוא טען בפה מלא, כי בשנים 1961 (ממשלת בן גוריון) ו־1965 (ממשלת אשכול) נתנה הממשלה לערבים בעלות על אדמות ב„שטח 9" כשוחד פוליטי. הוא ביקש משר הבטחון לברר — והציג זאת כשאילתה — כמה דונם ב„שטח 9" נתנו אז ממשלות מפא"י לערבים.

בדיון על האוניברסיטה המורמונית הוא החזיק בעמדתו של הרב פרץ, המתנגד, כידוע, לבנייה. „אילו המורמונים היו מוכנים לקבל כסף, הייתי מאוד שמח לממן את עלות הבנייה (9 מיליון דולר — ר.ש.) ולהקים שם ישיבה", אמר.

ובישיבת אהה"צ של הממשלה, כאשר הרב פרץ ביקש להבהיר, בעקבות שידור ברדיו, כי ההחלטה על האוניברסיטה המורמונית לא התקבלה פה אחד, מאחר שהוא לפחות היה נגד — קרא שרון „אני מבקש להוסיף גם אותי, גם אני מתנגד".

באותה ישיבה, שדנה בקיצוצים בחוק ציב, הוא תקף „בפראות" — כפי שתיארו שרים — את שר האוצר ותבעו למפלגה משה נסים. הוא התנגד בתוקף להקפאת ההתקשרויות של משרדו, ורמז, כי פירוש הדבר תלות בלתי נסבלת בפקידי האוצר. בסופו של דבר הצביע נגד.

בסך הכל מצטיירת התמונה, ששרון פתח באופנסיבה לכל הכיוונים. נגד פרס, נגד מפלגת העבודה, ונגד אחרים מתחרין בליכוד. התייצבותו לימין הרב פרץ, היתה יותר מאשר ביטוי חן לעבר ש"ס. זו היתה גם בעיטה קלה בישבנו של דוד לוי, שהרב פרץ כועס עליו (על הליכוד) מאוד בשבועיים האחרונים, מאז לא הציע לו את מקומו בוועדה למינוי דיינים. שרון חודש את הוויית בקרב על מנהיגות הליכוד.

אם גור יפרוש...

המחשבה הנרקמת בצמרת המערך: אם מוטה גור יפרוש מן הממשלה כתום תקופת ממשלת פרס, יציע המערך לליכוד להפחית את מספר השרים בכל מחנה מ־10 ל־9. המערך לא ימנה שר במקום גור, והליכוד לא יחזיר את מודעי.

אם הליכוד יתנגד לרעיון, טובים סיכוייה של סגנית שר הבריאות היום, ח"כ שושנה ארבלי־אלמוזלינו, להתמנות לשרה הנוספת מטעם המערך. במעגלים הפוליטיים של ישראל 1986 היא ממש כלילת המעלות: גם אשה, גם ממוצא מזרחי, גם בקיאה בנושא וגם בעלת גישה רבה לסבל אנשי. יש לה עוד תכונה, שלא נוטים לזכור אותה ואולי זה משגה: היא נמנית עם הנצים במפלגה. בממשלה שלפחות מחציתה נצית יש לכך משמעות.

חוגים מקורבים

מאת דליה שחורי

למד עברית בגן שמואל

טים דאוס, נספח העיתונות בשגרירות בריטניה בישראל, מסיים בימים אלה את שירותו ולתפקיד נכנסת שרה סקווייר, שהיא גם רעיית שגריר בריטניה בישראל, וויליאם סקווייר.

נשמע משפחתי מאוד. אבל יש הסבר. שרה סקווייר, לשעבר האצ'יסון, היא עובדת משרד החוץ הבריטי. כמו אף שירתה בישראל בשנים 1972 עד 1975, תחילה כמזכיר שלישי בשגרירות, אחר־כך כמזכיר שני. מלחמת יום כיפור אירעה בתוך תקופת שירותה בישראל. ואז כיהנה גם כקצין מידע, היא נישאה לפני עשר שנים והלכה אחרי בעלה, כשמונה לשגריר בישראל, בספטמבר 1984.

כשהגיעו לכאן, היה דאוס בתפקיד. עתה, כשהוא מסיים, החליט המשרד בלונדון לגייס מחדש את שרה סקווייר לשירותו.

המכנה המשותף הברור ביותר לה ולדאוס הוא ידיעת העברית. דאוס, בלונדוני ארוך ורזה, הנראה יותר אנגלי מאנגלי, גיאות על סף סיום שרותו, כמעט ארבע שנים, לומר את המונולוג הבא בעברית:

„בתחילת תפקידי הייתי חמישה חודשים באולפן בקיבוץ גן־שמואל. גם עברתי בקיבוץ, כמו כל האולפניסטים. היו פעמים רבות (שקמתי) בשעה ארבע בבוקר (כדי לעבור) בבית־החרושת (וחשבתי מה אני עושה כאן". הוא צוחק ואומר: „אני דיפלומט טוב מאוד". ומוסיף: „זה היה מעניין בשבילי".

דאוס החל לעבוד במשרד החוץ הבריטי לפני שמונה שנים. בתפקידו הקודם היה קצין עיתונות בשגרירות בריטניה בפיליפינים. הוא יכלה עתה מספר שנים במשרד החוץ בלונדון, ועדיין אינו יודע באיזה תפקיד.

רשות הקורא

בלי סתגלנות

תמוה בעיני מאמר המערכת של „על המשמר" מיום 12.8.86, „תנאים מוקדמים לשיחות הלסינקי", המביא הסבר חד־צדדי הגובל בסתגלנות. המאמר מסתייג, ובצדק, מאלה המציגים תנאים לחידוש הקשרים עם בריה"מ, אך אינו שומר על פרופורציה נכונה בין הנושאים הנוגעים משיחות בהלסינקי.

ממשלת ישראל טוענת בצדק, כי תנאי לכל התערבות של בריה"מ בענייני השלום במזרח התיכון קשורה בחידוש היחסים עם ישראל, במסגרת ההתערבות הסובייטית יש לכלול גם את גורל יהודי בריה"מ, שהמשטר הסובייטי מתנכל לקיומם.

לצערנו, התנאי המוקדם לכל משא־ומתן בינלאומי, שלפי מערכת העתון אין להציגו „כי הוא מטרפד אותו מראש", מוצג בראש ובראשונה ע"י הסובייטים. עוד בטרם הגיעו להלסינקי כבר הכריזו בכל השופרות כי נושא יהודי בריה"מ לא ייכלל בשיחות. כידוע, כוונתם היתה לדבר בין היתר על הרכוש הכנסייתי שלהם בארץ־ישראל. אולם גם לנו יש „רכוש" יקר מאוד בבריה"מ — אלה הם יהודיה וגיבוריה הקרויים סרבני עלייה, הנמקים במחנות העבודה, בבתי־הסוהר ובבתי חולים לחולי נפש.

אני מסכים לחלוטין עם האמור ברשימתו של אריה פלגי („חותם" 15.8.86), „ליהודים בלבד". החשש עלבון צורב, כיהודי וכסוציאליסט, מיחסה של בריה"מ לאותו תהליך של חידוש הקשרים. יחס המופעל רק לגבינו. חזקה על בריה"מ שעם רצונה להיות גורם במזרח התיכון. ובשל כך לחדש את הקשרים איתנו. תוך זירוז גרורותיה בגוש המזרחי לעשות כן, כי למרות תביעתנו המוצדקת לא להרפות מלהציג את גורל יהודי בריה"מ — היא לא תפסיק את המהלך שלה.

אינני בא להצדיק את אלה המנצלים כל הזדמנות כדי לנגח את המשטר הסובייטי, לדעתי טוב תעשה ישראל אם לא תחליף מהלכים דיפלומטיים לצורותיהם, שהם לגיטמיים והכרחיים גם במקרה זה, בקו של תסגלנות המחייב אותנו ככיכול להצניע את תביעותינו הצודקות והדחופות. מבחינה זו, החלטת מזכירות מפ"ם, שאינה שונה מהחלטת הממשלה, נראית לי ואילו מאמר המערכת בנושא „התנאים" הוא בחלקו מעוות וחסרה בו הרוח אותה ביטא פלג ברשימתו.

משה ציזיק
אילון

תגובת המערכת:

הכותב מחפש במאמר המערכת „שמירה על הפרופורציה", במקום להבין את הנושא לו הוקדש המאמר. היתה זו תגובה לאותם קולות שדרשו להציג „תנאי מוקדם" לקיום השיחות עם נציגי בריה"מ בהלסינקי. אם מאמר המערכת „מסתייג בצדק", כדברי משה ציזיק, „מתנאים מוקדמים", אזי על מה דברי הביקורת שלו שמא הוא חושד בנו שלפתע זנחנו את התביעה לעליית יהודי בריה"מ? ללא הורדו בביקורתו היה מוצא במאמר מערכת שפורסם עם פתיחת שיחות הלסינקי (18.8.86), את הדברים הבאים:

„לישראל שתי תביעות צודקות כלפי ברית־המועצות. לניתוק הקשרים הדיפלומטיים זה 19 שנה, אין כל הצדקה על־פי הנורמות הבינלאומיות המקובלות, ואף לא על־פי הפרקטיקה הדיפלומטית של מוסקווה עצמה, המקיימת קשרים אף עם מדינות בעלות משטרים בלתי־דמוקרטיים, ואף כאלו הנוקטות קו אנטי־סובייטי מובהק. בנוסף לכך ישראל, כמדינת היהודים, תובעת בצדק מברית־המועצות לאפשר את עליית היהודים הרוצים בכך לישראל. זכות זו מעוגנת גם באמנת הלסינקי, שברית־המועצות חתומה עליה. את המאבק למען שינוי המדיניות הסובייטית ביחס אל היהודים, ובעיקר אל מסורבי העלייה, יש לנהל ברציפות, בעקביות ובתבונה מדינית."

„על המשמר" אינו עוסק ב„שמירת הפרופורציות" בכל מאמר, אלא מתייחס לנושאים מוגדרים. מאמר המערכת הראשון, כאמור, הגיב על תביעה לתנאים מוקדמים. שגם „סתגלן" כמו הח"כ אבא אבן הגדירה כאווילית, ומזיקה. ואילו במאמר המערכת על השיחות עצמן הובעה דעתנו בעניין יהודי ברית־המועצות במלוא הבהירות.

השמאל עפ"י שמיר

ב„מבט ליל שבת" בטלוויזיה ב־15.8.86, הסביר יצחק שמיר כי „שמאל" היום פירושו „ויתורים מרחיקי לכת קיצונים לערבים" ו„מלחמה אנטי־דתית". שמיר הוסיף, כי „ויתורים חד־צדדיים מסכנים את קיומנו", כלומר את קיומה הפיסי של מדינת ישראל. אין זה הטיעון היחיד בו משתמשים שמיר וחבריו. גם „הבטחוני" הפך מזמן קרדום להצער בו לחיות. צירוקן דרכם. מעניין מה מצא שמיר להתעכב על „השמאל", המוריע היום מיעוט חלש וחסר גיבוש.

אוחנעם אבי חן
מרחביה

מחשבים
בעריכת רונית אדלר

יום הולדת עם הצהרת כוונות

יהושע מאור, מנכ"ל י.ב.מ. ישראל, חותך את עוגת יום ההולדת של המחשב האישי

את יום הולדתו החמישי (חמש שנים בארה"ב ושלוש שנים בארץ) ניצלה י.ב.מ. לעריכת מסיבת עיתונאים מצומצמת, בה הצהירה על כוונתה להילחם במשווקי התואמות המפרית בארץ.

בעולם כולו ננקטו בחודשים האחרונים מספר צעדים נגד יצרני ומשווקי תואמות מפרית, המחקים את י.ב.מ. בצורתם החיצונית או מעתיקים רכיבים שיש לה זכויות יוצרים עליהם. השיא היה חתימת הסכם עם 13 יצרנים, שהתחייבו לא להפר יותר את זכויות היוצרים של י.ב.מ.

גם בארץ נקטה י.ב.מ. ישראל כמה צעדים. ארבע חברות, אשר התברר כי הן משווקות תואמים מפרים, קיבלו מכתבי אזהרה. שלוש מבין החברות האלו כבר חתמו בכתב על התחייבות להפסיק שיווק מחשבים מפרים. כמו כן שלחה י.ב.מ. מכתב לכל משווקיה המורשים (תשעה במספר), האוסר עליהם לעסוק בפעילות הפוגעת בזכויות י.ב.מ. היא הודיעה להם כי אין זה עולה בקנה אחד עם פעולותיהם כמשווקי י.ב.מ.

אחד הכיוונים הבאים בהם תפעל י.ב.מ. הוא ככל הנראה מעקב אחר המשתמשים בקובץ ה־HEBREW, המאפשר עבודה בשפה העברית. עם זאת, מאחר שרוב משווקי התואמים המפרים ואינם משווקים של י.ב.מ. PC, הרי של־י.ב.מ. מחכה עבודה רבה וקשה.

מדברי יהושע מאור, מנכ"ל החברה, ואב לוטנזוסר, פרקליט החברה, עולה, כי י.ב.מ. ישראל תנסה לאתר את מקורות הייצור המספקים את תוצרתם למשווקים הישראלים, ואז תפעיל נגדם את חברת־האם האמריקנית.

הסכנה בתואמים המפרים טמונה בכך שיצורם כרוך בהעתקה בלבד, הם זולים מאד, ומחירם הנמוך עלול לסלק את י.ב.מ. משוק זה.

כחלק ממערכת הצעדים שנוקטת י.ב.מ. הודיע יהושע מאור על הוזלת מחיר ה־PC-G בכ־15 אחוז. מחירו בארץ עומד היום על 1800 דולר, כולל מס.

מזל־טוב, משפחת VAX מתרחבת

חברת דיגיטל הכריזה על שתי מערכות VAX חדשות — דגם 8550 ו־8700 — ועל שורת הרחבות ושיפורים במערכות VAX קיימות.

בהכרזה זו מגיע מספר מחשבי ה־VAX מן הדור השני, שהוכרזו השנה, לששה. כל המערכות החדשות כוללות את אפיק ה־VAX-BI החדש, כחלק אינטגרלי מתכנונן.

מערכת ה־ VAX 550 הבינונית מספקת מיחשוב לביצועים גבוהים בשיעור של פי ששה, לעומת מחשב תקן התעשייה, דגם VAX-11/780, באריזה קומפקטית ביותר.

מערכת ה־8700 הינה מערכת VAX בעלת ביצועים גבוהים עוד יותר, המתאימה ליישומים מסחריים וטכניים הדורשים זכרון גדול מאוד וקצב מהיר ביותר של העברת נתונים. יישומים כאלה הם מערכות ניהול מידע, דיגום מערכי, דיגום פיננסי ומערכות איסוף נתונים.

מחשבי ה־VAX החדשים פועלים תחת מערכת ההפעלה VMS ותואמים במלואם לכל מערכות ה־VAX.

המעבדים החדשים תומכים גם בתוכנת ההפעלה VAX ULTRIX-32 של דיגיטל, לסביבות פיתוח תוכנה הדורשות אפשרות עבודה ב־UNIX, וכן ב־VAX ELN, ליישומי זמן־אמת.

מה לארכיבישוף ולמחשבים?

יום עיון לרובוטיקה

לראשונה בארץ ייפגשו מומחים בינלאומיים ממזרח (הונגריה ופולין) עם עמיתיהם ממערב (ארה"ב, גרמניה ואנגליה) ביום עיון יוצא־דופן שייערך על־ידי "קאזא" "אס.אם.אי." בנושא "שימוש בטכנולוגיות מתקדמות לשם הוזלת מחיר הייצור".

יום עיון זה מיועד למנהלים ולמהנדסי תכנון וייצור, והוא ייערך ב־24 באוגוסט במלון הילטון.

בין הנושאים שיועלו: "מה מפעיל את הרובוטס?" — הדרישים והתפתחויות בתהליכי עיבוד שבבי ובתחום בקרת איכות. ההרצאות יינתנו בשפה האנגלית.

המרצה מהונגריה הוא מומחה בעל שם עולמי בתחומי המחשבים והאוטומציה ועמד בראש האקדמיה למדעים.

טור החדשות

אלה קרנות הסיוע לתעשייה

משרד התעשייה והמסחר פירסם באחרונה סקירה על הקרנות שמפעיל המשרד לשימוש התעשייה והיצוא. למימון הון חוזר ליצוא מופעלות שתי קרנות: קרן ייצור ליצוא וקרן יבוא לשם יצוא.

שיעור המימון למרכיב הקניות המקומיות נקבע ל־54 אחוז מכל דולר יצוא ושיעור המימון למרכיב היבוא נקבע ל־42 אחוז לכל דולר יצוא. מכסת המימון בפנקס האשראי מחושבת לפי מימון משוקלל עפ"י הנוסחה הבאה: שיעור מימון משוקלל־הערך המוסף × 0.54 + מרכיב היבוא × 0.42. קרנות אלו מעמידה את האשראי במטבע חוץ בריבית שנתית של ליבור + 2 אחוזים.

היקף המימון הניתן למפעל העוסק ליצוא נקבע עפ"י הפרמטרים הבאים: אומדן היצוא השנתי ומחזוריות היצוא (אורך מחזור ייצור לשם יצוא). כל יצואן מקבל, בראשית השנה, פנקס מימון עפ"י נתונים אלה. לגבי יצרנים חדשים הפועלים כיצואנים, מעמידה הקרן אשראי למימון ההזמנות החדשות עד גובה של 100,000 דולר.

קרנות למימון משלוחים

הקרן למימון משלוחי יצוא נועדה לממן ליצואן את משלוח היצוא לתקופה שעד לקבלת תמורת היצוא. הקרן מממנת את משלוחי היצוא עד לגובה של 85 אחוז מערך רשומון היצוא פו"ב. אורך הזמן המירבי לקבלת אשראי המשלוחים הוא 180 יום. במקרים חריגים, ובאישור, ניתן להאריך את האשראי עד לשנה. הריבית בקרן זו היא ליבור + 2 אחוזים והמימון ניתן ישירות ע"י הבנקים המסחריים.

הקרן למימון יצוא לטווח בינוני וארוך — היא מסגרת מימון מיוחדת למימון יצוא של מוצרים אשר נהוג במסחר הבינלאומי להעמיד אשראי לזמן בינוני וארוך. קרן זו נועדה לממן בעיקר ציוד של מוצרי השקעה. ההלוואות ניתנות עד לתקופה של 10 שנים והריבית התואמת את המקובל לעסקות אלו. כיום הריבית בשיעור של 8.1 אחוזים בדולרים.

הקרן לקידום שיווק מסייעת בהלוואות ומענקים ליצרנים־יצואנים ולחברות יצוא למימון בניית תשתית למערך שיווק בחו"ל לקידום היצוא על בסיס תוכנית רב שנתית (שנתיים לפחות). התוכנית תשים דגש בחדירה לשווקים חדשים, החדרת מוצר חדש בחו"ל והעמקת היצוא בשווקים קיימים. הפעולות שיוכרו ע"י הקרן בתוכנית שיווק מוכרת הן: השתתפות בתערוכות וירידים בחו"ל, הוצאות פרסום לקידום מכירות בחו"ל, הקמת משרדי מכירות, משרדי שירות ואחזקה ומחסני מכירה בחו"ל, חקר שווקים, הוצאות קטלוגים בשפות זרות, רישום פטנטים ותקנים והוצאות לייעוץ משפטי ולמכרזים.

הקרן מעמיד מענק שיווק בגובה של 15 אחוז והלוואה בגובה של 60 אחוז מהתוכנית בריבית של ליבור + 2 אחוזים. ההלוואה תיפרע לאחר שנה ובתשלומים. מספר התשלומים נע בין 9 תשלומים תלת־חודשיים עד ל־17 תשלומים תלת־חודשיים. לגבי מפעלים שיצואם הוא פחות מ־500,000 דולר, או יצואנים חדשים יגדל המענק עד ל־20 אחוז.

במקביל מופעלת קרן תמורה אשר אליה יפנו היצואנים שיעור מסויים מההכנסות הנובעות מתוספת היצוא בגין התוכנית המאושרת שמומנה מהקרן לקידום שיווק.

ביטוח סיכוני סחר־חוץ

ביטוח סיכוני סחר־חוץ מתבצע ע"י חברה ממשלתית מיוחדת המתמחה בנושא, "החברה לביטוח סיכוני סחר־חוץ". כל יצואן רשאי לבטח את משלוחי היצוא בחברה כנגד סיכון של אי־קבלת התמורה מאת הלקוח בחו"ל, אם מסיבה כלכלית של הקונה עצמו (סיכון מסחרי) או מסיבה כלכלית או פוליטית הקשורה בארץ הקונה (סיכון פוליטי). החברה עוסקת רק בסיכון פיננסי הנובע מפעילות מסחרית של משלוח סחורות, ציוד ואספקת שירותים.

הפוליסה המוצעת היא פוליסה מקיפה, המבטחת את כל עסקי היצוא של המבוטח למשך שנה. במסגרת הפוליסה המקיפה קיימות שתי תוכניות: פוליסה מקיפה — משלוחים ופוליסה מקיפה — הזמנות. החברה קובעת את שיעור הביטוח המבוסס על בדיקת כשרות אישית, ניסיון בתשלומים של הקונה וכד'. החברה מאשרת עפ"י נתונים אלו את מכסת האשראי. שיעור הכיסוי המקסימלי הוא 80 אחוזים ממכסת האשראי. המבוטח נושא בחלקו מההפסד כדי להגביר את "מידת" זהירותו בניהול הסיכון. בבדיקת הסיכון הפוליטי בודקת החברה את המצב הפוליטי והכלכלי בארץ הקונה.

במסגרת ביטוח סיכוני סחר־חוץ אפשר לבטח גם פרוייקטים בחו"ל. ביטוח זה שונה מביטוח מסחרי שוטף ולכך יש פוליסות מיוחדות.

ערבויות סחר־חוץ — במסגרת ביטוח סיכוני סחר־חוץ ניתנות גם ערבויות לסחר־חוץ. ככלל, ניתנות הערבויות עבור קרנות המימון ליצוא. הערבות ניתנת עבור 3 סוגי מימון.

הון חוזר ליצוא — הגבול המירבי למתן ערבות לסחר־חוץ הוא פי 1.25 מההון העצמי של החברה, או 60 אחוז מאומדן הייצוא של החברה מחולק במחזוריות.

קרן מימון משלוחים — היצואן יכול לקבל את הערבות בהיקף שלא יעלה על אחוז החיסוי של העסקה, ובכל מקרה לא יותר מ־70 אחוז משווי המשלוח.

קרן קידום השיווק — הערבות ניתנת לאחר בדיקת המצב הכספי והאישי של בעלי המניות. ללא קבלת שיעבודים ובטחונות נגדיים והן משמשות תוספת לבטחונות שיכול להעמיד היצואן עצמו לבנק לצורך קבלת המימון.

שיעור העמלה לערבויות נקבע כאחוז מסכום הערבות על בסיס תקופתי והוא משולם מראש.

ליצואנים מתחילים מעמידה החברה ערבויות לקבלת הלוואות מקרן שיווק.

ביטוח שער

מטרת תוכנית ביטוח שער, המבוצעת באמצעות החברה לביטוח סיכוני סחר־חוץ, היא לבטח את היצואנים מפני סיכונים שנגרמים בין השינוי בשער השקל לעומת מטבעות חוץ לבין עלית המחירים המקומיים. התוכנית פועלת על סמך ההנחה שבטווח הארוך התנודות בין שיעור הפיחות לבין שעור האינפלציה חייבים להתאזן. מאז אוגוסט 1985 הפיצוי המירבי לדולר ערך מוסף הוא 11 אחוזים. תשלומי הביטוח מועברים ליצואנים עם הגעת התמורות לארץ.

קרן מימון ציוד מייצור מקומי

יצרני הציוד בעולם מאפשרים קבלת אשראי נוח ליבוא בציוד. דבר זה יוצר לעיתים יתרון של יצרן הציוד המיובא על פני היצרן הישראלי. אי לכך, הוקמה מסגרת המאפשרת ליצרנים ישראליים המייצרים ציוד לקבל אשראי אשר יועמד לקונה הישראלי ובכך לא תמנע אפליה לעומת היבוא.

הקרן מעמידה אשראי עד גובה של 80 אחוז מערך הציוד. הריבית בקרן ניתנת בריבית של ליבור + 5 אחוזים. מינימום ההוצאה לפריט ציוד 20,000 דולר ומינימום לעיסקה — 50,000 דולר (למחצית השנייה של 1986 יהיה המינימום לעסקה 30,000 דולר). הלוואות אלו מבוצעות ע"י הבנק לפיתוח תעשייה או בנקים מסחריים. יש אפשרות לבצע את ההלוואה גם באמצעות שכר־מכר.

ערבויות מדינה

משרד התעשייה והמסחר ממליץ על ערבויות מדינה. המלצת המשרד לערבות מדינה ניתנת במקרים מיוחדים, אשר הם בעלי חשיבות רבה ואין אפשרות לבעלים להעמיד בטחונות מספיקים.

ערבויות מדינה ניתנות ע"י החשב הכללי, ללא אישור של ועדת הכספים של הכנסת, עד 150,000 דולר להלוואות פיתוח ועד ל־250,000 דולר לאשראי ליצוא והון חוזר. מעל סכומים אלו דרוש אישור של ועדת הכספים של הכנסת.

ערבויות המדינה ניתנות על סך של 80 אחוז מהיקף ההלוואה, כנגד ערבויות אישיות של הלווה.

קרנות סיוע ומצוקה

קרן סיוע — מיועדת לסייע למפעלים הנמצאים בקשיים פיננסיים הנגרמים בשל תמורות כלכליות בארץ ובחו"ל. הקרן מעמידה הלוואות עד לגובה המירבי של 150,000 דולר. בריבית של 80 אחוז מהריבית של החשב הכללי (לחודש אוגוסט 1986 — 12 אחוז שנתי). ההלוואה נפרעת ב־10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים. כתנאי לקבלת ההלוואה נדרש בעל המפעל להגדיל את ההון הנפרע בסכום השווה לערך ההלוואה המתקבלת.

קרן מצוקה — מכוונת לסייע בהלוואות למפעלי תעשייה שנקלעו למצוקה עקב השינויים שחלו בתנאי השוק, כתוצאה מתנודות כלכליות בלתי תלויות במפעל. ההלוואות מקרן זו לא יעלו על 2 מיליון דולר למפעל בודד והן יינתנו לתקופה של 4 שנים. צמודות למדד נושאת בריבית צמודה של 4.5 אחוזים, או לחלופין, הצמודה לדולר בריבית של ליבור + 2 אחוזים. החזר ההלוואה יחל לאחר שנה מיום קבלתה וייעשה ב־16 תשלומים חודשיים.

פדיון מוקדם של מלוות חובה — לחברות תעשייתיות שיש להן הפסד והנמצאות במצוקה פיננסית ניתנת האפשרות לפדיון מוקדם של מלוות חובה. הפדיון המוקדם יינתן בגובה ההפסד. הפדיון המוקדם יינתן עבור תעודות מלווה שלמות. בערך המותאם (קרן בתוספת ריבית והפרשי הצמדה). בעלת המלווה חייבת להשקיע את תמורת המלווה בהון החברה.

ירידה חריפה ברווחיות המלונות

ירידה חריפה ברווחיות המלונות עלולה לערער את יכולת התפעול של המלונות, אם לא יינקטו צעדים כלכליים מתקנים — נמסר מהתאחדות המלונות.

עוד נאמר בהודעת ההתאחדות, כי מחירי המלונות בישראל צמודים לדולר האמריקני, בעוד הוצאות המלונות מתייקרות. לפי התייקרות ספציפית של כל אחד ממרכיבי עלויות התפעול בישראל (ולרבות התייקרות שכר העבודה).

החוזים של המלונות עם סוכני נסיעות בישראל ועם מפעילי תיירות מאירופה נחתמים אף הם בדולרים, למעט התקשרויות בודדות עם מארגני טיסות־שכר שנחתמו במטבעות אירופיים.

היחלשות הדולר ביחס למטבעות האירופיים, ומדיניות הפיחותים של הממשלה בשנה האחרונה, גרמה לפיחות מתון של השקל ביחס לדולר, שהיה נמוך במידה ניכרת מהתייקרות הוצאות המלונות.

מאז חודש יוני 1985 ועד יוני 1986 היה פיחות של 31% בשער החליפין של השקל לעומת הדולר, בעוד הוצאות המלונות התייקרו בתקופה זו ב־57%, ומדד המחירים לצרכן עלה באותה תקופה ב־58%.

היום נע אחוז הרווח מהפדיון לפני ניכוי פחת והוצאות מימון בין 10% ל־30%, בהתאם לרמת המלון, אופיו ושיטת ניהולו. הירידה הריאלית ברווחיות המלונות היא גבוהה יותר ככל שאחוז הרווח מהפדיון בתקופת הבסיס היה נמוך יותר.

נוסף על כך נפגעה הרווחיות עקב הקטנת התיירות מחו"ל והירידה בתפוסה. מאחר שהתייקרות הוצאות המלונות נמשכה ביולי ובאוגוסט 1986, ואף חל תיסוף בערך השקל ביחס לדולר (עם הצמדת השקל לסל המטבעות והמשך היחלשות הדולר) — גוברת הפגיעה ברווחיות המלונות. טוענת התאחדות המלונות.

"יכין" רוכשת פרדסים

חברת "יכין" מבקשת לרכוש חלקות פרדס נוספות הגובלות בריכוזים של נכסי החברה — כך עולה מתוכנית העבודה של החברה לשנת 1987.

עוד עולה מתוכנית העבודה של קבוצת "יכין", כי בכוונתה להרחיב את חלקם של המוצרים המיוצרים לפי דרישות הלקוח, כדי להגדיל את כושר ההתחרות שלה בחו"ל.

בתוכנית העבודה נאמר גם, כי בשנת 1987 יישמר חלקו של היצוא בהיקף הייצור, שהגיע למעלה מ־80%. בשנת 1987 צפויה הרחבה משמעותית ביצוא לארה"ב, לאחר ההתחלות המבטיחות ב־1985/86. עד עתה היווה היצוא למדינות אירופה כ־85% מכלל היצוא של הקבוצה.

"יכין" מתכננת הרחבה משמעותית של מפעל הפקטין, לשם הגדלת כושר הייצור ולהוספת סוגי פקטין להם קיימים שוקי יצוא פוטנציאליים. כן מבקשת החברה להגדיל את חלקה בשוק המקומי, במיוחד בשוק המשקאות הקלים.

ב"צנרת" תוכניות לקווי ייצור חדשים ליצוא ולשוק המקומי, בחינת אפשרות לצירוף מפעל מזון נוסף לקבוצה ומפעל ל"יכין", ומשא־ומתן כבר על שיתוף פעולה עם יצרן מזון אירופי ומשא־ומתן מקביל עם מפעל מזון אמריקני.

א.ש.

צפויים הפסדים ב"מרכבים"

מפעל "מרכבים" מקבוצת מפעלי "כור" צופה הפסד של 2.5 מיליון דולר בשנת 1986, בעיקר בגלל אי־קבלת הזמנות חדשות להרכבת אוטובוסים.

אולם מתברר שגם האוטובוסים שהורכבו במפעל בשנה האחרונה לא הביאו לו רווחים, שכן הקפאת שער הדולר במחיר של 1221 שקל גרמה לכך שהמפעל הפסיד כספים. מצב זה הביא לפיטורין במפעל, ומאז 1984 ירדה מצבת העובדים ב־428 איש, ל־275 בלבד.

ב"מרכבים" מבקשים להקפיא את מתן הרשיונות ליבוא אוטובוסים מוגמרים לתיירות, ולחייב את המזמינים לבנות אותם בארץ. הבנייה המקומית זולה יותר וניתן לחסוך עד 30 אלף דולר על אוטובוס יחיד, הנבנים במפעלים המקומיים.

השנה יבנה "מרכבים" 140 אוטובוסים, במקום 240 אוטובוסים שתכנן המפעל לבנות בראשית השנה.

על מנת לגשר על הפער שנוצר מנסה עתה המפעל להתמודד במכרזים של צה"ל, על בניית קרונות קירור. אולם הכמויות שנתקבלו קטנות ביותר.

א.ש.

המדד

גלים קטנים מאחורי הרגיעה

מדד יולי, שהצביע על אפס אחוז אינפלציה, קיזז שתי תופעות סותרות: התייקרויות של מוצרי תעשייה ומזון מסויימים אוזנו על־ידי הוזלה עונתית של הירקות ומוצרי הלבשה.

המדד הסיטוני של התעשייה המקומית עלה ביולי ב־1.2 אחוזים או ב־10.3 אחוזים מתחילת השנה בהשוואה לאפס ול־8.6 אחוזים במדד המחירים לצרכן. ככל הנראה התעשיינים עדיין מתאימים את עצמם לאינפלציה צפויה ועל־ידי כך יוצרים אותה.

קשה למצוא סיבות סבירות להתייקרות המשקאות הקלים סביב 7 אחוזים, המרגרינה ב־4.4 אחוזים, ואפלים ומוצרי קונדיטוריה ב־7.2 אחוזים. קשה להסביר את התייקרות מחירי הקפה ב־4.4 אחוזים, כאשר לא חלו כל תנודות משמעותיות במחירי השוק העולמי ומחירי הקפה בשוקי הקומודיטיס קרובים למחירי השפל בכל הזמנים. ככל הנראה קיים ליקוי בסיסי בפיקוח על מחירי מפעלים מונופוליסטיים, כגון מפעלי הקפה.

לאחר שהלשכה קירבה את המדידה של מחירי הדירות ופרסום המדד, ניתן להתרשם כי אחרי הפסקה קצרה של ירידה נומינאלית הדירות שוב החלו להתייקר בשיעור של כ־3 אחוזים ב־3 חודשים. התייקרות זו מוסברת רק בחלקה על־ידי ייקור תשומות הבנייה. ניתן לייחס את העלייה במחירי הדירות לצמצום חריף בהיצע ובהתחלות הבנייה. נראה ששרי האוצר והשיכון שכחו כבר את התקופה בה מחירי הדירות לבדם הקפיצו את שיעורי האינפלציה. יש לגשת מיד לתכנון רציונאלי של משק הבנייה ולאזן את ההיצע והביקושים מכל הסוגים. כאשר מגדילים משכנתאות, אך אין בונים דירות חדשות, מקבלי המשכנתאות המוגדלות ייצאו בהפסד, כי הגדלת המשכנתה תיבלע בתוספת המחיר.

עיון במדד התשומות מצביע על כך שרוב התשומות המשיכו להתייקר. כלומר שמדד מחירי התוצר המקומי עולה מהר יותר ממחירי הצריכה הפרטית. מדד התפוקה התעשייתית עלה ב־1.2 אחוזים, מדד תשומות הבנייה ב־1.4 אחוזים, התשומות החקלאות התייקרו ב־1.2 אחוזים.

יש בכך רמז להתייקרויות נוספות. התייקרויות אלה הן אומנם במסגרת המותר ואינן מסוכנות, כאשר היעד הוא ייצוב האינפלציה סביב 1.5 אחוזים לחודש, אך הן ייצרו בעייה, אם מתכוונים באמת ובתמים להגיע לשיעור אינפלציה של כחצי אחוז לחודש.

צבי טימור

ענף היין במשבר

בציר ענבי היין בעיצומו. מי שנוסע על הכביש המוביל ליקב בזכרון־יעקב רואה טרקטורים המובילים עגלות עמוסות ענבים. אותו מראה נגלה לנוסע מתוך המובילה ליקב בראשון־לציון וליקבים בבנימינה ובקצרין.

חנן ברעם, מנכ"ל המועצה לגפן היין, העוסק בכל הקשור בענף ענבי היין והיקבים, לדבריו, לא כדאי לגדל ענבי יין בישראל או להחזיק יקב. הוא מציין, כי אומדן היבול השנה הוא 30 אלף טון לעומת 40 אלף טון אשתקד. הסיבה לכך נעוצה בעקירה של יותר מ־3600 דונם. פגיעה קשה של מחלת הכשותית בכרמים באזור זכרון־יעקב, גבעת־עדה ובנימינה, ומחלת קמחון באזור הכרמים של ראשון־לציון, נס־ציונה ורחובות.

השטח, הוא מסביר, הולך וקטן. בשנת 1985 עמד השטח לענבי יין על 27 אלף דונם; ב־1986 עומד השטח על 24 אלף דונם. לפני 20 שנה, ב־1966, היקף השטח היה 50 אלף דונם. העקירות והבריחה מהענף הן תוצאה מהכנסה נמוכה מאד למגדל. עלות ייצור של טון אחד ענבי יין המתקבלים ביקב היתה ב־1985 כ־217 דולר. הכורמים, השייכים ל"אגודת הכורמים", בעלי היקב בראשון־לציון ובעלי היקב בזכרון־יעקב, קיבלו 50 דולר לטון ועוד 60 דולר בהלוואה ל־6 שנים, צמודה בריבית שנתית של 7.5 אחוזים, והחברים ב"אגודת הכורמים" היו צריכים להעלות את התמורה על־ידי מכירת היין ולהתגבר על הפסדיהם כבעלי היקב. כורמים אחרים, המספקים ענבי יין ליקבים אחרים (כמו אליעז, תנובה ואחרים), קיבלו ב־1985 תמורה של 130 דולר לטון. עלות הייצור של טון אחד ענבי יין נבדקה על־ידי המכון לחקר הכלכלה בחקלאות ולמחלקת ההתיישבות של הסוכנות, ונמצא, כי במחירי 1985 עלות הייצור לטון היא 260 דולר. הכורמים מקבלים 180 דולר לטון, והמחיר מחייב גם באגודת הכורמים וגם ביקבים אחרים.

ברעם מסביר כי מרכז כרמי היין נמצא באזור זכרון־יעקב, גבעת־עדה ובנימינה. המרכז השני בגודלו נמצא באזור גזר, סיידון, יש גם שטח כרמים שהולך ומצטמצם באזורי ראשון־לציון, נס־ציונה, רחובות וגדרה, ושטח נוסף שהולך וגדל, ברמת־הגולן. אגודת הכורמים, בעלי היקב בראשון־לציון וזכרון־יעקב, עיבדו ב־1985 30 אלף טונות מתוך יבול שעמד על 40 אלף טונות, אך כל העסק לא כדאי.

ברעם שואל: למה צריכת היין בארץ עומדת על 4 ליטר בשנה, כאשר הממוצע באירופה עומד על יותר מ־70 ליטר בשנה. "אפילו בשוק היהודי של יין אנחנו נפגעים", הוא קובל, "יש קהילות יהודיות בארץ ובחו"ל שמזמינות לעצמן יין "כשר" משלהן, וכך המשק מפסיד".

עוד הוא מציין, כי הישראלים לא שותים יין, לא מבינים ביין ואין להם עניין ביין. עד כדי כך אינם מבינים, שבעת שמועצת כרמי היין רצתה להכין תשדיר שירות בטלוויזיה, היתה לכך התנגדות כללית בטענה ששתיית יין יכולה להביא לאלכוהוליזם.

לשאלה שמא נעוצה הסיבה לכשלון בזני הגפנים עצמן, משיב ברעם: "נכון שרוב השטחים נטועים בענבים מזן "קריניאן", ויש מומחים החושבים כי צריך להחליף זן זה בזנים משובחים, שמהם ייצרו יינות מאיכות טובה, אך אני עצמי איני בטוח בגישה זו. הראייה לכך היא העובדה שבמחסני היקבים מונחים אלפי בקבוקים מן היינות המשובחים, ואילו יין פשוט מסוג "פנטסיה" נמכר איך שהוא, וכך אמר בוסקה המפורסם, יצרן יין "בוסקה" שכבש את שווקי אירופה וארה"ב, כי 95 אחוז מצרכני היין רוצים משקה תוסס, מתוק ואפילו ממותק, ורק 5 אחוזים מבינים באמת ביינות. ואילו אצלנו אין אפילו 5 אחוזים המעוניינים ביינות משובחים".

ברעם ספקן ביחס לנטיעות הגדולות ברמת־הגולן, לדבריו, השטח שם הולך וגדל, והזנים טובים באמת. אך כמומחה יש לו חששות, מדובר בזנים שגדלים באירופה באזורים בהם הטמפרטורה הממוצעת נמוכה ב־5 מעלות מאשר ברמת־הגולן והיום ארוך שם בשעתיים מאשר ברמה, דהיינו, התנאים שונים ולכן התוצאות יהיו שונות. הוא עצמו היה בוחר בגישה אחרת — להביא לארץ זנים מקליפורניה, שאיכותם בינונית עד נמוכה ויבוליהם גבוהים ועמידים בפני מחלות. "אך למומחים אצה הדרך. אשמח אם אתבדה", הוא אומר.

חיים מרגלית

ארה"ב

חוק גראם־רודמן נפסל ע"י בית המשפט העליון

ביום האחרון למושבו, וביום כהונתו האחרון של השופט העליון וורן ברגר, הודיע בית־המשפט העליון האמריקני על פסיקתו בנושא מרכזי ושנוי במחלוקת. מדובר בחוק גראם־רודמן־הולינגס, לפיו יאוזן הגרעון בתקציב האמריקני עד שנת 1991. פסיקת ביהמ"ש פוגעת במרכיב מרכזי של החוק וקובעת שהוא מפר את החוקה, עקב היותו מנוגד לעקרון הפרדת הרשויות.

החלק השנוי במחלוקת אמור לאפשר לחשב הכללי להורות על קיצוצי תקציב "מקיר לקיר", באופן אוטומטי, אם הגרעון בתקציב הממשלתי יעלה על רמה מקסימלית שהחוק מתיר.

החוק מפר את החוקה, בנותנו סמכות נשיאותית (הרשות המבצעת) בידי החשב הכללי, שהוא למעשה פקיד של הקונגרס (רשות מחוקקת).

ביהמ"ש העליון דחה את מועד כניסת פסיקתו לתוקף ל־60 יום, על מנת לאפשר לקונגרס ליישם פרק חילופי בחוק הקיים, כך שהקונגרס עצמו יקבע ויפקח על ההוצאה לפועל של הקיצוצים בהוצאות.

בגבעת הקפיטול הבטיח הסנטור פיל גראם הרפובליקני מטקסס להשיג גירסה מתוקנת לחוק עד אמצע אוגוסט. יחד עם עמיתיו, רודמן והולינגס, התחייבו לפעול למען השגת המטרה של איזון הגרעון התקציבי עד שנת 1991.

סיפוק רב מפסיקת בית המשפט העליון הביע הנשיא רייגן, שחתם בזמנו על חוק גראם־רודמן תוך הסתייגות. הוא אמר, שהחלטת ביהמ"ש "מחזירה את מוקד הפיקוח על ביצוע חוק גראם־רודמן למקום אליו הוא שייך — הקונגרס".

משמעות מיוחדת נודעת לפסיקה זו השנה, שהיא שנת בחירות לקונגרס. לחברי קונגרס העומדים לבחירה או לבחירה מחדש קשה ביותר להביא "בשורת" קיצוצים רחבים ומכאיבים. המכאניזם, לפיו הקיצוצים היו אמורים להיות אוטומטיים ומופעלים בידי החשב הכללי, יכול היה להקל עליהם.

בנמקו את ההחלטה אמר השופט העליון ברגר, כי "איש אינו מטיל ספק בכך שהקונגרס והנשיא מתמודדים עם קשיים כלכליים וכספיים בממדים חסרי תקדים". אך הוסיף וקבע כי "עצם העובדה שחוק מסויים הוא יעיל, נוח ושימושי בקידום פעולות הממשלה, אינה מצדיקה את קיומו, אם הוא מנוגד לחוקה. נוחיות ויעילות אינן המטרות המרכזיות או מאפייניה של ממשלה דמוקרטית". אמר השופט.

דליה רפאל, וושינגטון

סוריה

הכלכלה על סף התאוששות

סוריה צועדת בימים אלה לקראת התאוששות כלכלית מסויימת, שהיא חיונית לה ביותר, הודות לשדה נפט חדש שפותח בצפון־מזרח המדינה ותוכניות להרחבה ניכרת ומתמדת של מערכת ההשקייה — מסרו פרשנים דיפלומטיים בדמשק.

בשדה הנפט החדש, הקרוי "אל־תאיים", הוא התגלית המסחרית הראשונה של סוריה המכילה נפט קל, שהוא הנפט המשובח יותר. וצופים שהוא יכניס לקופת המדינה כ־220 מיליון דולר, כאשר תחל בו ההפקה המסחרית, בספטמבר השנה. יתר על כן, הסורים משוכנעים כי באיזור התגלית מצויים מאגרי נפט גדולים נוספים, שיתגלו בעתיד הנראה לעין.

"אין יסוד לצפות שנגלה מאגרים בממדים סעודיים, אך בהתחשב בצורך המשווע שיש לסוריה במטבע זר, מהווה כל דולר שאפשר להימנע מלהוציאו למימון היבוא אוצר ממש" — אמר מומחה סורי.

לדברי המקורות, למרות הקשיים הכלכליים האמורים בהם היא נתונה בעשור האחרון השקיעה סוריה ממון רב בהרחבת מערכת ההשקייה לגידול כותנה ותבואה. עם זאת, אין לצפות שמכאוביה הכלכליים של סוריה ייעלמו בין־לילה. הסיוע שמקבלת דמשק ממקורות ערביים הצטמצם מאוד באחרונה, ופחתו גם סכומי הכסף שמשגרים סורים העובדים בחו"ל לבני משפחותיהם בסוריה. הביורוקרטיה הסורית ממשיכה לאכול כל חלקה טובה והשלטונות אינם מקדישים את תשומת הלב הראויה לצורך ליצור תמריצים לייזמים. התוצאה היא, מחסור חמור במטבע זר, שחיקה חמורה בערך המטבע הסורי והתרחבות הסחר בשוק השחור.

אכזבה מהסיוע הערבי

בוועידות הפיסגה הערבית, שנערכה ב־1978 בבגדאד, התחייבו המדינות הערביות לסייע לסוריה בשיעור של 1.8 מיליארד דולר בשנה, אך סיוע זה הצטמצם מאוד. במקביל חלה כאמור ירידה תלולה בסכומי הכסף ששולחים סורים בחו"ל לבני משפחותיהם בסוריה. סכומים אלה נאמדו בעבר בכ־2 מיליארד דולר בשנה. המקורות אומרים, כי הבעיות הללו לא ייפתרו בעתיד הנראה לעין, שכן הירידה שחלה במחירי הנפט העולמיים מקשה על מפיקות הנפט הערביות את המשך הגשת הסיוע הכספי הנדיב לאחיותיהן הערביות, ובה־בעת פחת מספרם של מקומות העבודה שמסוגלות מפיקות הנפט להציע לעובדים זרים.

תפוקת הנפט הצפויה משדה "אל־תאיים" נאמדת ב־50 אלף חביות ביום. תפוקה כזו תהווה גידול של כ־30% בתפוקת הנפט הסורית הכוללת. עד כה הסתמכה סוריה על מכירת נפט כבד למימון כמחצית מצרכי היבוא של האוכלוסייה, המונה כ־10 מיליון נפש. יצוא הנפט הכבד הכניס לאוצר הסורי כמיליארד דולר בשנה, אך למרות זאת הסתכם הגרעון במאזן המסחרי הסורי אשתקד בכמיליארד דולר.

ממשלת סוריה נוקטת באחרונה אמצעים תקיפים למניעת ירידה נוספת ברזרבות מטבע החוץ. קרן המטבע הבינלאומית מסרה לא מכבר, כי רזרבות אלה הצטמצמו מ־565 מיליון דולר ב־1979 ל־43 מיליון בסוף 1985. הרזרבות הנוכחיות של סוריה נעות, לפי אומדנים, בין 50 ל־200 מיליון דולר. הסכום הגבוה מבין השניים, 200 מיליון דולר, יספיק בקושי למימון צרכי היבוא של סוריה במשך חודש אחד בלבד.

באחרונה הכבידה ממשלת סוריה את ידה על סוחרי השוק השחור והכניסה שינויים בשיטת שערי החליפין המסובכת שלה. עסקות הנעשות על־ידי שגרירויות או מוסדות בין־ממשלתיים שוב אינן צמודות לשער החליפין המלאכותי של 3.9 לירות סוריות לדולר, ובמקום זאת הוצמדו לשער התיירותי, שהוא 9.75 לירות הדולר. אך עדיין נהוגים בסוריה שערי חליפין רבים: שער מסחרי של 5.4 לירות הדולר, שער כרטיסי טיסה של 10.6, שער של 11.25 לסורים המשלמים בעד שירותי־רווחה, כגון טיפול רפואי בחו"ל ועוד.

מקור דיפלומטי מסויים מסר, כי חברות פרטיות, המייבאות על־פי הסדרי סחר חליפין, יכולות עתה להזדקק למה שמכונה "השער במדינות השכנות", כלומר שער לא רשמי של 18 לירות סוריות לדולר.

תקוות בגילוי נפט ובתוכניות השקייה

מאמצי הממשלה הסורית לעודד את החיסכון ישתקפו בוודאי גם ב"תקציב הירוק התגורה" ל־1986, שיאושר עוד החודש. רמת ההוצאות תישאר ככל הנראה בעינה — 43 מיליארד לירות (11 מיליארד דולר לפי השער הרשמי הישן), אך בהתחשב ברמת אינפלציה של יותר מ־12% בשנה, יהיה זה קיצוץ בהוצאות במונחים ריאליים זו השנה השנייה ברציפות. עם זאת מציינים המקורות, כי קשה לצפות מגמות במשק הסורי, שכן במדינה זו אין נוהגים לפרסם נתונים סטטיסטיים מפורטים.

החודש חידשה סוריה עם איראן את ההסכם המסחרי ביניהן, המספק לסוריה נפט בתנאים מיוחדים, בשווי של כ־250 מיליון דולר. אך משלוחי הנפט מאיראן לא היו סדירים בעת האחרונה והתעוררו קשיים בעניין פרעון חובותיה של סוריה, לאיראן, הנאמדים ביותר מ־1.5 מיליארד דולר.

כחודש לאחר חתימת ההסכם עם איראן ב־1982, סגרה סוריה צינור נפט ישן, שקישר את עיראק עם הים התיכון. בצעד זה ראו ביטוי לברית האסטראטגית נגד אוייבתה של איראן במפרץ הפרסי.

ירדן יזמה באחרונה צעדים לפיוס בין סוריה לעיראק, אך היא העלתה חרס במאמציה ובאחרונה נמסר על חידוש משלוחי הנפט מאיראן לסוריה.

הצטמצם גם האשראי שממנו נהנתה סוריה במדינות מזרח־אירופה, אך לעומת זאת היא עשויה לזכות באשראי ארוך־טווח מברית־המועצות, ספקית הנשק העיקרית של הסורים. חלק ניכר מן הסיוע הסובייטי מושקע בשיפור מערכת ההשקייה, שנועד לעזור לסוריה לשוב לאספקה עצמית של צרכיה במזון.

"ההשקעות בחקלאות, בתעשייה ובנפט מבשרות בבירור שיפור" אמר בחודש שעבר ראש ממשלת סוריה, עבד אל־ראוף אל־קאסם, בעת חנוכת סכר ה"בעת" שהוקם בסיוע סובייטי על נהר הפרת.

ברית־המועצות מעורבת גם בבניית סכר "אל־תאבור", שישקה יותר מ־1.5 מיליון דונם ויגדיל כמעט בשליש את שטח האדמות המושקות בסוריה.

ויליאם מקלין, כתב רויטר בדמשק

גלגלי הבורסה

עודפי ביקוש לאג"ח

המסחר בשוק המניות אופיין אתמול במגמה מעורבת, עם נטייה לירידות בשערים. לשוק אגרות החוב נרשמו עודפי ביקוש, הן לצמודי המדד והן לצמודי המטבע, בעיקר מצד גופים מוסדיים. לקרנות הנאמנות המדולרות היה פדיון של כ־5.8 מיליון ש"ח ולעומת זאת בקרנות הנאמנות המתמחות במניות היה גיוס של כחצי מיליון ש"ח.

שווי שוק המניות ירד אתמול ב־0.22 אחוז. וללא מניות ההסדר היתה ירידה של 0.28 אחוז. ירידה חדה של 1.78 אחוז היה במדד חברות הביטוח ועלייה של 1.4% בתת ענף הטכסטיל וההלבשה.

למניות הבנקים שבהסדר היה עודף היצע של כ־3.6 מיליון ש"ח. מניות סקטור זה נסחרו ביציבות (איי.בי.בי. ובל"ל) ובתנודות עד חצי אחוז. איגוד ירדה ב־0.9%, פועלים ב־0.4% וכלל בחצי אחוז. לעומתן, מזרחי עלתה ב־0.4 אחוז. התשואות הדולריות השנתיות נעות בין 16.3 ל־16.8 אחוז.

בשוק אגרות החוב הסתכם המחזור ב־5.4 מיליון ש"ח, מזה 1.1 מיליון ש"ח בשגיא ובצמודי ה־80% כל אחת. בשגיא היו עליות עד אחוז, בגליל תנודות בשיעור זה ובצמודי ה־80% למדד חוו עליות עד חצי אחוז. עודף הביקוש לאגרות החוב האמורות למדד הסתכם בכ־5.5 מיליון ש"ח.

עודף ביקוש היה גם לאגרות החוב הצמודות למט"ח — 2.8 מיליון ש"ח. זה הביא לעליות עד אחוז בארמון (והמון) ולעליות מתונות יותר במערבית. קבוצות הגלבוע שמסקנתן עלו עד 2%.

בשוק המניות היתה כאמור מגמה מעורבת עם נטייה לירידות בשערים. נרשמו 150 ירידות לעומת 115 עליות ו־117 ניירות ערך נסחרו ללא שינוי בשער. ב־35 מניות היתה הפסקת מסחר. המחזור בשוק המניות הסתכם בכ־9.1 מיליון ש"ח, מזה כ־3.8 מיליון ש"ח במניות הבנקים שבהסדר.

המניות ה"כבדות" נסחרו אתמול ביציבות ובתנודות עד כ־1.5 אחוזים. בין המניות הספקולטיביות בלטו בעיקר מניות אפיק, בהן הופסק המסחר מאז פרשת בריחת מנהלי "סיטי" שהיו גם מבעלי "אפיק". למניה 1.0 היה עודף היצע של כ־205 אלף ש"ח, ובמניה 5.0 היצע של כ־127 אלף ש"ח. זה כ־13% מהון המניות של החברה. גם לאחר ירידה של כ־50 אחוז נותר כמחצית מעודף היצע ונקבע שער "מוכרים בלבד" והיצע נותר במניות אלה. ירידה ללא כל הגבלה בשער. מניות ומאשיות נוספות שבלטו: קריסטל (10%+), הדאל 5.0 (10%), ישראל (קונים בלבד), מניות אורדן, מגור 0.1 ותעשיות מודול, בהן נקבע "מוכרים בלבד".

מחזור העסקות במק"מ הסתכם בכ־9.8 מיליון ש"ח, נקבעו תשואות שנתיות בין 18.4 אחוז ל־19.3 אחוז.

מרדכי בן־צבי

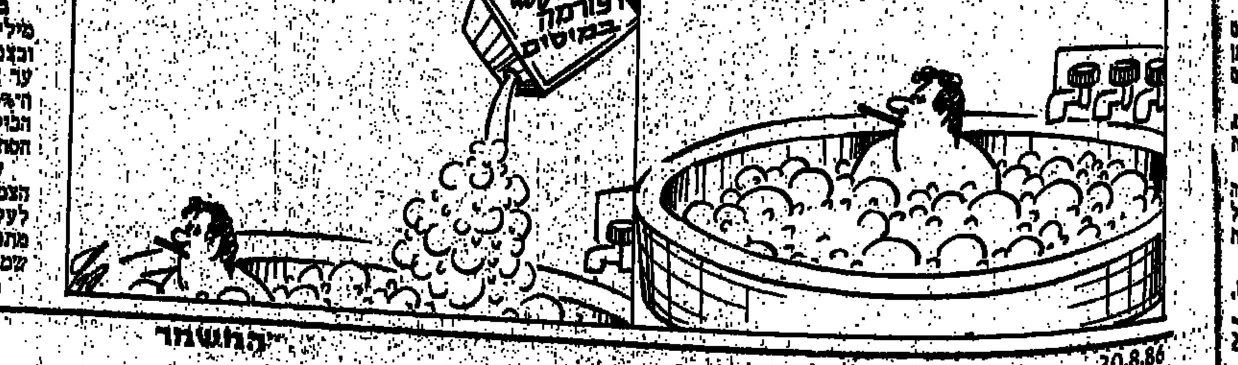

העורך הכלכלי: צבי טימור

רדיו וטלוויזיה

מאת דורית גפן

ברוך הבא, אדוני ראש הממשלה

הגלגול החדש של הסידרה הבריטית המצויינת, "יס מיניסטר", מביא לנו את מיודענו השר, אך הפעם בתפקיד רם המעלה של ראש הממשלה. רמת הטמטום עולה אף היא לדרגה גבוהה יותר, במתחייב מהתפקיד הבכיר, ומהוראות התקשיר המיניסטריאלי. היועצים והפקידים ממשיכים כדרכם לתמרן ולנווט את ראש הממשלה, בדיוק — ואולי עם מעט תוספת, למה שעשו לו בהיותו רק שר. מיודענו מנסה הפעם להוכיח יותר מנהיגות ויותר תקיפות, אך הכל יודעים מהר מאד מי "הבוס" האמיתי. כאן אין מקום לטעות.

הביקור הקייצי הזה של "ראש הממשלה" בבתינו, אחת לשבוע, מבטיח מראש, כי מה שכבר לא יקרה אצלנו — אנחנו נעבור את הקיץ הזה בחיוך. ואפילו בכמה וכמה שאגות צחוק בריאות.

הפארודיה הבריטית מצחיקה מאד, לא מעט בשל העובדה כי חלק ממרכיביה שאולים מן המציאות הפוליטית־ביורוקרטית, ומוכרים לנו היטב מהחיים הפוליטיים האמיתיים. כמו למשל, דאגתו של מיודענו ראש הממשלה לצילום מוצלח עם נשיא ארצות־הברית על מרפסת הבית הלבן. וכי מישהו מאיתנו מכיר ראשי ממשלות רבים שאינם מוכנים להקריב הרבה כדי לזכות בצילום הסטורי כזה, אשר אותו יוכלו למסגר ולהניח על שולחנם?

הטבחית שבה זכה ראש הממשלה תמורת ויתור על תוכניותיו לחולל שינויים במערך הצבא (גיוס חובה) ולגבי רכישת טילים, באה לאפיין את ערבוב האינטרסים האישיים כנגד שיקולים לאומיים. הפארודיה הבריטית יוצרת מטבע הדברים סיטואציות מופרזות ומוגזמות, עד כדי גרוטסקה, אך האם לא היו דברים מעולם, אלא שבמקום טבחית היו תמורות רציניות יותר?

כאמור, מבטיחה לנו הסדרה החדשה־מחודשת שעה קלה ונעימה של התרעננות מבטחת, ולא פחות מכך גם נקודת־מבט קומית על גדולתם והוכמתם של מיניסטרים למיניהם. אפשר להניח, כי במהלכה של הסדרה יקשה על הצופה הישראלי לעמוד בפיתוי של עריכת אנלוגיות עם המציאות המיניסטריאלית המוכרת לו. מבית.

אז מי הוא הנורמלי

את אנינות הטעם אפשר לתלות ליבוש כאשר מתיישבים ביום א' בשבוע מול קורותיה־עלילותיה של סדרת "שושלת". וולגאריזציה, זה שם העניין. אך מי מאיתנו אינו חוטא בכך מטעם לפעם. האם לא תעבנו את "דאלאס", ובכל זאת צפינו בה לעתים מזומנות, ולו רק כדי לתת "חיזוקים" לתיעוב שלנו?

העקרון של "שושלת" אינו שונה: הצצה מבעד לחור המנעול של חדרי־מיטות, והשתתפות פאסיבית בחיים המגוונים של העשירים, כאשר בידך הברירה הנפלאה לקנא בהם, או לשנוא אותם. "שושלת" מספקת לנו הכל — ובכמויות גדולות.

בסדרה מהסוג הזה אתה מפתח סימפטיות ואנטיפאטיות. אני לא יודעת איך זה אצל הצופים האחרים, אבל שתי הדמויות הנורמליות בסדרה, שיש בהן איזה ניצוץ אנושי, הן דווקא שניים שזכו בראשיתה לתוויות מוגדרות של "לא נורמלים". האחת היא אשתו חולת־הנפש בעבר של המאהב לשעבר של אשת קרינגטון, אביה של פלון, הנשואה לג'ף, והמתגפפת עם מייקל, שמתעסק עם המזכירה של קולבי, שהוא הדוד של ג'ף, בעלה של פלון, שתינתה אהבים עם הדוד, שהלווה כסף לאביה, וכן הלאה והלאה.

השני הוא סטיבן, בנו של קרינגטון ואחיה של פלון, בנה החורג של קריסטל, המאהבת לשעבר של מתיו, בעלה של... אם לא זיהיתים אותו עדיין — זה ההומוסקסואל.

"שושלת" היא סדרה, שכל אלה שאינם גומרים את החודש יכולים למצוא בה נחמה — גם למולטימליונרים יש לפעמים בעיות כספיות, ואם זאת אינה נחמה — מה כן.

צמד חמד

כבר מזמן לא היה לנו צמד־חמד כזה כמו דמפסי ומקפיס — הזוג הבלשי הלוהט ביותר שהוציאו הבריטים למסך הטלוויזיה.

מקפיס שוברת את כל הכללים והשבלונות המקובלות. היא בלונדינית, אך לא מטומטמת. היא יפה, אבל גם חכמה. היא חתיכה אמיתית ואינטליגנטית. אנגליה, אך בעלת טמפרמנט. דמפסי הוא אמריקני חמור, בעל מזג איטלקי ושוביניזם גברי, הנראה קצת חריג בסגנון האנדרסטייטמנט הבריטי. השילוב הזה — בתוספת האקשן של סרטי מתח ופעולה, הפכו את הזוג הזה ללהיט טלוויזיוני לוהט.

מה גם שהתסריטאים מקפידים להחזיק אותנו "במתח" ובציפיה לקראת השלב הצפוי כליבך: כששני הבלשים החמודים הללו יפלו זה בזרועותיה של זו (כמה רומנטי, אהו), ולאו דווקא תוך כדי רדיפה אחרי איזה פושע, אלא בנסיבות רומנטיות. ובאמת — כמה זמן אפשר להשאיר את הצופים עם "הלשון בחוץ", ולהסתפק במבטים רבי־המשמעות שנותנת מקפיס בדמפסי, או שהוא נותן בהו

כמה מידידי הטובים כבר מודאגים מהאפשרות שהסדרה הזו תרד. הם לא יודעים איך הם יוכלו לעבור שבוע ללא פניה היפות של מקפיס, ובעיקר ללא עיניה המשגעות.

שעת החסד ששקעה

(המשך מעמוד 6)

השומר הצעיר היה מחלוצי החינוך המהפכני בארץ. גדעון לוין, במאמר מאלף, סוקר את העבר המפואר הזה. "החינוך השיתופי הוא פרי מיפגש היסטורי, מיפגש בין ...ה מהפכנית המשנה סדרים ואורחות־חיים ישנים, לאומיים, וזוקקה לשינוי האדם, ...קים "חדש אשר יבנה, יגשים, יקיים וימשיך החברה החדשה". עד כאן — חלום ...עורים של השומר־הצעיר והקיבוצו, ומכאן ...תמונה המצטיירת עתה לעינינו: "מאז (מאז ...מת המדינה — ר.ב.) ועד היום שקעה ...עת החסד של מיפגש פורה זה בין חברה ...דשת לבין חינוך מחדש; החברה האחרת ...ה להיות לא כל כך אחרת — והחינוך ...שה שיגרתי יותר... החינוך המתוקן אינגו ...קרום כפי שהוא מבטיח וכפי שנאמניו היו ...ים". וכאן בא פסוק, אולי המחריד ביותר, ...א קשור ברמה ההשכלתית בראש ...ישונה, אך אולי גם במעוף הכללי של ...רה הקיבוצית: "ענפי החקלאות והתעשיה, ...דות הקיום החומריים של החברה ...בוצית נעשים 'עתירי־ידע' יותר ויותר... ...קפת לנו סכנה קיומית ממשית ליהפך ...צים, בראש המחנה, למזרבנים במאסף". ...לא עיכלתי את המשפט הזה, המעורר ...לה. אולי מתקשר הדבר למאמרו של ...ם רונר, "האם הניהול העצמי הוא הדרך ...ציאליזם?" אין לי שהות כאן להתווכח עם רונר בהרחבה. אתת אדעו שיתוף פועלים איננו עדיין סוציאליזם, והוא יכול להתבצע גם בחברה קאפיטאליסטית; כן אדע שדמוקראטיה השתתפותית, בכל מישורי החיים, גם היא מהווה אמנם שלב מרשים נוסף בדמוקראטיזאציה של החברה המודרנית, ואף היא איננה עדיין סוציאליזם. אין ניהול עצמי ללא בעלות חדשה על אמצעי הייצור ואין ניהול עצמי... ללא ניהול עצמי, כלומר, ללא דמוקראטיה ישירה, ולא ייצוגית בלבד. והנה, דווקא הקיבוץ, והקיבוץ בלבד, עשה את הבלתי־אפשרי, והוא מקיים ניהול עצמי בפועל, הרחוק מעבר לכל. מה שבוצע ביוגוסלאביה. אך דווקא בו, בקיבוץ, הסוציאליזם בפועל נראה לעתים עצוב ומתלבט, כאשר, כדברי ישראל רינג, "הקיבוץ הישראלי הוא כעין מעבדה מודרנית לצירוף (אך לא למיזוג הארמוניסטי) של שתי מגמות התפתחות כלל־אנושית: סוציאליזאציה גוברת מכאן, ואינדיבידואליזאציה גוברת מכאן". אמת ויציב, אך "השידוך" לא עלה עד כה עד כדי סיפוק ובוודאי לא עד כדי תרועת נצחון. פחות מדי אידיאות, יותר מדי תביעות פרטיות — מי יודע? אולי חסרה, בראש וראשונה, אותה "שעת החסד" שפיעמה את כל חידושי השומר הצעיר בשעתו. אולי חסרה כוח המצאה, זו שהפכה בשעתו את הקיבוץ לחברה מהפכנית, שאינה צועדת בדרכים סלולות. אולי.

תרבות ואמנות

בעריכת עלינא תורי

קולנוע

הקסם הבדוי של החיים הטובים

"הפירחח מבברלי־הילס" מוקרן ב"רב־חן 1" בת"א

מאת משה צימרמן ונירית בן־יוסף

בשנים האחרונות מתמגמת בקולנוע האמריקני נטיה בולטת לעשייה מחודשת של סרטים צרפתיים קלאסיים, מתקופות הזוהר של הקולנוע הצרפתי. זוהי מעין סגירת מעגל היסטורית, שתחילתה בהשפעות של הקולנוע האמריקני הקלאסי (משנות ה־30 וה־40) על עבודתם הקולנועית של במאי הגל החדש, כגודאר, טריפו, שאברול ואחרים.

במסגרת תהליך זה, נעשו כבר מספר עיבודים ליצירות קולנועיות צרפתיות קלאסיות, שהידועות מפורסמות שבהן הן העיבוד המחודש לסרט "עד כלות הנשימה" של גודאר, שהישגו הגדול היה גילויו של ריצ'רד גיר; ו"האשה באדום" של ג'ין ווילדר, שהיה עיבוד ליצירתו של טריפו, "הגבר שאהב נשים", סרט שבלבוש האמריקני שלו לא הצליח להיות יותר מקומדיה בינונית והסרת ייחוד.

הפעם עושה זאת פול מאזורסקי ("בוב קרול טד ואליס", "התחנה הבאה גריניץ' ווילאג'", "אשה לא נשואה", "הסערה" ועוד), באופן מוצלח הרבה יותר. מאזורסקי, בסרטו "הפרחח מבברלי הילס", "בודו ניצל ממים", שעליו התבסס, תחת אותו שם, אחד מסרטיו היותר מפורסמים של מי שנחשב על־ידי רבים כגדול במאי הקולנוע הצרפתיים — ז'אן רנואר. בסרט המקורי הציג רנואר באור אירוני וביקורתי את הבורגנות הצרפתית. באופן דומה מנסה מאזורסקי להציג את הבורגנות האמריקנית.

עלילת הסרט מתמקדת במשפחה אמריקנית עשירה, המצילה מטביעה בבריכת השחיה שלה את בסקין, נווד בגילומו של ניק נולט, המזכיר את מישל סימון, הזכור לטוב על תפקידו בסרט של רנואר ובסרטים אחרים. בסקין מנסה להתאבד לאחר שנואש ממציאות כלבו, שהיה שותפו לנדודים. המשפחה מאמצת אליה את הנווד, ומרגע זה משתנים חייהם של כל בני הבית. האב, דייב ווייטמן, בגילומו של ריצ'רד דרייפוס ("המירוץ לצמרת של דוד קרביץ", "דירה לשניים") מתוודע באמצעות בסקין לחיי הנוודים, והוא מוצא בהם קסם רב. האם, ברברה ווייטמן (בט מידלר), ה"מחפשת" כל הזמן "את עצמה", מנהלת רומן עם הנווד, שמצליח לספק לה משהו מתחושת הקיום האותנטית שהיא כל־כך מחפשת. הבן, מקס, מקבל לגיטימציה לנטיות ההומוסקסואליות המודחקות שלו, והבת ג'ני משתחררת מנטייתה לאנורקסיה ומתאהבת בנווד בסקין. למשרתת כרמן, מחדיר בסקין תודעה מעמדית, והיא מסרבת לשכב עם דייב ווייטמן, מאחר שאינה מוכנה כי ימשיך לנצלה.

שיאו של התהליך הוא במסיבה פרועה שמתרחשת בבריכה של משפחת ווייטמן, בעקבותיה מחליט דייב ווייטמן, ואחריו כל בני המשפחה, כי אינם רוצים להמשיך ולהחזיק את בסקין בביתם. הם מגרשים אותו לשוב בסחובות בהן הגיע (הוא מסרב לקחת מבגדיהם ומרכושם), אך מייד הם מתחרטים כשהם מבינים כי נקשרו אליו וכי חייהם בלעדיו יירדו דלים הרבה יותר. הם קוראים לו לשוב, ובכך מסתיים הסרט הנעים והמשעשע לשביעות רצון כולם.

"הפרחח מבברלי־הילס" — שותף לנדודים. בתמונה: ניק נולט

מחול

השאלה הנצחית: "ענבל" לאן?

מאת גיורא מנור

בגיל המכובד, בו נמצא תיאטרון המחול "ענבל" להקת המחול המקצוענית הוותיקה ביותר בארץ — שוב עולה וצפה השאלה הנצחית, המלווה אותו ואת הרוח החיה שבו, שרה לוי־תנאי, מאז שראית ימיה של הלהקה אחרי מלחמת העצמאות: מה להיות? האם להיות?

שוב הוזמנתי להשתתף בסימפוזיון בסוגיה זו, שאינה יורדת מסדר־היום של "ענבל", בפעם המי־יודע־כמה. פעם היתה השאלה הקארדינאלית: איך להבטיח את קיומו הפיזי, משמע הכספי, של המוסד. מאז עברו ימים רבים, ולא מעט בזכות המנהלת האדמיניסטרטיבית של או, גילה טולידאנו, וגם בשל הנטיה האופנתיות לתמוך בכל דבר הקשור ב"עדות" — תקציבה של "ענבל" מובטח, למעשה.

אבל זה לא פתר את הבעיה המהותית, והיא, שהמנהלים הכלליים או האדמיניסטרטיביים, המתחלפים מאז פרשה גילה לפני כ־10 שנים, אינם תופסים כנראה, שמהות העניין היא לא איך להפוך את התיאטרון המחולי הזה לעוד להקת מחול מודרני או למוזיאון לתרבות עדות ישראל, אלא כיצד לאפשר לשרה לוי־תנאי ליצור, ואיך לשמור או לחדש את יצירותיה הוותיקות, שכבר היו לקלאסיקה.

רק מוח עקום יכול היה להגות רעיונות, כגון הרעיון למנות את משה אפרתי, כוריאוגראף מצוין בזכות עצמו ובעל להקה משלו, המתלבטת בקשיים תקציביים, למנהל האמנותי של "ענבל". אפה ועל חמתה — המובנת לי מאוד — של אמן גדול כשרה אינם קלים וסוגים בשושנים. ולשושנים יש, כידוע, קוצים. אחרי חיפושים רבים וממושכים נמצא סוף סוף בשנה שעברה האדם, שנראה היה כי יפתור את בעיות הלהקה בשיתוף פעולה — עם שרה, ולא כ"עוזרה כנגדה". כוונתי למשה קדם, מי שהיה רקדן בלהקה, יצר אחר־כך במקסיקו, ולאחרונה, הוא שוהה באוסטרליה, שם הוא מלמד באוניברסיטה. הוא היה מוכן לשוב הביתה, בתנאי שתינתן לו ולשרה הסמכות האמנותית הממשית ב"ענבל", ובתנאי שהחוזה איתו לא יהיה קצר־מועד, ואם יהיה עליו לפרוש כעבור שנה, לא ימצא את עצמו ללא משרה בארץ — או באוסטרליה. אבל תנאים בסיסיים והגיוניים אלה לא נתקבלו על דעת בעלי־השררה.

המצב כרגע נראה לי בלתי בריא. למעשה, הניהול האמנותי הוא בידי אנשים, שאינם אמנים, ועל שרה "להגיש", למרבה הגיחוך, להנהלת את תכניותיה לאישור, כאילו היתה כוריאוגראף מתחיל, שיש לבדוק אם תכניותיו ראויות בכלל לאמון. משה קדם לא היה מוכן להסכים למצב מביך ומביש זה ולהשתלב בו.

אי לכך, מקץ ששה חודשים של פעילות מבורכת חזר לאוסטרליה, משנגמרה שנת השבתון שלו, ו"ענבל" נותרה כפי שהיתה, שבויה בידי "אוצרים", כשהמלכה האמיתית חייבת להילחם שוב ושוב על זכות קיומה. והם, יותר "יוצרים" אוצרים.

שרה, ומי כמוני יודע זאת, אינה אדם קל ונוח, כשמדובר ביצירה. אבל היא סיבת הקיום של הלהקה. המצב בו הזנב — האדמיניסטראציה — מנסה לנפנף בכלב — היצירה, נמשך כבר זמן רב. ואיני רואה פתרון באופק.

היתה תקופה קצרה, בה נוספו ל"ענבל" רקדנים צעירים, שבלעדיהם הוא לא יכול להתקיים, והיתה תחושה של יצירה ושל חידוש הצמיחה. כעת הכל שב ונעשה ביצה אחת אפורה של דעיכה. וזה עצוב מאוד, כי אם נוצר בארץ מחול אמיתי, על רמה גבוהה, אפילו כשהוא אינו תמיד בשיאו, הוא מעשי־ידיה של שרה לוי־תנאי.

לפני שנה הוחל בהסבת בניין ישן בנווה צדק לבית ל"ענבל". הבית עדיין אינו שלם, אבל אפילו יושלם, יש לשנות את הגישה הבסיסית של ההנהלה הציבורית של התיאטרון, לחדול מחיפושי סרק אחרי הצלתה של מחול אתני ועדתי, ולהבטיח את עבודתה הבלתי מופרעת של שרה. ועליה, מצד שני, להבין, שאם לא תשנה את דעתה במהרה בימינו, ותניח לאחרים ותיקי הלהקה, המכירים היטב את היצירות מהשנים, הם לחדש את היצירות שלה מבלי "לשפץ" אותן, יירד מפעל חייה לטמיון, וכולנו, כולל היא עצמה, נצא נפסדים.

כמי שהיה במאי בעצמו, אני מודע היטב לקושי שבחידוש יצירות ישנות ללא שינוי שייבטא את המצב האמנותי העכשווי של היוצר. כי אם אני, למשל, מאוון להסכים משורד שביימתי לפני עשרים שנה, יש לי תחושה שבחרץ היה להעיר שזה נעשה מוזמן וכי ברור שכיום הייתי עושה זאת אחרת. אבל מה שמוקלט מוקלט; ואין בעיה: ב"ענבל" לא נשמרו כל אותן יצירות, כגון "מדבר" או "מזמור לדויד", וחבל על ראכרין.

ואין זה משנה, "מי אשם". שרה או מנכ"ליה. כולנו נהיה אשמים, אם מצב הביש הנוכחי יימשך עד שיהיה מאוחר מדי, כי אולי כבר מאוחר מדי.

מחזמר

"קורוס ליין" בתרגום סימולטני

צופי המחזמר מברודווי "קורוס ליין" — "שורת המקהלה" יוכלו ליהנות מתרגום סמולטני של המחזמר באמצעות אוזניות אלחוטיות אותן אפשר לרכוש בכניסה למופע תמורת 4 ש"ח.

המחזמר מועלה בארץ החל מאמש שש פעמים: בקיסריה ובבנייני־האומה. עד כה נמכרו כבר כ־90 אחוז מהכרטיסים.

טלית הפקות, המביאים את ההפקה לארץ, מסרו כי ההשקעה בפרוייקט היא כרבע מליון דולר, ובארץ יחגוג המחזה את עלייתו מפעם ה־3500 בעולם כולו. (לראשונה הוצג המחזמר בברודווי לפני 10 שנים ומאז זכה בשבעה פרסי טוני והיה למחזמר המצליח יותר בברודווי).

דף פתוח

שובי שבא הקטנה

מפ"ם תתקשה להציב אלטרנטיבה ריאלית ומבוססת מול "העבודה" ● פירוק סיעת המערך בכנסת היה מיותר ונזקו עלה על תועלתו ● הממשלה בהנהגת "העבודה" הגיעה להישגים שגם מפ"ם יכלה להתברך בהם

מאת ח"כ שבח וייס

...ו בשנתיים מאז פרשה מפ"ם ...מה המערך בכנסת. שנתיים של ...היו קשות, לא פעם מנוכר, סוער ורצוף ...יריבות. אנו הלכנו לשלטון, מפ"ם פרשה ...לאופוזיציה. אנו התאמצנו לתת ביטוי ...לשאיפותינו דרך שותפות קשה, לא פעם ...מביכה, עם הליכוד, מפ"ם בקשה לתת ...ביטוי לאלטרנטיבות שלה דרך המסוף ...האופוזיציוני. שנתיים אלה יצרו יריבות ...מפלגתית, גם אישית, ולא פעם נגררנו ...לויכוח שהזכיר בתכניו וסגנונו את ...הקרע העמוק של שנות הד־50.

...סכם שתי שנות פעילות של סיעת ...העבודה ללא מפ"ם בכנסת ועם מפ"ם ...בהסתדרות ובשלטון המקומי, יגיע למסקנה ...שהפילוג היה בלתי נחוץ, בלתי מוצדק ונזקו ...למפלגת העבודה ובייחוד למפ"ם עלה על ...תועלתו.

...הנהגת מפלגת העבודה, ובהנהגתה, ...השיגה הממשלה כמה וכמה מעשים שגם ...מפ"ם יכלה להתברך בהם ומנעה צעדים, אשר ...בוודאי צריכה לספק גם את מפ"ם.

...הכל חזר והתבסס על עקרון ההגנה ופסה ...אשליית הרפתקנית. הפינוי מלבנון נעשה ...בזמן קצר, ממש על־פי מצע המערך, מצע ...שהיה משותף לנו ולמפ"ם. גם קביעת "איזור ...הביטחון", צעד שמפ"ם התנגדה לו נמרצות, ...נראה כנבון הריאליזם הבטחוני. ספק אם ...היתה מפ"ם מסוגלת היום להציב אלטרנטיבה ...טובה לשמירה על שלום הגליל. ...המעלוליות פסקו לפי שעה. במקרה זה אכן היתה ממשלת האחדות ל"ממשלת־קיפאון".

הישגים בכלכלה

המדיניות הכלכלית, בפרספקטיבה של שנת מעש ומבחן, הניבה תוצאות טובות: האינפלציה שהיתה אוייב מספר אחד של העמלים הודברה; השחיקה בוטלה; יש מגמה איטית של עליית שכר במצב של היעדר אינפלציה וזו הרי עליית שכר ריאלית; מפלגת העבודה עשתה מאמץ בלתי שגרתי לסייע למפעלנו החברתי הגדול בחברת העובדים ובקופת־החולים; הסכמי השכר החדשים הם סבירים ויש סיכוי של ממש לקביעת שכר מינימום בגובה של כ־45 אחוז מן השכר הממוצע, אם באמצעות חקיקה ואם דרך הסכמי השכר; האבטלה רוסנה והממשלה מגלה רגישות לסוגייה חברתית ואנושית זו.

בנושאי דת ספק אם אפשר היה להשיג הישגים טובים יותר לו הוקמה ממשלה על בסיס קואליציה של המערך והמפלגות הדתיות (כדרישת מפ"ם): נמנעה חקיקה דתית קיצונית; חוק "מיהו יהודי" הוכשל; התיקונים ל"חוק־החזיר" שקעו בתהום הנשייה של ועדת הכלכלה; חלוקת ההקצבות הייחודיות צומצמה והושתתה על קריטריונים ברורים יותר; לא הופסקה בניית האוניברסיטה המורמונית ותביעות הדתיים לשינויים במעמד בתי־הדין הרבניים לא התקבלה.

היחס של השלטונות למיעוט הערבי שופר לאין שיעור: עוכבו, בדרך פוליטית, צווי הריסה של אלפי מבנים בלתי חוקיים בסקטור הערבי ונעשה נסיון לתכנן באופן הוגן ותבוני יותר את הבנייה בסקטור זה; בוטל "שטח־9" ונפתח פתח לעידן חדש ביחסי יהודים־ערבים בישראל; משרד־החינוך, בהנהגתו הנאורה של השר נבון, עשה ועושה מאמץ חינוכי אינטנסיבי ואפקטיבי להגברת התודעה הדמוקרטית והאנטי־גזענית בקרב ילדי ישראל וצעיריה.

תהליך הבוררות עם מצרים החל ושופרו ללא הכר יחסינו עם מדינה זו. גם האופציות להסדר שלום בגבול המזרחי טרם נסגרו. שופר עד מאוד מעמדה הבינלאומי של ישראל במערב, בעולם השלישי ויש גם שביבי תקווה לשיפור עם מדינות הגוש המזרחי.

אותו חלק מן הקרעים בין עדות ישראל וקטנה העוינות על רקע עדתי, נמנעו כמה וכמה יוזמות חקיקה אנטי־סוציאליות, ובעניין זה היה שיתוף פעולה פורה בינינו לבין מפ"ם ור"ץ.

אין אלטרנטיבה

"ממשלת האחדות" לא היתה משאת נפשנו. כל מי שניחן במנת מישכל צנועה ויודע פרק באריטמטיקה פרלמנטרית בסיסית, מבין שאי־אפשר היה לכונן ממשלה אחרת ולו הוקמה ממשלת מערך־דתיים, לא אפשר היה להשיג כל הישג מאלה שהושגו והמחיר האידיאולוגי היה כבד וללא נשוא.

איש מאתנו לא יכול לדעת איזה התפתחויות צפויות בעתיד, אחרי הרוטציה. אך לא היה כל טעם בפילוג עד לרוטציה.

מפ"ם תתקשה להציב אלטרנטיבה ריאלית ומבוססת מול מפלגת העבודה ועוד יותר תתקשה להתחרות עם ר"ץ, שיש לה טמפו מסחרר וקשר הדוק עם הבורגנות העירונית. תחת השחיקה בין ר"ץ למפלגת העבודה מוטב שייעשה נסיון אמיץ לאחות את הקרע בינינו.

תשובה לשאלה פרוזאית

מאת חיים אלון

מאז פירוק המערך בין מפ"ם למפלגת העבודה בכנסת דורכת המפלגה במקום ...שלה, ובכל דריכה במקום, גם זו שלנו, ...מצאת נסיגה והתרחקות מהיעדים ...שהתוירה המוצהרת אליהם אינה ...מספקת.

הנסיונות לכנות "שמאל ציוני־סוציאליסטי" ...נוסח מפ"ם־ר"ץ שבקו חיים בעודם ...באיבם, כשנרכבים נוספים ברמות יונים בלתי ...אחות כשבך "העבודה" נשארו בקינם. גם ...פועלי תעשייה מורדים ומתקוממים — בצדק — עד פיטוריהם ונגד מעמדם כמובטלים, ...והם מתרפקים באלפיהם על דלתות סניפינו ...הפתוחים — יש להניח — לרווחה.

הכרוניקה ב"על המשמר" על הפעילות הענפה האינטנסיבית מלאה תאריכים, שמות פעילים, שעות התכנסויות ולרוב גם ...של מה בכך, אך משמעותה האמיתית של עבודתנו "המתוגברת" שואפת לאפס. ההצבעות של "נאמני מפ"ם העצמאית", ...אל הפועל לא כבית מרכז מפ"ם ...הקיבוץ הארצי אלא במרחב תל־אביב ...לא הבליטה ליכוד השורות מבפנים ...שמפלגת הפועלים המאוחדת ...כליל השלימות.

התמונה הלא מרנינה הזאת מצטיירת לעיני כל לאחר שנתיים של השיחרור המיוחל מ"כבלי" המערך עם מפלגת העבודה. הרושמני זאת מתלווה אלי כחבר מפ"ם ...ואני חי את מצב מפלגתנו, כפי שהוא, ...ומודאג לעתידה הקרוב והרחוק. ...לא תשנה כיוון, מאיימת עליה סכנה של היעלמות מהמפה הפוליטית, ...יתנדו ובר־משקל.

דיסהרמוניה מופלאה

הבחירות לכנסת ה־12 קרבות ובאות והיינו ...אם תקויים הרוטציה ואם לאו. השנתיים של ממשלת האחדות הלאומית בראשותו של ...פרס הוכיחו כמעט בכל תחום של ...כי שני מרכיביה הפריטטיים, הליכוד ומפלגת העבודה, סובבו וסוחבים את העניינים ...של המדינה, במעלה ...להפליא. לא מוטל עוד בספק ...ממשלות הליכוד, שקדמו לזו הנוכחית, ...שהביאו את המדינה ואוחזיה אל סף ...ממשלת האחדות הלאומית, ...הכרעת הבוחרים לכנסת ה־11 ...בראשותו של מנהיג מפלגת העבודה, הצליחה ...ולעצור את הדהירה על עברי פי פחת, ...לא הצליחה וגם לא תצליח לתת ...יסוד, ולא פתרונות מלאכותיים, ...שמדינת ישראל והעם היהודי ...שקועים בהן בעשור האחרון. ...הנה מאותתים לנו כבר פעמי חג ה־40 למדינת ישראל, והן הרי חלק אורגני של מאה שנות ציונות מדינית מנצחת, אך שיכתוב

מאז פירוק המערך דורכת מפ"ם במקום ומרחפת עליה סכנה של היעלמות מהמפה הפוליטית ● ברית־מפלגות בין מפ"ם ל"עבודה" היא הסיכוי היחיד לחידוש ערכי תנועת העבודה ולכיבוש מחדש של רוב העם

ההיסטוריה מאז שלטון הליכוד, שכאילו האידיאולוגיה והדרך הרוויזיוניסטית, ולא של תנועת העבודה על מבצעיה ומפעליה הביאתנו הלום — נמשך ללא ליאות. כל דורשי טובתה של מדינת ישראל הצעירה ושל התנועה הציונית העולמית, על מעשיה ומחדליה כאחד, חייבים לחזור ולשנן בלי הרף את האמת ההיסטורית, שלא הרוויזיוניזם עקר המעש והליכוד ממשיכו קודם או ביסס את תחייתנו הלאומית, אלא תנועת העבודה בעלת ההגמוניה הרעיונית, החברתית והפוליטית בתקופת טרום־מדינה ולאחריה, היא היא שזיכתה אותנו במימוש ובנצחון של תקוותנו הלאומית, הנתונה מחדש בסכנות אין ספור.

לאן פנינו?

אין מי שמטפקפק בכך, כי ממשלת האחדות הלאומית בראשותו של יצחק שמיר או מנהיג אחר של הליכוד תנהל אחרת מכפי שזה היה בראשותו של שמעון פרס. ראש הליכוד אמנם "סבר את האוזן" ויצהיר יומם ולילה כי נשמתו יוצאת ל"שלום" עם הערבים. אך מעשיו ביהודה שומרון ועזה יוסלו מהר מאוד את מעט הניצנים של תקווה טובה יותר, שהחלו לנבוט, על אף הכל... בראשותו של שמעון פרס.

הבדלי התפיסה המדינית, האידיאולוגית והחברתית, לא יאפשרו לממשלת האחדות הלאומית לאחר הרוטציה להנהיג את המדינה כעל מי מנוחות. הזעזועים הצפויים במישורים שונים ורבים, שאין ולא יהיה מהם מנוס, יפסיקו את השותפות המלאכותית שבין "העבודה" ו"הליכוד" והפנייה אל הבוחרים לכנסת ה־12 תבוא מהר. ועלינו כמפ"ם לשאול את עצמנו, לאן פנינו?!

בונות הברית

כבעבר, כן גם בהווה וכבעתיד עלינו להיות ריאליים. זהו הכלל שהכרחי לאמצו מחדש והוא הוא שידריך את מעשינו ויקבע את מהלכינו. החיזוי "האופטימי" של הסקרים הפנימיים מנבא לנו — כפי שהתפרסם ברבים — 15־30% אחוז מזדהים עם העמדות של מפ"ם (לא רעו) ו... 2־3 מנדטים לכנסת. אין זאת בושה להיות סיעה קטנה ואפילו סימפטית, בכנסת ישראל, אך באם מטרתנו היא להטביע חותם ולהשפיע השפעה מוחשית על מדיניות הפנים והחוץ, חשוב ביותר לקבוע את מיקומם של נציגינו במפה הפוליטית שתיווצר בכנסת ה־12, לאחר הבחירות. לנגד עינינו צריכות לעמוד המשימות ההיסטוריות הבסיסיות של תנועת העבודה הציונית־הסוציאליסטית הן במדינה והן בארצות הפזורה היהודית ואלה לא תושגנה ולא תמומשנה בלי מפלגת העבודה.

על מפ"ם, על כן, להרהיב עוז בנפשה ולהגיד לעצמה שעל אף האידיאולוגיה מללכת לבחירות הקרובות לכנסת כמפלגה עצמאית — הרי שפניה בעתיד הקרוב והרחוק לברית מפלגות, שתבוא במקום המערך שהוטל עם קום ממשלת האחדות הלאומית.

המדינה, על בעיותיה הקיומיות, והעם היהודי בארצות הגולה, על הפרובלמטיקה הסבוכה התלויה אליו, מחייבים הקמת הברית בין מפ"ם למפלגת העבודה. ברית הזכורה כ"תכנית־חוז", שהועלתה לפני שנים תנבנות — משום מה — עוד בטרם הובאה לליבון ציבורנו המפלגתי.

כל העוקב אחרי הנעשה בסניפים הקיבוציים שלנו, אינו משוחרר ממתן מענה לשאלה הפרוזאית, כיצד להבטיח את מירב הבוחרים למפלגת הפועלים המאוחדת. ברית בין לידי, שאיפה מוצהרת להקמת הברית בין מפ"ם למפלגת העבודה והפעלתה הלכה למעשה בכנסת ה־12, היא אחד התנאים לכך. את המסגרת הפורמאלית הזאת, שאת פרטי הרכבה והפעלתה יש לגבש בהקדם, על סמך קווי יסוד מוסכמים של "תוכנית־חוז", יש להציע למפלגת העבודה, עוד לפני כניסתנו לקלחת הבחירות.

בברית המפלגות הזאת, הליכוד יהיה להתייחש עליה, תנועת העבודה והכיבוש מחדש של רוב העם בישראל למדיניות שקולה ולא הרפתקנית, בכל מערכות חיינו הלאומיים והחברתיים.

קופצים כמו קוקיה

שיטת הבחירות האזורית מעוותת את רצון הבוחרים וטומנת בחובה הימור מסוכן שעלול לזכות את הליכוד והימין ב"קופה כולה"

מאת נחום שור

מדי פעם בפעם מתעוררים להם חסידי הבחירות האזוריות, קופצים ומצפצפים, כמו הקוקיה מהשעון: "שינוי שיטת הבחירות, שינוי שיטת הבחירות"... כאילו שאין לנו, בעולמנו, נושאים אחרים לעסוק בהם ובעיות אחרות לפתור אותן, שהרי השלום עם שכנינו כבר הושג, כידוע, הצמיחה הכלכלית חודשה, הפערים הכלכליים־חברתיים ועדתיים כבר נסגרו, הירידה נבלמה והעליה חודשה...

על־פי הדבקות, שבה מעלים חסידי הבחירות האזוריות את הצעתם, כל פעם מחדש, ניתן לחשוב, שאם רק תשונה שיטת הבחירות ובא לציון גואל...

אך האמת היא, ששינוי שיטת הבחירות, מיחסיות לאזוריות, לא יביא שום גאולה או פתרון לאף בעיה יסודית וחשובה אחת של מדינת ישראל והחברה הישראלית, אך הוא טומן, בהחלט, בחובו עיוות חמור של רצון הבוחרים ואף מהווה איום על היציבות של הדמוקרטיה הייצוגית, בשל מחיקת הייצוג של גורמים חברתיים ופוליטיים לא מעטים, שעבורם תיוותר הפעילות החוץ־פרלמנטרית בלבד.

התחכמות ליגאלית

בשיטת הבחירות האזורית מושמט ונופל העקרון הבסיסי, הקיים בשיטת הבחירות היחסית, והוא, שכל קול הניתן לרשימה שעוברת את אחוז החסימה יש לו אותו משקל, בקביעת הייצוג בכנסת, כמו לקול אחר.

בשיטת הבחירות האזוריות, בין שמחלקים את הארץ ל־20 אזורי בחירה ובין שמחלקים ליותר אזורים או פחות, זוכות הרשימות של המפלגות הגדולות לייצוג עודף ביחס לקולות שקיבלו, ואילו הרשימות הקטנות והבינוניות "זוכות" לייצוג מוקטן, או שאינן מקבלות ייצוג כלל. וכך רבבות של קולות ואולי אף מאות אלפי קולות (כהצטברות של כל הרשימות הקטנות והבינוניות יחד), לא יזכו כמעט כלל לייצוג פרלמנטרי והעקרון של השוויון בזכות להשפיע, על־ידי ההצבעה ולהגיע לייצוג, נרמס באופן "חוקי".

בתנאים של מדינת ישראל, פירוש הדבר אפשרות של מחיקה מהייצוג הפרלמנטרי של תנועות ומפלגות הקיימות באופן היסטורי ושיש להם שורשים בחלקים מהעם במשך עשרות רבות של שנים, וזוהי התחכמות "טכנית" לגאלית, כביכול, שמטרתה לכפות "אחדות" מדומה ומזוייפת, שלא קיימת בחיים הממשיים ולהשתיק ביטוי לגיטימי של גורמים פוליטיים ואידיאולוגיים ש"עוונם" הוא, שאין להם, לפי שעה, עשרות אחוזים מקולות הבוחרים.

אגב, גם בין הרשימות הגדולות עצמן, גורמת שיטת הבחירות האזוריות לעיוות מובהק והפכה, במקרים רבים, מיעוט לרוב ולהפך. דוגמה מאלפת לכך היא בריטניה, שחסידי שינוי שיטת הבחירות כל־כך מרבים להסתמך עליה.

כך, למשל, בזכות שיטת הבחירות האזורית יש לשמרנים, שבהנהגת "גברת הברזל" מרגרט תאצ'ר, רוב גדול בפרלמנט הבריטי, בעוד שאחוזם של השמרנים, מכלל קולות המצביעים רק מתקרב למחצית. הייצוג העודף ממנו נהנים השמרנים באורח מסורתי נובע מכך שהלייבור מקבל רוב בעיקר באזורי בחירה פועליים מובהקים, בעוד שהפיזור של הקולות השמרניים, שבאים בעיקר מהמעמד הבינוני, מאפשר להם לזכות ברוב קטן, אך בהרבה יותר אזורים (וכידוע, הליברלים והסוציאל־דמוקרטיים בבריטניה, המקבלים מיליוני קולות, אינם זוכים, כמעט, לייצוג כלשהו בפרלמנט).

דוגמה זו מראה, שבשיטה האזורית לא רק שיש עיוות בסיסי בייצוג הפוליטי, אלא שגם הדרך, שבה מחלקים וקובעים את אזורי הבחירות יכולה להשפיע באופן מובהק על תוצאות הייצוג.

טענות שאין לקבלן

הטענה שבבחירות אזוריות תקטן התלות של הנבחרים במנגנוני המפלגות מופרכת מעיקרה גם בשיטה האזורית יצטרכו המועמדים המתמודדים, אם ירצו גם להיבחר, לסיוע של המנגנונים והמשאבים המפלגתיים באותה המידה ואולי אף יותר, ולפיכך לא תיקטן כלל תלותם במפלגותיהם ומה גם שהציבור, לפחות ברובו, איננו "גולם" ויודע היטב מהי השייכות המפלגתית והפוליטית של כל מועמד.

אלא שקיימת טענה רצינית אחת, שהיא, אולי, הסיבה העיקרית לכך שלרעיון שינוי שיטת הבחירות יש תמיכה לא מעטה בציבור וטענה זו גורסת, שבשיטת הבחירות האזוריות יגדל הקשר בין הבוחרים לבין נבחריהם. מה שלא קיים, כמעט, בשיטה הנוכחית, ובוודאי ש"יש משהו" בטיעון הזה.

על טענה זו ניתן להשיב, ראשית כל, שמדינת ישראל כולה, כאיזור בחירה אחד, הינה קטנה מרוב אזורי הבחירה בארה"ב ואף מרבים מאזורי הבחירה באנגליה והבעיות העיקריות והמהותיות במדינת ישראל אינן אזוריות, אלא ארציות ולאומיות והשאלות האזוריות נגזרות ביסוד מהמדיניות ברמת המאקרו, זאת אומרת ברמה הלאומית. שאלות כמו: מדיניות של שלום או של סיפוח, מדיניות של צמיחה או מיתון, של עידוד שיוויון או יצירת פערים, של חיזוק הדמוקרטיה או של הסתה גזענית וכו', כל אלה אינן שאלות שלנציג איזור א' בתל־אביב, למשל, יכולה להיות לגביהן עמדה שונה מאשר לנציג איזור ב', בתוקף היותו נציג האיזור.

כדי להבהיר ולחדד זאת יותר טוב, אפשר גם להביא את הדוגמה הבאה: בעיית הקצאת משאבים להתנחלות בשטחים אינה שאלה אזורית, אלא היא נגזרת ממדיניות של שלום או סיפוח ולהפך. לו נבחר נציג של הליכוד מהנגב, על בסיס השיטה האזורית, אין לתאר שהוא היה נאבק באופן ממשי על הפסקת הזרמת משאבי הענק לשטחים לטובת שינוי כיוון למען הנגב ועיירות הפיתוח, מפני שהעדפת השטחים המוחזקים, היא המהות של מדיניות הליכוד.

יתר על כן, מפני שהשאלות שהזכרנו (מלחמה או שלום וכו') הן, באמת, השאלות העיקריות והגורליות, שבפניהן ניצבת מדינת ישראל, הרי כל ניהול מערכת על סמך ההבטחה של נציג איזור א', שהוא יהיה דרוך ומוכשר יותר בהשגת משאבים לאזור, על חשבון איזור ב', היא מעוותת ומסוכנת, מפני שעל־פי ההכרעה בשאלות המהותיות יש לגזור גם את השאלות האזוריות ולא להפך.

לפיכך, אפילו אם בשיטת הבחירות האזוריות קל יותר לטפח את הקשר בין הבוחרים והנבחרים, הרי המחיר של השיטה הזו הוא כבד מדי עד שאין התועלת הזו שווה את הנזק שייגרם לדמוקרטיה הייצוגית בשל כך.

כדאי, לפיכך, להשקיע מחשבה יוצרת, כיצד ניתן גם בשיטת הבחירות היחסית לחזק את הקשר החשוב הזה ויש לכך דרכים רבות, כמו כינון לשכות פרלמנטריות אזוריות, קיום מפגשים קבועים, בנוסח "אזרח שואל — הח"כ עונה" וכו', וכידוע יש כבר חברי כנסת העושים זאת, לפחות במידת מה.

עלינו לזכור שהכנסת שתיבחר על־פי שיטת הבחירות האזוריות תהיה, על־ידי שיטת הבחירה, המעודדת שיקולים פרטיקולריים ואזוריים מנוצלים, כנסת ירודה הרבה יותר באיכות נציגיה וטוב שיקוליה את מהכנסת הנוכחית, שנציגים בעלי שיעור קומה אינם מהווים בה את הרוב...

מן הסיבות האמורות, קשה להבין מדוע נציגים של מפלגות קטנות, כמו ר"ץ ו"שינוי", הם בין ה"קופצים בראש" לשינוי שיטת הבחירות: האם אין הם מבינים ומודעים לכך, ששינוי שיטת הבחירות, ינחית מהלומה ממשית על ייצוג מפלגותיהם בכנסת, כמו גם על ייצוגם של רבבות ואף מאות אלפי בוחרים אחרים? ואם היתרון המסויים (שניתן להתגבר עליו, גם בשיטה הקיימת, במישור הפרלמנטרי) שקול כנגד חיסול הרשימות הקטנות והבינוניות במישור הפרלמנטרי וכנגד הגדלת משקלם של הלכי רוח פופוליסטיים ודמגוגיים של הבטחות ללא כיסוי, וגם כנגד הקטנת משקלם של נושאים פוליטיים ואידיאולוגיים, כלל ארציים, הן בייצוג הציבורי והן בכל מישורי הדיון הציבורי?

וקשה להבין גם את מפלגת העבודה, שהרי שינוי שיטת הבחירות טומן בחובו, גם את ההימור, שהליכוד והימין כולו, המגלמים, כיום, פחות מחצית העם, עלולים, על־פי השיטה האזורית, לזכות ב"קופה כולה"!

והאם אין זה הימור מסוכן מדי, לגבי גורלה של מדינת ישראל וגורל עם ישראל כולו?

הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה

הודעה עליפי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי גלי קרן השקעות בע"מ — לאשר בניה „מצב סופי" ברחוב גרינבאום מס' 29 חלקה 194 בגוש 12255 הור־הכרמל.

הבקשה כרוכה בעודף שטח בניה של כ־6 מ"ר מעל למותר.

אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, רח' ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה' בין השעות 08.00—11.30.

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום זה.

איתמר ינוביץ, מהנדס העיר

תיקון טעות

במודעת חוק התכנון והבניה של הועדה המקומית לתכנון ולבניה „המרכז" שפורסמה ב־19.8.86 הוגשה בקשה להקלה בישוב גני־תקוה גוש 6720 רחוב סמטת בית־שאן מס' 16, שם המבקש: ליפה ורינה תיק מס' 1131/18, מהות הבקשה: הקלה בשטח הבנייה עד 6% — צ"ל חלקה 287/5 — ולא כפי שפורסם.

עירית הרצליה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

הועדה המקומית לתכנון ובניה מרחב הרצליה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965, ניתנת בזה הודעה, כי לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה, הוגשה בקשה ע"י טססטט יהושע וטייכמן משה, לגבי חלקה 442 בגוש 6536. המהווה הקלה לעומת הוראות תכנית הר/1111, כאשר מבקשים כי בלוח ההקצאות במקום רישום הבעלים הרשומים בפנקסי המקרקעין לגבי חלקה 442/2 ;442/1 יבואו:

חלקה 442/1 תרשם ע"ש מרדכי יחזקאלי מ.ז. 366607, עוריאל יחזקאלי מ.ז. 366606, אילן יחזקאלי מ.ז. 366605, עודד יחזקאלי מ.ז. 366609, בנדרי רוד מ.ז. 7341971, וכנדרי יפה מ.ז. 813313 עפ"י חלקיהם במקרקעין.

חלקה 442/2 ע"ש טססטט יהושע מ.ז. 6811655 — ½.

טייכמן משה מ.ז. 304865 — ½.

כל המעוניין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרד הועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10 הרצליה בימים ובשעות שהמשרד האמור פתוח לקהל.

וכל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש התנגדות מנומקת למשרדי הועדה המקומית האמור בכתובת הנ"ל תוך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

אלי לנדאו, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

ת ל ־ א ב י ב ־ י פ ו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור לשימוש חורג ממגורים למרפאה בקומת קרקע ברחוב שד' רוטשילד מס' 133 גוש 7085 חלקה 148.

תיק בנין 133־0008/3

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. כספי, סגן ראש העיריה, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

מרחב תכנון מקומי

רחובות

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה — בקשה לשימוש חורג

בהתאם לסעיפים 146־150 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה 1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית בקשה לאישור שימוש חורג לגבי חלקה 149 בגוש 3702. השימוש החורג מתבטא בכך שהועדה המקומית תתיר את השימוש למבנה הנ"ל למועדון קהילתי לתקופה של 3 שנים.

כל המעוניין יוכל לעיין בתוכנית הבנין, ללא תשלום, במשרדי הועדה המקומית קומה ר' כל יום בשעות העבודה הרגילות פרט ליום ששי ולהגיש התנגדות לתוכנית, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתון.

יחזקאל הרמלך, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנייה — רחובות

הועדה המקומית לתכנון ובניה

ר ע נ נ ה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965 (להלן החוק):

ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה רעננה (להלן הועדה המקומית) בקשה להיתר בנייני רעננה בגוש 6581 חלקה 247, רח' הוביצקי הוגשה לועדה מקומית בקשה לשימוש חורג לפעוטון באיזור מגורים ב' לפי תכנית רע/1/171.

כל המעוניין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית במשרדי העיריה.

ב. וולפוביץ, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

"מקום בצמרת"

מצעד הפזמונים הישראליים

רשת ג' קול־ישראל 19.8.86

1. אולי אולי מחר – ישראלה קריבושיי ופ. דרום
2. בכל תכות – אבי טולדנו
3. השד יתצא מהבקבוק – דני בסן
4. את שרה ברדיו – רמי קלינשטיין
5. עכשיו היא – משה דץ
6. חלומות אחרים – מאיר בנאי
7. פת חלקה טובה – ירדנה ארזי
8. מעיד בשבועה – טנגו
9. קונטאקט – סי היימן וגבי שושן
10. שיר אהבה – נורית גלרון
11. משחק אמיתי – שוקי שוקי
12. שדות של אירוסים – שלמה ארצי
13. שב הביתה – אבי מטוס
14. האשם הוא שלנו – יאיר ניצני
15. בן גוריון – להקת פיקוד המרכז
16. פה חייתי – טובה גרטנר
17. אסמרלדה – גלי עטרי
18. כד הקמח – להקת פיקוד הצפון
19. פרח שלי – שימי רון
20. תמונות של זכרונות – איתן מסורי
21. עדר כבשים – יגיל כהן
22. חלום רחוק – שמעון כהן
23. שתי אצבעות מצידון – בועז עופרי
24. הרחוב הגדול – רונה ידידיה
25. ימים נשברים – עפרה חזה
26. ולמרות כל אלה – משה פרי
27. הרגע האחרון – ורדינה
28. בואו נשיר לארץ יפה – חיים משה
29. מה יקרה מחר – דורון מזר
30. אשה לבדה – שלוה ברטי

„לשיפוטכם" – פינת הפזמון החדש

31. מדברת – פופלקס
32. זר בעולם – גידי שמור
33. היא חשבה שהכסף – מיקי גבריאלוב
34. תרזה יפה – יעקב נווה
35. יושב על הנייר – אריק איינשטיין

לכבוד:

"מקום בצמרת" קול ישראל

ת.ד. 1082, ים, מיקוד 91010

יש לסמן את מספר השיר:

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐

7 ☐ 8 ☐ 9 ☐ 10 ☐ 11 ☐ 12 ☐

שם:

כתובת:

מיקוד ______ תאריך ______

טלוויזיה

09.00 רצף יומי של דפי טלטקסט למידע ובידור. 09.05 שעת כושר — תרגילים לשימור הכושר הגופני 09.15 רחוב סומסום — צייר רחוב — קיפי מצייר — אך יש סיבה מסתורית לבחירת הצבעים — סיבה קיפורית כהלכה. 09.45 דון קישוט איש לאמאנשה — פרקים 26־27 — דון קישוט פוגש בארון פורו בעל תיאטרון בובות. דון קישוט מכה בבובות אך בדרכו מוכן לפצות את בעל התיאטרון בכל סכום שירצה. 10.30 מחלקי העיתונים — פרק 6: לימודים או כדורגל — ג'י ג'י הוא כדורגלן מוכשר. קבוצות כדורגל רבות רוצות להחתימו על חוזה, אך אימו מתנגדת לכך מחשש שהדבר יפגע בלימודיו. 11.00 הפלישה לצ'כיה — חלק א' — סרט המשחזר את האירועים הקשורים בפלישה לצ'כיה בשנת 1968. הסרט מתמקד ביחס מנהיגי העם הצ'כי לכוח הכיבוש ולמנהיגיו. 14.00 עד כאן — רצף יומי של דפי טלטקסט למידע ובידור. 14.05 שעת כושר — תרגילים לשימור הכושר הגופני לכל המשפחה 14.15 מגודת הזמן — הסיור האחרון — ראג וטוני מוצאים עצמם בדרומה של אמריקה הפנטנית. בשלהי מלחמת השחרור האמריקנית. השניים נופלים בשבי היחידה הבריטית ונדרשים למסור מידע על כוחות הצבא האמריקני. 15.25 צ'יק קוריאה וגארי ברטון — פסטרון הג'אז הנודע צ'יק קוריאה מנגן עם נגן הוויברפון המפורסם גארי ברטון בקונצרט פומבי בפסטיבל הג'אז הבינלאומי במונטריאול. 16.25 פיצוחים — פיצוחי קיץ — מנחה אברי גלעד. משתתפים: ח"כ אולמרט וכתו דנה מול ח"כ נחמן רז ובן משפחתו אורי. 17.00 ערב חדש — מנחה: גדעון רייכר. 17.30 תאטרון האגדות — סדרה של אגדות־עם ידועות, בביצוע תאטרון הילדים של השחקנית שלי דוכל. הפעם: „הנער שיצא לחפש את הפחד" 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 18.32 כחוט לך — מבחר שירים וריקודים. 19.00 להציל את החיים — סרט תעודה — סרט על הוירושים האחרונים ועל פריצות הדרך במחקר הסרטן (האיידס בצרפת). (ערבית) 19.30 חדשות (ערבית) 20.00 כותרות מבט 20.02 בין הכיסאות — מגזין דו־שבועי בענייני משפחה וחברה. מנחה עמוס ארבל 20.30 תצפית — מגזין לענייני מדע, טבע ורפואה (ראה הפניה) 21.00 מבט לחדשות 21.30 מוקד 22.05 סרט קולנוע — „התפוצצות" — סרט מתח, עם ג'ון טרבולטה בתפקיד הראשי. אישיקול, העובד באולפן סרטים, מקליט לצורכי עבודתו אפקטים ליד גשר מעל לנהר, ובתוך כך הוא מקליט תאונה המתרחשת לנגד עיניו, שבה מכונית צונחת לנהר. מהאונה לסרט ההקלטה ומחקירה שבאה בעקבותיה מתברר, שאין מדובר בתאונה תמימה. שני מקורות שימשו השראה להדהלמה, כמאי הסרט, בסיפור זה: התאונה המסתורית של הסנטור קנדי ושל מזכירתו, שטבעה בנהר ומתה בתאונה הזאת, וסרטו של מיקלאנג'לו אנטוניוני „יצרים". שנת ההפקה: 1981 .23.55 פסוקו של יום וחדשות.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר 07.07 בוקר טוב — צ'ייקובסקי: וריאציות רוקוקו 07.30 שחרית מוסיקלית — צ'ייקובסקי: הסימפוניה הראשונה, אופוס 13 כסול מינור; פרוקופייב: הקונצ'רטו השלישי בדו; בטהובן: רביעיית כלי־קשת, רביעיית רוזומובסקי הראשונה 09.30 קונצרט בוקר — צ'ייקובסקי: סימפונית מאנפרד; חצ'אטוריאן: קונצ'רטו לפסנתר; שוסטקוביץ': הסימפוניה החמישית 11.57 מגישים שיר 12.05 עם אמנים — שירור חי ממוזיאון ישראל (במסגרת התערוכה „50 שנה של השידור העברי") רביעיית ירושלים החדשה, מיצירות: מוצרט, צזר, ושוסטקוביץ' 13.00 לבקשתכם — מלצרט: סימפוניה מס' 40 בסול־מינור; צ'ייקובסקי: קונצ'רטו מס' 1 לפסנתר ולתזמורת: גילברט וסליבן: „משפט המושבעים", מחומר: אוסנבך: „עליצות פריזאיות" 15.05 בין חברים 16.00 צלילי פסנתר 17.05 מוסיקה כאן ועכשיו — יהודה ווהלן קנטו קפריצ'וזו; יעקב גלבוע: „גיתית"; עמי מעייני: פתיחה תגינית; כריסטאן קרים: קונצ'רטו לפסנתר (1980) 18.00 התזמורת הסימפונית ירושלים, רשות השידור — שידור חי מאולפן התזמורת באולם הנרי קראון. מנצח: ד. רוברטסון. סולנית: א. ברגרסן (מצו־סופרן): יעקב גלבוע: „ספינת"; מחזור שירים של רחל: פרנק מרטן: קונצ'רטו ל־7 כלים ותזמורת; ברהמס: וריאציות על נושא של היידן; ברהמס: 6 קטעים 19.30 רומינועך לנוער המתבגר 20.05 מאגרות יוון — ב. „דפניס וכלואה" 20.57 אופרה של יום רביעי — ארם: „הרכב מלונג'מו" 23.00 צלילי ליל — מוצרט: סרנדה 9.00 ברהמס'ז, „קרן הרואי", 320.00 ברשימת ק: בטהובן: ששה שירים

רשת א'

07.30 היו שירים — פזמונים ישנים ואהובים 08.05 חוגה — עם בני הגול 09.05 השיר לא תם — שירים עבריים 09.30 מפגש — מגוון לבעיות משפחה וחברה כשידור חי 10.30 רדיו קל — תכנית יומית בעברית קלה 11.10 שירים עבריים 11.30 השכלה ורעת לכל — על ספרות ילדים — בהדרכת מנחם רגב. והפעם: „הסיפור הקצר" 12.05 מהווי המזרח — מבחר שירים מזרחיים 14.05 לבת ולבן ולכל המתעניין — תכנית לילדים — בסנדלים של שבת: א. אור ואלכסנדרה — סיפור בהמשכים ב, נרוה — ספורה של נערה ערביה ג. ידידנו המשותף — מאת צ'ארלס דיקנס 15.00 החולמון — מומחים באולפן משיבים לשאלות המאזינים.

15.56 „מאוצר הספרים" סקירה על ספר חדש 16.05 מועדון שעון הזהב — מעולמו של הארם המבוגר 17.12 מגישים שיר 17.20 האוניברסיטה הפתוחה — שורשים — סיור במוזיאונים היסטוריים בהדרכת מוקי צור, והפעם: „ראש־פינה" 18.05 מנחת ערב 19.05 שואל כעניין 19.30 שידורים לעולים 22.05 עמודיה שבעה — שירי שאול טשרניחובסקי 23.05 הוי ארצי מולדתי — שירים עבריים

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה 08.05 חתול בסנדלים — תכנית לתלמידים בחופשה 09.05 ביקור בית — עם רבקה מיכאלי 10.05 כל צבעי הרשת — מגזין יומי 12.10 גל פתוח — חדשות ופזמונים 13.00 בחצי היום — חדשות ופזמונים 14.06 יש ענין — עם גבי גזית 15.05 רגעי קסם 15.51 לוח מודעון 16.05 תוצרת הארץ — תכנית „בבקשתך" לשירים עבריים 17.10 יומן כלכלה 17.30 על מספרים ואנשים — מגזין המשק והחברה 18.06 זרקור 19.00 היום הזה 19.35 מוסף לענייני צבא ובטחון 20.05 מכבו לפולקלור — יהדות איטליה במוסיקה — מופע פומבי בבית־התפוצות 21.05 שיר לדרך 22.05 עוד לא רקדתי די — ריקודי־עם 23.05 משחקי לילה — בעריכת זאב ענר

גלי צה"ל

06.05 צלילי בוקר 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית 09.05 אילה בוקר — עם אלי ישראלי 10.05 הפסקת 10 עם מיכל ניב 11.05 נכון לעכשיו — עם רפי רשף 13.05 פיצוץ — מצעד הפזמונים היומי עם אברי גלעד. 14.05 דו רה יומי — עם דוכי לנץ ודני קרפל 15.05 סיסטה — שעה רגועה עם דורי בן זאב 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שעה של שירים עבריים 16.54 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 17.00 ערב טוב ישראל — עם דן שילון ויעל דן 18.05 יער משודר — מגאזין לענייני צבא וביטחון 18.55 הודעות לחיילים 19.05 פזמונים לכולם 20.05 מוסיקה נטו — גל חדש 21.00 מבט להרשות 21.30 פזמונים לכולכם 22.05 על הדבש ועל העוקץ — שירים שהחבר'ה אוהבים 23.05 לילה לילה — עם יואב קוטנר 23.55 „שיחת חצות" עם המשוררת מאיה בז'ראנו 00.05 ציפורי לילה קלאסיות — עם חנוך רוזן 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה 05.05 צלילי בוקר

רשת ג'

06.05 בחורה לאושר — להיטים ותיקים 07.05 שיר בבוקר בבוקר — פזמונים ישראלים 09.05 בא לי — להתמודד עם התקליטיה 10.05 אותי זה מצחיק — מערכונים 11.05 יום יום עם אבי אתגר 13.05 פזמון חוזר — שירים עבריים 14.05 בטן גב עם שוש עטרי וטוני פיין 16.05 הצגה יומית עם יגאל רביד 18.05 היה היו... — מצער פזמוני העבר 20.05 עם כל תנשמה — מוסיקה שחורה 22.05 משלנו — פזמונים ישראליים 23.05 הלילה הוא שירים.

קולנוע

תל־אביב

אסתר: הטרמפיסט 4.30, 7.15, 9.30

אורלי: רכבת אל החופש 5, 7.30, 9.40

בית לסין: אבודים באמריקה 5, 7.15, 9.30

בן־יהודה: השגעון הגדול 23.15

גת: הצבע ארגמן 3, 6, 9

גורדון: בר 51 10, 8, 11.45

דקל: אצבע משולשת

דרייב אין:

הקרב על הועד 08.00

רכבת אל החופש 10.00

סקס 12.00

הוד: והירות הבית מתפרק 5, 7.30, 9.30

מוזיאון תל־אביב: „שואה"

לימור חדש: רק בין חברים 7.30, 9.30

פאר: שתי אצבעות מצידון 7.30, 9.30

סינמה 1: קוברה 5, 7.30, 9.30

סינמה 2: רק בין חברים 5, 7.30, 9.30

פאריס: קוקו 23.30

רביחן:

חן 1: היחפן מבוורלי הילס 3.30, 5.40, 7.50, 10.00

חן 2: שגעון של לילה 5.50, 7.45, 9.50

חן 3: בי"ס לשוטרים מתקדמים 5.55, 7.40, 9.50

חן 4: מרגלים כאלה 6, 7.55, 10

חן 5: חופשה מטורפת באירופה

שחף: זכרונות מאפריקה 5, 7.50, 9.50

תל־אביב: תקלה מופלאה 5.45, 9.15

תכלת: סיפורה של אננס 4.30, 7.30, 9.30

צוותא: ילדי המדרגות 8.00

רמת־גן

ארמון: הצבע ארגמן 5, 7.30, 9.30

לילי: תקלה מופלאה 7.15, 9.30

ארמון: היחפן מבוורלי הילס 5, 7.15, 9.30

רביגן:

גן 1: שגעון של לילה 7.30, 9.30

גן 2: חופשה מטורפת באירופה 7.30, 9.50

גן 3: סיפורה של אננס 7.30, 9.50

גן 4: בי"ס לשוטרים מתקדמים 7.30, 9.50

ירושלים

אדיסון: זאב צעיר 4.30, 7.30, 9.30

ארנון: בי"ס לשוטרים מתקדמים 4.30, 7.30, 9.30

בית אגרון:

צלילי המוסיקה 16.00

חולית 19.00

פריז טכסאס 21.30

דיווה 24.00

גילי המומה: זכרונות מאפריקה 6.15, 9

כפיר: זהירות הבית מתפרק 4.30, 7.30, 9.30

אוריגיל: היחפן מבוורלי הילס 5, 7.00, 9.30

מיטשל: תקלה מופלאה 4.30, 7.30, 9.30

סמדר: כבודו של פריצי 7.15, 9.15

הבירה: שתי אצבעות מצידון 7.00, 9.30

חיפה

ארמון: טרמפיסט 4.30, 7.15, 9.30

אורה: 3 רווקים ותינוק 4.30, 7.00, 9.15

חן: קרטה קיד 4.30, 7, 9.15

עצמון: חתיך, חתיך 5, 7.00, 9.15

פאר: בי"ס לשוטרים מתקדמים 4.30, 7.00, 9.15

קרן אור המחודש: לחיי אהבותינו

רון: השגעון הגדול 4.30, 7.00, 9.15

אמפיר: מחסל ושמו נינג'ה 4.30, 7, 9.00

אורלי: תרגיל לשוטרים מתקדמים 4.30, 7, 9.15

נתניה

שרון: 3 רווקים ותינוק 8, 10

סטודיו: בר 51 6, 8, 10

חולון

סבוי: השגעון הגדול 5, 7.30, 9.30

מגדל: היחפן מבוורלי הילס 7.30, 9.30

ארמון: קרטה קיד 5, 7.15, 9.30

בת־ים

עצמאות: השגעון הגדול 5, 7.15, 9.30

הרצליה

היכל: השגעון הגדול 5.00, 7.30, 9.30

מלון דניאל: אהבות משתנות 7.15, 9.30

באר־שבע

חן: חתיך, חתיך 4.30, 7.30, 9.30

תיאטרון

תיאטרון ישראל

הערב יום ד', 20.8

תיאטרון הבימה

סינדרלה: 17.00, 20.30

חדוד וניה: 20.30

תמלך מתיא הראשון

בת' ירושלים: 16.00, 19.00

התיאטרון הקאמרי

מיכאל קולהאס: 20.30

חקן — בצוותא: 20.30

צוותא

לתרבות מתקדמת

יום ד' 20.8 בשעה 20.30 – חקן

ב־20.00 – הסרט ילדי המדרגות

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים

קופ"ח — עין יהב, חולון.

חולון

ד"ר חורי — סוקולוב 70.

קופ"ח — עין יהב.

ירושלים

כרם אברהם — צפניה 19.

נתניה

הדסה — הרצל 24.

פתח־תקוה

כפר גנים — לוחמי הגיטו 6.

רמת־גן

המגן — ביאליק 30.

תל־אביב

ארלוזורוב — ארלוזורוב 76.

קופ"ח לאומית — הפטמן 4.

חיפה

הנשיא — שד' הנשיא 33.

רחובות

כללית — בני משה.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.

● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.

● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית, ילדים – כל השבוע.

● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.

● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.

● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

ביקור חולים – ילדים.

הדסה ע"כ – פנימית, נשים, כירורגיה, עיניים, א.א.ג.

הדסה ה"צ – אורטופדיה.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד הקתדרה לרפואת שיניים בישראל בתל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות: 21.00—23.00, בלילות שבת ולערבי חג בין השעות: 18.00—24.00, בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00.

הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.

בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ג', טלי 525566 פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.

דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל': 294869, 03־286822

מרכז סיוע לקורבנות אונס

לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים — טל' 02־227171

ער"ן תל־אביב — טל' 03־761111

ער"ן חיפה — טל' 04־672222

ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111

ער"ן נתניה — טל' 053־35316

סילוק מיטורדים

מוקד עת"א למקרים רופפים — טל' 106

מוקד קופ"ח כללית

המוקד יספק מידע טלפוני בימים א'—ה' ב־08.00—20.00, בימי ו': 08.00—15.00. טלפונים: 03־433500, 03־453300

יד ביד – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה

ת"א – 226027 (24 שעות)

חיפה – 04־229488 (11.00—20.00)

נהריה – 04־920014 (11.00—20.00)

קו פתוח לתורים במצוקה בימי ב' ו־ד' – טל. 222782

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה – טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100. אילת – 244; חדרה – 22444.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111 לוד, רמלה — 101, טל' 231022־08 עפולה — טלפון 063193334, טבעון — 101, טלפון 04־931401, נהריה — טל' 047823333 בת־ים — טל' 5511111, באר־שבע — טל' 057־74767.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:

בימים א'–ה': 16.00

בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים

א'–ו': 7.00

מתל־אביב לחיפה:

בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00

בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00

מתל־אביב לנהריה:

בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00

בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00

מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב:

בימים א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30

בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30

מנהריה לחיפה ותל־אביב:

בימים א'–ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.38

בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35

רכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

שני שיאי עולם במשפחה אחד: מזרח־גרמניה ב־4x100 חופשי – 3:40.57 ואוטו ב־100 חופשי נשים – 54.73

ביונדי — השחיין המהיר בתבל

האמריקני המצויין עבר 100 מ' חופשי ב־48.94 שנ' ● האמריקנית מיטשל קטעה נצחונות נשות מזרח־גרמניה – ניצחה ב־100 גב ● פוליאנסקי – מדליית זהב ראשונה לברה"מ ● שתי מדליות זהב לארה"ב; שתיים למזרח־גרמניה ואחת לברה"מ ביום השלישי במדריד

דוד סיבור

מאליפות העולם במדריד

שחייני ארצות־הברית התייצבו ביום השלישי באליפות העולם בשחיה במדריד, כשר־קולם שתי מדליות־זהב, ע"י מט ביונדי ובטסי מיטשל, לעומת זאת ביומיים הראשונים. בריה"מ הצליחה וזכתה במדליית־זהב הראשונה ע"י איגור פוליאנסקי. גם מזרח־גרמניה צירפה למדליה המכובדת שתי מדליות־זהב. משחה, כשבמשחה השליחות 4x100 חופשי לנשים קבעה הדר־כייה שלה שיא עולמי חדש, והשלישי באליפות 3:40.57 דק'. במשחה השליחות, בו קבעו הגרמניות את השיא העולמי. קריסטין אוטו, שזה שיא עולמי ב־100 חופשי משחה במשחק המרחק ב־ 54.73 שנ', ושברה את שיאה של בת־ארצה ברברה קראוזה מ־1980 – 54.79 שנ'.

אם כן, שני שיאי עולם במשחה אחד.

מט ביונדי הוא השחיין המהיר ביותר. השיאן העולמי מארה"ב חתר למטרה 100 מ' בזמן מצויין של 48.94 שנ'.

ארה"ב זכתה במדליית זהב נוספת, כשבטסי מיטשל, היתה הראשונה שניצחה את שחייניות מזרח־גרמניה, כשהגיעה ראשונה ב־100 מ' גב – 1:01.74 דק'.

איגור פוליאנסקי העלה לראשונה את דגלה של בריה"מ לראש התורן בנצחון ב־200 גב – 1:58.78 דק'.

נוסף לנצחון במשחה־השליחות זכתה מזרח־גרמניה במדליית־זהב שנייה אתמול כשהייקה פרידריך ניצחה ב־400 חופשי – 4:07.45 דק'.

היום לא יערכו תחרויות והשחיינים יהנו ממנוחה.

נצחון כפול למזרח־גרמניה

שחייניות מזרח־גרמניה פתחו את תחרויות היום השלישי בנצחון כפול ב־400 מ' חופשי. המנצחת, הייקה פרידריך, לא הצליחה לשבור את השיא העולמי של האמריקנית טרייסי ויקהאם מ־1978 (4:06.28). פרידריך קבעה זמן של 4:07.45 דק', לפני מזרח־גרמניה שנייה אסטריד שטראוס — 4:09.16. שלישית היתה שרה הארדקאסל מבריטניה — 4:09.85 דק'.

שחייניות ארה"ב כשלו במשחה זה. קים בראון היתה רביעית — 4:11.31 ודבי באבאשוף שישית — 4:14.13. חמישית היתה נעמי לונג מרומניה — 4:13.69 דק'.

בתחרויות המוקדמות קבעה הארדקאסל את הזמן הטוב ביותר — 4:12.70 דק'.

מט ביונדי, השחיין המהיר בעולם. עולו אחרי נצחונו אתמול ב־100 חופשי. תצלום איי.פי.

נצחון משכנע לביונדי

מט ביונדי מארה"ב, השיאן העולמי ב־100 חופשי (48.74), הוכיח אתמול במדריד כי אכן הוא השחיין המהיר בעולם כאשר זכה במדליית־הזהב במדריד, ללא מאמץ מיוחד — 48.94 שנ'.

הפתעה נרשמה בקרב על המקום השני, באחד המאבקים המסקרנים באליפות העולם וזכה סטפן קארון, הכשרון הגדול מצרפת, במדליית הכסף — 49.73 שנ', בהקדימו בקרב אדיר את האמריקני תום ייגר ב־6 מאיות השנייה (49.79).

אחרי שלושת זוכי המדליות, שכולם ירדו מגבול 50 השניות, דורגו: 4. סוון לודו'בסקי ממזרח־גרמניה — 50.24; 5. סטפן וולדי משוייץ — 50.36; 6. ניקולאי אבאסב מבריה"מ — 50.64; 7. פר יוהנסון משבדיה — 50.91; 8. אנדריו ג'יימסון מבריטניה — 51.00.

כבר במוקדמות קבע ביונדי שיא אליפות — 49.48 שנ'.

ביונדי, בן ה־21 ממורגה, קליפורניה, אמר: „התאמנתי קשה מאוד כדי להשיג את מדליית הזהב. אני מרוצה שירדתי מ־49 השניות. זה זמני השני הטוב ביותר, אחרי השיא העולמי".

מיטשל עצרה את המזרח־גרמניות

שחיינית הגב האמריקנית, בטסי מיטשל, בת ה־20, עשתה אתמול היסטוריה. היא היתה השחיינית הראשונה שהוציאה מדליית־זהב מנשות מזרח־גרמניה כשניצחה ב־100 מ' גב — 1:01.74 דק'.

שניה הגיעה קטרין ציממרמן ממזרח־גרמניה — 1:02.17, ושלישית — נטליה שיכבה מבריה"מ — 1:02.25, שהקדימה בארבע מאיות השנייה את קורנליה סירבש ממזרח־גרמניה. שיאנית העולם לשעבר — 1:02.29.

חמישית היתה סביניה שוט ממזרח־גרמניה — 1:03.17, ושישית — כרמן בונציו מרומניה.

השחיין היהודי שהפך לעתונאי רוצה לבקר בארץ

מאת דוד סיבור

פגישה מרגשת היתה לי אתמול במדריד עם השחיין היהודי הגדול של בריה"מ המועצות סמיון בליין גיימן, שכשנים 1966־69 היה שיאן ואלוף אירופה.

כיום משמש גיימן כעורך עתון ספורט וכן כפרשן טלוויזיה. בפעם האחרונה פגשתיו באליפות אירופה באוטרכט, הולנד ב־1966. אז נתתי לו ולאביו מזכרות מישראל. עד היום לא שכח זאת. הוא מאוד מקווה שאם תהיה השרה ביחסים יזכה לבקר בארץ.

1:03.44 דק'.

„מעניין לציין כי במוקדמות קבעה מיטשל זמן טוב מאשר בגמר — 1:01.71 דק'.

מדליית זהב ראשונה לבריה"מ

איגור פוליאנסקי מברית־המועצות, השיאן העולמי ב־200 גב לגברים (1:58.14), זכה אמש במדליית־הזהב בהישג נאה — 1:58.78 דק'. היתה זו מדליית הזהב הראשונה, בה זכתה ברית־המועצות.

שני הגיע פרנק בלטרוש ממזרח־גרמניה — 2:01.11 דק', לפני פרנק הופמייסטר, מזרח־גרמני שערק והופיע במדי מערב־גרמניה — 2:02.42 דק'.

4. דניאל ווץ' (ארה"ב) 2:01.82; 5. סיאן מורפי (קנדה) 2:03.54; 6. סרגיי זאבולוטנוב (בריה"מ) 2:03.73 דק'.

גם במוקדמות קבע פוליאנסקי את הזמן הטוב ביותר — 2:01.85 דק'.

קרב מלהיב

המאבק המלהיב ביותר אתמול היה דווקא במשחה האחרון, 4x100 חופשי נשים. הגורם לכך היו שחייניות מזרח־גרמניה. משחה אחד — ושני שיאי עולם.

ראשונה זינקה קריסטין אוטו, וסיימה בשיא עולמי חדש — 54.73 שנ', היא הצליחה לשבור את שיאה של בת־ארצה, ברברה קראוזה מ־1980 — 54.79 שנ'. שנייה מנואלה סטלמך — 54.96 שנ', שלישית סאבינה שולץ, בת ה־14 — 55.52, ואחרונה — הייקה פרידריך, שזכתה לעידוד אדיר של הקהל, ומנה — 55.36. וסך־הכל — 3:40.57 דק'.

השיא הקודם נקבע ב־1984 במוסקבה ע"י מזרח־גרמניה — 3:42.41 דק'.

משחה זה האפיל על כל השאר. שנייה היתה ארה"ב (ג'נה ג'ונסון, דרה טורס, מרי מיגהר ובטסי מיטשל) — 3:44.04, ושלישית — הולנד 3:46.89 דק'.

4. מערב־גרמניה 3:47.15; 5. קנדה 3:50.33; 6. שבדיה 3:51.64; 7. איטליה 3:52.14; 8. שוויץ 3:52.78.

המדליות בשחייה

	זהב	כסף	ארד
מזרח־גרמניה	8	5	—
ארצות־הברית	3	5	4
ברית־המועצות	1	1	2
מערב־גרמניה	1	1	1
קנדה	1	—	2
הונגריה	1	—	—
איטליה	—	1	—
בולגריה	—	1	—
צרפת	—	1	—
הולנד	—	—	3
בריטניה	—	—	2
רומניה	—	—	1

בטלה הורנר ממזרח־גרמניה – שיאנית העולם החדשה ב־100 חופשי. תצלום איי.פי.

ישראל נגד קנדה מחר באליפות במדריד

בשלב שקדם לחצי־הגמר ניצחה יוגוסלביה בבית א' את ספרד 6:10 ואיטליה גברה בקרב חריף על קובה — 7:9.

בבית ב' הכניעה ברית־המועצות את צרפת — 4:13 וארה"ב גברה בקושי על מערב־גרמניה — 9:10.

בטורניר על המקומות 9־16 גברה יוון על הולנד — 5:5.

● כדורמים

נבחרת ישראל בכדורמים, שנוצחה בארבעת משחקיה עד כה באליפות העולם במדריד, תתמודד מחר בבית 12־16 עם קנדה, שנוצחה אתמול 4:8 ע"י בראזיל. נבחרות יוגוסלביה, איטליה, ארצות־הברית וברית־המועצות עלו למשחקי חצי־הגמר.

כדורגלני רומניה עזבו המגרש בג'אקארטה וספגו בוז

כדורגלני נבחרת רומניה נטשו אתמול את שדה המשחק בג'אקארטה, בטענה כי השופט המאלאזי נטה יותר לנבחרת המארחת, אינדונזיה.

הרומנים ירדו מהמגרש, דקה לאחר ההארכה, בעקבות סידרת תלונות נגד השופט סטיבן אוביניס. התוצאה היתה 1:1. האינדונזים כבשו את שער המשווה שש דקות בזמן הפציעות, לאחר תום המועד החוקי (90).

25 אלף הצופים קראו קריאות בוז ושרקו בוז, כשהרומנים נטשו, ואפשרו לאינדונזים להעפיל לגמר בגביע־העצמאות בג'אקארטה.

אינדונזיה תתמודד בגמר נגד אלג'יריה, שניצחה נבחרת ברזילאית — 0:1.

משטרה הוזעקה לאיצטדיון לאשר כמה צופים ניצבו ליד משטח הדשא והיה חשש שיפרצו אליו.

ע"י ועדת המשמעת שליד ההתאחדות הסקוטית, לאחר הרחקתו בפתיחת הליגה נגד הוכרניאן ב־9 באוגוסט.

היברניאן המארחת נקנסה גם היא ב־1000 לישט"ש מאחר שנטלה חלק בתקרית, בה הורחקו סונס ותשעה שחקנים ספגו כרטיסים צהובים.

סונס הושעה לשלושה משחקים ונקנס

גראם סונס, מנהל־שחקן של ריינג'רס גלאזגו, הושעה לשלושה משחקים ונקנס ב־5000 לישט"ש על־

לביא, יעקב כהן, בלחסן ורוזנ' עם בית"ר ת"א לגרמניה

מאת יוסף הנמ

חעולה לליגה הלאומית בכדורגל, קבוצת בית"ר ת"א, עומדת לצאת היום לגרמניה. שם תקיים מחנה־אימון, וכן משחק נגד קבוצת הבונדסליגה, אייבנטרכט פרנקפורט, במסגרת ברית ערים־תאומות.

ארבעה שחקני־רכש, מהם צירפו רק שניים לקבוצה, יצאו גם הם: דוד לביא, יעקב כהן, יצחק בלחסן ויהודה רוזנ'.

זו הפעם הראשונה שקבוצה של בית"ר יוצאת למחנה־אימונים בגרמניה.

היועץ המשפטי הורה לא לרשום את ויליאמס

הסיבה: המסמכים ששיגר אינם מספיקים

● כדורסל

מאת יצחק ויסהוף

הרשמתו של הכדורסלן אריל ויליאמס באליצור עדהוד רמלה מהליגה הארצית, לא התקבלה. היועץ המשפטי של איגוד הכדורסל, עו"ד צבי יפה החליט אתמול לדחותה בשלב זה.

עוזרו של עו"ד יפה, עו"ד אלון לוין, אמר אתמול: „בינתיים אין ההעברה מאושרת. המסמך שנשלח מארה"ב אינו נותן לנו שום אפשרות להבין שזה המסמך המקורי. אנו רוצים לקבל את המסמך המקורי, וכן מבקשים לדעת אם הנוטריון החתום על מסמך זה הוא מורשה לכך בארה"ב. רק במידה שנקבל את המסמך המקורי ואת החתימה המוכרת והמתאימה נדון שוב בעניין זה".

לבנובסקי נותח – ייעדר שנה

קני לבנובסקי, שחקנה המת־אזרח של מכבי ראשון־לציון, עבר ניתוח בברכו ובמהלכו הושתל בה גיר.

לבנובסקי ייעדר ממגרשי הכדורסל כשנה, בחצי השנה הקרובה תהיה רגלו בגבס.

● משחק־ידידות בכדורסל ייערך הערב ב־8 בנתניה בין קבוצות אליצור נתניה והפועל חיפה.

מכבי ת"א מתחילה באימונים

מאת יצחק ויסהוף

אלופת המדינה ומחזיקת הגביע בכדורסל, מכבי תל־אביב, תחל היום אחר־הצהריים באימוניה לקראת העונה החדשה.

אתמול נפגשו כל שחקני האלופה, כולל לי ג'ונסון וקווין מאגי, שחזרו שלשום ארצה, ל„פגישת עבודה" ראשונה בגנך אורנים בת"א. השחקנים קיבלו תכנית עבודה והיום יכנסו לפעולה.

שחקני מכבי ת"א יתאמנו במשך שבועיים, וב־3 בספטמבר ייצאו לסיור משחקי אימון בן שמונה ימים בספרד.

בית"ר ת"א מתלבטת: דייויס או ווין

קבוצת הכדורסל של בית"ר ת"א עדיין לא החליטה סופית אם להחתים את הכדורסלן הזר רון דייויס או את גוליוס ווין.

רק לאחר משחק־האימון שתקיים בית"ר ת"א הערב ב־8 נגד הפועל חולון, בחולון, יוחלט את מי להעדיף.

דייויס ג'ונס, כוכב הקבוצה, אמור לשוב ארצה מארה"ב ביום שישי.

מכבי חיפה ניצחה את איתן גבת 79:89

מאת יוסף גלזר

במשחק מבחן שנערך אמש בגבת גברה קבוצת מכבי חיפה על הפועל איתן גבת — 79:89 (45:59).

החיפנים, ללא עדי גורדון הפצוע (ראה ידיעה), הוליכו לאורך כל המשחק ויתרונם הגיע לשיא — 62:81 בדקה ה־33. סטיב שלכטר מחיפה וריצ'ארד מאר מגבת היו הטובים במגרש.

בתום המשחק הודיע עמירם חלוי, כראשי הפועל איתן גבת, כי ריצ'ארד מאר ואלן האורדי יוחתמו לאור יכולתם הטובה.

במשחק חזו 1000 צופים, ומנהל האולם נאלץ להוסיף את יציעי העץ הניידים.

שפטו היטב אברהם זגול ושלום ולצר.

למכבי חיפה קלעו: שלכטר 16; קלארק 16; פלאורס 15; שמע 12; א. רוזנברג 9; שטינהאואר 9; י. רוזנברג 6 ונגרלמן 6.

להפועל איתן קלעו: מאר 21; אלון שמר 15; האורדי 15; ינאי 14; כהני 8; אורן שמר 3 ופורת 3.

גורדון פצוע

מאת יוסף גלזר

עדי גורדון, הרכז הבינלאומי של מכבי חיפה, עלול להיעדר כארבעה שבועות מאימוני קבוצתו.

גורדון סובל משבר־מאמץ בכף רגלו, כתוצאה מעומס משחקי הנבחרת ואימוני הקבוצה. אתמול נבדק גורדון בבית־חולים רמב"ם והמלצה למנוחה מוחלטת. אם כי הרגל לא גובסה. אבחנה מדוייקת תינתן היום לאחר בדיקה נוספת.

עם זאת יהיה כשיר לפתיחת הליגה.

● כדורגל

מלמיליאן כנראה יסכם בחיוב

מאמצים רבים הושקעו בימים האחרונים להחזיר את אורי מלמיליאן לבית"ר ירושלים, ולשכנעו לצאת עם הקבוצה להונגריה.

אמש נמסר כי כנראה שהסיכום יהיה חיובי ומלמיליאן ימשיך להופיע בקבוצה הירושלמית.

בכורה לאיוניר היום בהולנד

הכדורגלן הישראלי מטוי איוניר יערוך היום הופעת־בכורה בליגה ההולנדית, כאשר ישחק במדי רודה נגד קבוצת פורטונה סטאר.

הישראלי שיחק עד כה במשחקי רעים בלבד.

מקום רביעי לחותרי ישראל

חותרי ישראל, אריה בריילמן ויעקב רוזן, סיימו במקום הרביעי בתחרויות־התנעומין בחתירה לזו־גות, אחרי צמדי החותרים משבדיה, שוויץ ופורטוגל.

התחרויות הן במסגרת אליפות העולם בנוטינגהאם, אנגליה.

ברוך חגאי זוכה בפרס, ב־1967 מידי מלכת בריטניה

ברוך חגאי — ספורטאי חשלום

206 מדליות זהב, 176 כסף, 133 ארד — זהו היבול המכובד שקצר ספורט הנכים הישראלי באליפויות הנכים הבינלאומיות בכל 25 השנים האחרונות. בשיטת הישגים זו בלט הספורטאי, הכדורסלן, ברוך חגאי, שנפגע, הספורטאי הנכים של אליפויות העולם... שתרומתו לאוסף לאומי זה היתה: 31 זהב, 14 כסף, 12 ארד.

הישגו הגדול מכולם היה: התואר, שהוענק לו באולימפיאדת הנכים האחרונה, כספורטאי הנכה המצטיין בעולם בספורטאי השלום. נשיאת מדליה ברוך חגאי את מעמדו בקבלת הפרס מלכת בריטניה, בהמנהיה הגדולה מכולן (ראה התמונה).

בימים הקרובים תצפה לחגאי הדיה מגבות, והיא קבלת פרס הוקרה ממשלתית הבינלאומית לאישיות השלום במערב אירופה.

על ראשי המימשל לשעבר בצרפת בוער „הכור"

מימשל ז'יסקר ידע כי הוא מספק לעירק כור לייצור פצצה גרעינית

מישל ד'אורנו שהיה שר התעשייה גילה כי העירקים ביקשו כור להפקת פלוטוניום ■ „כור המחקר" שסופק לבסוף איפשר מבחינה טכנית ייצור פצצה ■ שיראק חתם בעצמו על ההסכם

מאת ארנון יפה,
כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. – ממשלת צרפת, תחת שלטון הנשיא ז'יסקר דסטאן, ידעה בודאות, כי בגדד רוכשת ממנה כור גרעיני באמצעי ליצר פצצה גרעינית. אך העמידה פנים כאילו אין סכנה – עולה מן הגילויים על המחלוקת בין ראש הממשלה ז'אק שיראק לנשיא לשעבר ז'יסקר ומקורביו, על מי מוטלת האחריות להקמת הכור העי־ראקי.

מישל ד'אורנו, שתואר על־ידי שיראק כאחראי העיקרי להקמת הכור כשר התעשיה, גילה אתמול כי העיראקים ביקשו כור להפקת פלוטוניום. הוא כפר בטיעוני שיראק, כי לא ניהל את שיחות רכש הכור עם העיראקים, באומרו כי שיראק עצמו חתם על ההסכם ונטל חלק בכל ההחלטות.

הוא גילה, כי „סירבנו לספק כור פלוטוניום, משום שזה כאילו לספק לעיראק פצצה אטומית. העיראקים לא רצו בשום פנים כור גרעיני להפקת חשמל. כור המחקר שלבסוף סופק להם, היה בגדר פשרה. טכנית, יכול היה לשמש לייצור פצצה, אך הצרפתים סמכו על סידורי פיקוח.

לא הסתיר שאיפתו

מסתבר, כי נשיא עיראק סאדם חוסיין לא הסתיר את שאיפתו ליצר נשק אטומי בכור. בקבלת פנים בשעת ביקורו בפאריס, הוא הכריז אפילו: „ההסכם עם צרפת הינו צעד ראשון לעבר נשק אטומי־ערבי".

באותה תקופה הציגו המנהיגים הצרפתים טיעונים מתחסדים, כאילו אין שום סכנה בהפקדת כור גרעיני כזה בידי העיראקים. שר החוץ דאז ז'אן פרנסואה פונסה גינה בחריפות את המערכה הישראלית נגד הכור, טיעונים שמתגלים עכשיו כצביעות והונאה.

עכשיו בורחים האחראים מן הכור כמפצצה בוערת, משליכים את האחריות להרפתקה אחד על גבי השני. „ליברסיון" כתב, כי „שיראק משכתב את ההיסטוריה".

ד'אורנו, שדיבר ברדיו „אירופה 1", הודה כי ניהל את השיחות עם העיראקים, אך הכחיש בתוקף את התפקיד שיחס לו שיראק. הוא אמר, כי אין זה נכון שליווה את שיראק בביקור בבגדאד, כפי שטען ראש הממשלה הצרפתי.

בימין מנסים להציג את ד'אורנו כמשרת של ז'יסקר, שהיה שר חסר השפעה כספק הכור. הוא מעיר, כי הנשיא, ראש הממשלה, שר החוץ והוא עצמו, הכריעו בעד אספקת הכור, כלומר כולם נושאים באח־ריות. מעריכים, כי ז'יסקר, שעדיין לא הגיב על ההאשמות, שיגר את ד'אורנו לענות לשיראק. בקהילה היהודית רואים בעצם ההיטות של מנהיגי הימין להתנער מכל חלק בהקמת הכור בעיראק, הודאה בחטא כדיעבר.

ממשלת לבנון עומדת להתכנס באווירה של נכונות להידברות

ממשלת לבנון תתכנס כ„מועצת משא ומתן" על רקע התבטאויות מתונות של ראשי העדות בלבנון

מאת כתבנו לענייני המזה"ת

אווירה של אופטימיות מדינית בלבנון אחרי אירועי הדמים של השבועות האח־רונים. מקור האופטימיות – ההצהרה של ראש הממשלה ראשיד כראמה אחרי שנפגש אתמול עם שני שרים נוצרים – קאמיל שמעון וג'וזף האשם, לראשונה זה חודשים אחדים. בתום הפגישה אמר כראמה, כי ממשלת לבנון תתכנס בקרוב על כל חבריה.

מועד ישיבת הממשלה יקבע אחרי שובו של השר השיעי ברי מדמשק. הממשלה תתכנס כ„מועצת משא ומתן" בראשותו של כראמה כדי לדון באמצעים שיבטיחו את פתרון המשבר בלבנון.

הודעת כראמה, הגם שמדובר בישיבת ממשלה שלא בראשותו של הנשיא ג'ומאייל, כמקובל, נותנת סיכוי מעשי לחידוש הדו־שיח בין הצדדים בלבנון.

ממשלת לבנון לא התכנסה כבר 8 חודשים, אחרי שהנשיא ג'ומאייל סרב לקבל את „הסכם דמשק" בין השיעים, הדרוזים והנוצרים של חבייקה.

כראמה הוסיף עוד כי אין כוונה להביא להדחתו של ג'ומאייל והשרים יפגשו לישיבה נוספת ברשות הנשיא, אחרי שיסכימו בינם לבין עצמם על תוכנית התיקונים למערכת הפוליטית. כזכור, קרא כראמה לשרים מוסלמים אחרים, לפני שבועות אחדים, להביא לפיטורי אמין ג'ומאייל מכס הנשיאות.

לאופטימיות החדשה מצטרפים גם דברים שאמר אמש השר הדרוזי וליד ג'ומבלט בראיון בתחנת הטלוויזיה של הפלאנגות הנוצריות. דבריו של ג'ומבלט גרמו הפתעה רבה במתינותם. הוא אמר כי ב„הסכם דמשק" יש בהחלט מקום לתיקונים והוא עצמו מוכן לדון באפשרות להשגת הסכם מסוג אחר.

משקיפים מיחסים חשיבות רבה לעובדה שג'ומבלט דיבר לראשונה בכלי תקשורת של הנוצרים – אויביו המסורתיים המושבעים, ובמיוחד מהדברים שאמר כי אין שום ברירה אלא לפתוח בדו־שיח בין כל הצדדים.

ג'ומבלט גם קרא לראשונה זה שנים לדו־קיום בין הנוצרים לדרוזים תוך התחשבות גם בעדות האחרות בלבנון.

זקן הבריטים, ג'ון אוואנס, חי וצוהל, כשחגג אתמול את יום הולדתו ה־109. וולשי, כורה־פחם בדימוס, שבחזהו הושתל קוצב־לב לפני שנה. לאוואנס בן בגיל 75. (צילום איי.פי.)

חלקה 103 בגוש 6714 בע"מ חפ/51-33423

הודעה על פירוק מרצון

ניתנת בזה הודעה כי ביום 31.8.86 בשעה 09.00 תתקיים אסיפה כללית של החברה, במשרדו של עו"ד צבי מנדל מרח' רוטשילד מס' 101 בפ"ת.

על סדר היום:

קבלת החלטות לפי סעיף 323 לפק' החברות נוסח חדש התשמ"ג–1983:

1. קבלת החלטה מיוחדת בדבר פירוק החברה מרצון.
2. מינוי מפרק של החברה.

כל נושה שיש לו תביעות מהחברה הנ"ל מוזמן להופיע באסיפה.

צבי מנדל, עו"ד — בשם: חראל יוסף ושמתי יהודה, מנהלים

עיריית חיפה
משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
העיר חיפה
רחוב ביאליק 3 חיפה, טל: 04-640775

הודעה עלפי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי: מר אפרים מוזן — ועד הבית, לאשר תוספות בניה למגורים ב־17 יחידות דיור, ברחוב שטרן מס' 15, 13 חלקה 1202 בגוש 10444 — קרית־שמואל.

הבקשה כרוכה בעודף שטח בניה של עד 6.5 מ"ר לכל יחידת דיור מעל למותר.

אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3 חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות: 08.00-11.30.

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

ב/איתמר יעבץ
מהנדס העיר

בבית המשפט המחוזי בחיפה

להווי ידוע כי הוגשו לבית המשפט, בתיקים המפורטים להלן, בקשות ליתן צווים המכריזים על צוי ירושה ו/או קיום צוואה ו/או מינוי מנהלי עזבון.
כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון, שאחת הבקשות מתייחסות אליו ורוצה להתנגד לה, יגיש התנגדות להכרזה תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

צוואות:

מס' התיק	שם המנוח/ה	תאריך הפטירה	שם המבקש/ת
1403/86	דבורצקי ברוניה	12.6.86	אורי זהבה
1415/86	זגר שמואל	23.4.84	הלפמן רות
1421/86	עזריה צפירה	4.2.86	אוקריינץ נה
1425/86	כץ מיינה	28.5.85	זמיר רבקה
1439/86	ניסנבוים יהודר	30.6.86	ניסנבוים שרה
1441/86	ליכטר חנה	11.1.86	ליכטר שמעון
1445/86	ליפוביץ וליג	25.4.86	לרנטך מרים
1447/86	פרידריך מנסה	12.12.85	היה צביה מנסה
1455/86	דילברבוג מרטה	1.7.58	דיירמן חוה אוה
1459/86	הורוט קרל	27.6.86	הורוט רוזה
1465/86	וולטן דב גרוסמן	12.4.86	גרוסמן בולינה
1473/86	נשבירסקי יוסף	11.10.85	נשבירסקי מלכה יוכבד

ירושות:

מס' התיק	שם המנוח/ה	תאריך הפטירה	שם המבקש/ת
1419/86	רואס חנה	11.9.82	רואש אליהו
1423/86	מיקוליצקי חינדה	7.9.70	מיקוליצקי שלמה
1427/86	וייסבוך פרוים	30.12.84	ויסבוך שמחה
1429/86	הומי שאול	28.12.83	גולן אביגיל
1431/86	מליצוב זאב	17.3.86	ורויר נורית
1437/86	חנוכה ברכה	4.7.86	חנוכה אברהם
1445/86	טמיר אידה	16.3.86	טמיר רומן
1449/86	פיגלר לאה	25.3.86	פיגלר אמנון
1451/86	בקשי יעקב	2.5.86	בקשי ליליה
1453/86	אלנקוה לאה	2.5.86	אלנקוה מרדכי
1457/86	שחר בתיה	18.12.75	שחר רן
1461/86	בוטבול זוהרה	8.4.86	שלומית גז
1463/86	הולצמן גניה	19.12.82	פאר חיה
1467/86	מנחיים אלכסנדר	20.6.86	מנחיים אסתר
1469/86	וליג אשר ברגמן	31.8.83	ברגמן גילי
1471/86	קגן אירנה	10.9.82	קגן רפאל
1475/86	אופשטיין לאה	21.3.86	אשלג שמואל אליהו
1479/86	שטיגליץ פאולה	1.7.86	שטיגליס רוברט רפאל

ב. גילאור, שופטת רשמת

„רייגן שיכנע נשיא קאמרון לחדש היחסים עם ישראל"

יאונדה. – ההודעה על חידוש הקשרים הדיפלומטיים בין קאמרון וישראל, לא הפתיעה את החוגים הדיפלומטיים ביאונדה, בירת קאמרון.

היחסים המסחריים בין שתי המדינות היו אמנם מוגבלים מאוד, אולם לפני חמש שנים החלה לפעול בקאמרון חברת הישראלית „ריינולדס". חברה זו, המתמחה בבנייה, והפועלת גם במדינות רבות אחרות באפריקה, זכתה במכרז ממשלתי להקמת שיכונים. „ריינולדס" מעסיקה כיום כ־2,000 עובדים בקאמרון.

לפני כשנה הסכימה ממשלת קאמרון לנוכחות דיפלומט ישראלי ביאונדה, בחסות שגרירות בלגיה. דיפלומט זה, נדיב נלק, שפעל עד כה בצניעות רבה, מסר לסוכנות הידיעות הצרפתית, כי הקשרים בין שתי המדינות יוכלו להתפתח ביחוד בתחום החקלאות. „הנסיון שלנו בחקלאות באזורים צחיחים עשוי לעניין את קאמרון", אמר.

לפי הדיפלומט הישראלי, חיים כיום כ־50 ישראלים בקאמרון.

בזירה המדינית התרחשו לאחרונה מספר אירועים. אשר לדעת המשקיפים היו משמעותיים לקראת התקרבות בין שתי המדינות.

בפברואר נתקבל נשיא קאמרון, פול ביה, בבית הלבן. ביאונדה מעריכים, כי הנשיא רייגן ניצל הזדמנות זו כדי לשכנע את קאמרון, כי האינטרס שלו הוא לחדש את הקשרים עם ישראל.

במאי עקף מנהיג אש"פ יאסר ערפאת את קאמרון בעת סיור באפריקה, שבמהלכו ביקר בין היתר בגאבון ובקונגו הסמוכות.

מאמר שהתפרסם לאחרונה בעיתון „לה רפובליקיין" העלה על נס הן הזכויות של המדינות הערביות והן את יתרונותיה של ישראל, ואשר עבר ללא קשיים את הצנזורה הרשמית. רמז גם הוא על התפתחויות הצפויות. (עיצ)

בארה"ב בודקים האשמות שסוכנים ישראלים ניסו לגנוב סודות ממפעל

מאת חנה אישי־הורביץ,
כתבתנו בארה"ב

בעקבות האשמות של חברת „רקון אופטיקל" מאילינוי, בודקים פקידי משרד המשפטים והמכס האמריקניים, האשמות, שממשלת ישראל ניסתה לקחת מהחברה, שלא כדין, את סודותיה הטכנולוגיים.

החברה, המייצרת ציוד אופטי והינה ספק של ממשלת ישראל זה 20 שנה, חתמה על חוזה חמש־שנתי לייצור מצלמות לביון אווירי, עבור ישראל, שהיקפו מגיע לארבעים מיליון דולר.

מנהלה של החברה, לארי ג. לארסון אמר, כי במאי השנה הפסיקה החברה את ביצוע ההסכם והגישה תביעה אזרחית נגד מדינת ישראל, בבית המשפט המחוזי במנהטן, על אי פרעון חשבונות ועל הפרת ההסכם בדרכים נוספות.

במהלך בדיקת המסמכים לצורך הכנת התביעה האזרחית גילתה החברה, כך טוען מנהלה, עדויות המצביעות על כך כי סוכנים ישראליים ריגלו במפעל והעבירו באופן שיגרתי מידע לחברה בישראל.

פקידי מימשל אמריקניים אמרו, כי אין בידיהם מידע כלשהו המצביע על כך, שישראל פעלה בניגוד לחוקי ארצות־הברית; לישראל הין הרשיונות הדרושים, והיא פעלה בצינורות הנכונים. ייתכן, כך אמרו הפקידים ל„ניו־יורק טיימס", שישראל ביקשה לקבל במסגרת החוזה, לא רק את המוצר, אלא אף את הטכנולוגיה. אך אין בכך פגיעה בבטחונה של ארה"ב.

עם זאת, מנהלים האמריקנים חקירה ראשונית בעניין, עקב מה שהוגדר כ„אופי הרגיש של היחסים בין ישראל לארה"ב, בנושאים בטחוניים".

ברוך בינה, קצין העתונות של הקונסוליה הישראלית בניו־יורק, אמר: „זהו סכסוך מסחרי, לא יותר". אשר נעים, דובר בשגרירות ישראל בוושינגטון, הגדיר את ההאשמות כחסרות כל בסיס.

לדברי העיתון, חברת „רקון אופטיקאל", המייצרת מערכת תצפית חדשה זו כדי למכור אותה לישראל, הגישה ב־27 במאי תלונה לבית משפט בניו־יורק, לאחר שגילתה כי שלושה הקצינים — שערכו ביקור במפעלה בבארינגטון שבמדינת אילינוי — החזיקו בידיהם 50,000 דפים של שרטוטים טכניים וכן רשימות בכתב־יד עברי.

פרקליט המייצג את מדינת ישראל, ג'פרי פילמאן, הכחיש האשמות אלה ואמר כי מדובר ב„המצאה מכל וכל".

רשת הטלוויזיה האמריקנית א.בי.סי. מסרה מצידה, כי שירותי המכס האמריקניים חוקרים נסיון של סוכנים ישראלים להשיג מידע על טכנולוגיה סודית המשמשת בייצור של מערכת ווידאו חדשה לריגול אווירי. (עיצ)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 19.8.86

	היחידה	בנקנוטים: קניה	בנקנוטים: מכירה	העברות והמחאות: קניה	העברות והמחאות: מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1					1.4941
דולר אמריקני	1	1.46	1.53	1.4817	1.5002	1.4911
לירה שטרלינג	1	2.17	2.27	2.2100	2.2375	2.2270
מרק גרמני	1	0.70	0.74	0.7162	0.7251	0.7200
פרנק צרפתי	1	0.21	0.23	0.2196	0.2224	0.2212
גילדן הולנדי	1	0.62	0.65	0.6357	0.6436	0.6391
פרנק שוויצרי	1	0.87	0.91	0.8851	0.8962	0.8902
כתר שבדי	1	0.21	0.22	0.2137	0.2163	0.2149
כתר נורבגי	1	0.20	0.21	0.2012	0.2037	0.2025
כתר דני	1	0.19	0.20	0.1902	0.1926	0.1915
מרק פיני	1	0.29	0.31	0.3005	0.3042	0.30
דולר קנדי	1	1.04	1.09	1.0626	1.0759	1.0704
דולר אוסטרלי	1	0.91	0.97	0.9384	0.9501	0.9433
ראנד דר' אפריקני	1	0.31	0.57	0.5623	0.5693	0.5659
פרנק בלגי	10	0.33	0.35	0.3461	0.3504	0.3478
שילינג אוסטרי	10	1.00	1.05	1.0170	1.0296	1.0237
לירה איטלקית	1,000	1.02	1.08	1.0406	1.0536	1.0458
ין יפני	100	0.94	0.99	0.9609	0.9729	0.9668

טלקס

[...]ר התערבות פוליטית במינויים ברשות השידור

[...] פירסומים שהיו בזמן ה[...]רון בקשר לדיונים בהשתתפות [...] על מינויים ברשות השידור [...]ה הישראלית, החליטה [...] האיגוד הארצי של [...] ישראל, שכל התערבות [...]ית במינויים שמעצם מהותם [...]סקציונאליים, היא פסולה מעיקרה. [...] האיגוד הארצי רושמת [...] לפניה את הודעת שר[...] התרבות, יצחק נבון, כי [...] כזאת לא עלתה במורחי [...] והחוקה ממני ביותר". (שע"ה)

● **מסע „הדוד וניה" מדן ועד אילת**

התיאטרון הלאומי „הבימה" [...] התיאטרון ואמנות [...] יחדיו למבצע מיוחד [...] „מסע הדוד ואניה [...] אילת".

[...] היא לקיים את החצגה [...] במשך שבועיים, אחר [...] השחקנים עם תושבי [...].

[...] הוא הגוף המארגן [...] את המסע. הופעות אלה [...] גם תודות לסיוע מיוחד [...] הפועלים וקרן דורון [...] ולרווחה. (עתי"ם)

● **דוולים ישראליים ב„פאן אמריקן"**

[...] „פאן־אמריקן" תעסיק [...] ישראליים, על כך מסר [...] החברה בישראל, גד מוריץ. [...] הישראליים ייעסקו [...] תל־אביב – פאריס ותזרה. [...] שמפעילה החברה [...] לארה"ב עם נחיתת [...] בפאריס.

[...] עשתה „פאן [...]" עם תורכית, קניה, פולין [...] כדי לתקל על הנוסעים [...] שפות זרות.

יוסף שמי

תושבי שדרות הוזימו הגרלת „נוה ביתך"

[...] של 38 מגרשים במסגרת [...] ביתך" בשכונת השיקום „נתן [...] שבשדרות בוטלה אתמול [...] הנרשמים בטענה כי מחירי [...] שדורש . משרד־השיכון [...] מגרשים אלה גבוהים ואין [...] לשלמם.

[...] הנרשמים, מחירי הפיתוח [...] משרד השיכון על מגרשים [...] „נוה ביתך" בבית־שמש ובב[...], נמוכים פי שניים וחצי [...] בשדרות.

[...] מקרקעי ישראל הוריד [...] המגרשים ב־80 אחוז – [...] ש"ח ל־400 מ"ר – אך סירב [...] את המחיר שנקבע עבור [...] – 15 אלף ש"ח.

[...] מסרו לנציג משרד [...] עצומה ובה פנייה שלא [...] את תושבי שדרות לעומת [...] אחרים ולהעמיד את [...] הפיתוח למגרש ל־6000 ש"ח [...].

רפאל גאון

● **אינקובטור חדשני יוצג ב„מדקס 86"**

אינקובטור חדשני (חממית לפי [...] האקדמיה ללשון) יוצג [...] „מדקס 86" שתיפתח [...] לקונגרס בינלאומי של [...] הרפואיות.

האינקובטור מאפשר טיפול [...] בפג וכן טיפול נמרץ מבלי [...] צורך להעבירו ממקום [...].

האינקובטור החדשני פותח על־[...] צוות מהנדסים עובדי הקריה [...] גרעיני בנגב בשיתוף פעולה [...] הפגים של „בילינסון" [...] צדק".

יוסף שמי

● **מחסור בנהגי־גרר**

חברת „לב מגוע" מתלוננת על [...] בנהגי־גרר ודורשת לאפשר [...] בעצמת נהגים כאלה. [...] חייבים לעמוד בדרי[...] והחברה מוכנה [...] על עצמה את הכשרתם.

יוסף שמי

מערכת לאידוי שפכים — פתרון לפסולת הרעילה ברמת־חובב

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

מערכת יחידה מסוגה בעולם, שמטרתה להיפטר ממי השפכים שבאתר התעשייה ברמת־חובב, מופעלת מזה חצי שנה באתר. על כך מסרו אתמול אנשי מינהלה: רמת חובב במהלך סיור שנערך באתר.

האתר ברמת־חובב היה שנוי במחלוקת ציבורית קשה בשנים האחרונות בשל המפגעים האקולוגיים שגרם. השיטה, הפועלת בשלבי הרצה האחרונים שלה, עשויה למנוע פליטת פסולת רעילה לאיזור האתר ולהפסיק בכך את המאבק הציבורי שהתנהל בדרום נגד הקמתו.

המערכת הנסיונית, הפועלת לאיזור מוצא של שפכי התעשיה, פותחה לאחר שרעיונות אחרים, כמו החדרת הפסולת למעמקי האדמה או הזרמתה לים התיכון, נפסלו מסיבות שונות. מדובר במערכת המורכבת מצנרת ומתזים שתפקידם לרסס את השפכים באופן המבטיח הגברת האידוי. הודות לשימוש במתזים מתפזרים השפכים כערפל ונמנעת היווצרות שכבים לנחל או חלחול למי התהום.

המערכת מורכבת מכ־5000 מתזים הפרוסים על שטח של 100 דונם והיא מאיידת את כל כמות השפכים המגיעה למיתקן המרכזי.

אוניברסיטת בן־גוריון והשירות ההידרולוגי עוקבים אחר התפתחות הפרוייקט כדי לקבוע אם קיימת חדירת שפכים למי התהום. עם זאת אמרו אנשי מינהלת האתר, כי נושא זיהום האוויר הנגרם כתוצאה מהשיטה טרם נבדק, בשל אילוצים טכניים ואילוצי זמן.

חשוד בפריצה נורה למוות במהלך מירדף משטרתי

מאת יהודה צור,
כתב „על המשמר"

חשוד בפריצה נורה למוות במירדף משטרתי באיזור שפרעם עד לאיזור בית־זרזיר שבעמק.

הפרשה החלה אתמול לפנות בוקר, כאשר טנדר פז'ו סרב לציית להוראות מחסום משטרתי ליד שפרעם לעצור לבדיקה. הטנדר הגביר את מהירותו, פרץ את המחסום ונמלט מן המקום לאחר שהפיל את אחד השוטרים ופצע אותו. השוטר שנפצע ושוטר אחר עלו על רכבם והחלו לרדוף אחר הטנדר הנמלט.

המירדף התנהל לאורך 20 ק"מ בכביש שפרעם־נצרת לכיוון מגדל העמק. פעמיים ניסו הנמלטים לנגח את רכבם של השוטרים ולהורידו מן הכביש.

בכניסה לבית זרזיר נתקע הטנדר בעץ והשניים שנסעו בתוכו נמלטו ברגל. השוטרים ירדו מרכבם והורו לשניים לעצור, אולם הנמלטים לא שעו להוראותיהם. השוטרים החלו לירות באוויר ואחר־כך לעבר רגלי הנמלטים. אחד מהם נורה בחלקו התחתון והשני נמלט מן המקום.

למקום הוזעק אמבולנס של מד"א שעמל שעתיים כדי להציל את הפצוע אך לשווא. זהותו של ההרוג טרם ידועה, אולם לפני מותו הספיק למסור את זהותו של חברו שהיה עימו. התברר שמדובר בעבריין מוכר למשטרה שלא מכבר שוחרר מבית־הכלא.

ברכב של השניים נמצאו 16 מכשירי טלוויזיה החשודים כגנובים.

מפקד המחוז הצפוני של המשטרה, ניצב לוי שאול, הקים צוות חקירה בכיר כדי לחקור את נסיבות המקרה.

בעל מוסך חשוד בהעברת מכוניות פגומות במבחני רישוי

„העברת מכוניות במבחן השנתי בלי שיהיו כשירות לתנועה מהווה עבירה חמורה מאוד ואת התוצאות הנוראות אנו רואים בכבישים" – טען אתמול בבית־משפט השלום בתל־אביב סמ"ר יעקב כהן, בבקשו 7 ימי מעצר להמשך חקירתם של 3 חשודים שמייחסים להם עבירות שוחד, מעילה באמון, זיוף ומירמה.

נציג המשטרה טען בפני שופט השלום בנימין קוהלת, כי החשודים הם מנשה עובדיה בן 28 מבני־ברק, אליעזר שלם בן 33 מרמת־גן ומרדכי ראיק בן 35 מרמת־החייל.

סמ"ר כהן סיפר, כי למשטרה הגיע מידע שמכוניות שלא טופלו מבחינה בטיחותית וטכנית מועברות בנקל כבשירות לחלוטין במבחן השנתי. לדבריו נעשה הדבר במכון לבדיקות רכב מ.מ.מ. בבני־ברק בו מועסקים בוחנים רשמיים של משרד הרישוי.

הבדיקות נעשו לדברי המשטרה ע"י בעל מוסך סמוך למכון.

„כדי לבדוק מה הולך שם, הבאנו כלי רכב לבעל המוסך, מנשה עובדיה. הרכב הזה לא היה תקין. הוא היה מיועד להורדה מן הכביש ואת זאת קבע בוודאות בוחן של משרד הרישוי. הרכב הזה נמסר לחשוד בעל המוסך. הוא ביקש וקיבל 200 ש"ח בעד העברת הרכב במבחן השנתי. אנו ממש נדהמנו כשלמחרת היום עבר הרכב את המבחן, בלי בעיות", אמר איש המשטרה.

עוד סיפר נציג המשטרה, כי אותו רכב נלקח לבדיקה במכון אחר ושם הוחלט להורידו מן הכביש. הוא הוסיף, שבתצפיות שקיימה המשטרה ב־מ.מ.מ. ובחקירתה עלה חשד נגד מרדכי ראיק ואליעזר שלם, שאישרו כי הרכב תקין, הם חתמו על פרטי בדיקה ואישרו כלי רכב זה לתנועה בכבישים.

סמ"ר כהן הטעים, כי לשני החשודים שחתמו על כשירותו של הרכב, לא היה הסבר סביר מדוע העבירו מכונית פגומה לחלוטין את המבחן השנתי.

בהחלטתו ציין השופט קוהלת, כי אין ספק שישנן ראיות המחשידות, לכאורה, את בעל המוסך בחשדות שמייחסת לו המשטרה. השופט פסק שיש לעצרו ל־7 ימים להמשך החקירה. אשר לשני החשודים האחרים, פסק השופט, כי נראה לו שהדבר הוא יותר טעות בשיקול הדעת שלהם מאשר עניין שקשור בעבירה פלילית. הוא הורה לשחרר את השניים בערבות של 200 ש"ח כל אחד.

לחשודים טענו עורכי־הדין שמעון מורחי ויוסף ויזר. (עתי"ם)

כבאים סיכלו נסיון התאבדות

גבר שניסה לשים קץ לחייו ע"י הצתת דירתו שבה התבצר בשכונת תל־כביר בתל־אביב, חולץ אתמול בצהרים על־ידי כבאים שפרצו לדירתו והעבירו אותו מעולף לטיפול רפואי.

האיש בן 55 התבצר בדירה ברחוב האפרסק והודיע, כי החליט לשים קץ לחייו ע"י הצתת הדירה. האיש פתח מיכלי הגז והעביר אש בארבעה מוקדים בחדרי המגורים.

למקום הגיעה משטרה אך האיש סירב לפתוח את הדלת. הכבאים שהוזעקו פרצו את הדלת וגילו את האיש כשהוא שרוע מעולף על הריצפה, מבליעה עשן או גז. הכבאים כיבו את הכות האש. לחדרי המגורים נגרם נזק רב.

אנשי אמבולנס מד"א טיפלו באיש עד שהחל לנשום בצורה סדירה. (עתי"ם)

● „פורום קורקאטוריק" למנהיגות ולמדיניות ציבורית, אשר הוקם אשתקד, מינה את דן פתיר כמנהלו הכללי.

● הקונצרט השבועי של תזמורת הגדנ"ע בניצוחו של מנדי רודן יתקיים ביום ראשון ה־24 באוגוסט באולם הנרי קראון שליד תיאטרון ירושלים.

זכו בלוטו

בהגרלת הלוטו מספר 33/86 עלו בגורל המספרים הבאים: 10, 12, 32, 34, 38, 40, והמספר הנוסף: 8. (עתי"ם)

500 דיונים עם פתרון של 20 מיליון דולר

[illegible]

בפלילים

שופט סירב לעצור חשוד בתקיפת שוטרים

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר" בחיפה

„שאלת החוקיות שביסוד פעולת השוטרים נראית לכאורה טעונה בירור, אם לא למעלה מזה" — קבע אתמול שופט בית־משפט השלום בחיפה, עמירם רנר, בדחותו את בקשת המשטרה להאריך את מעצרו של יצחק גבאי בן 26 מצור שלום, החשוד בתקיפת שוטרים ובנשיכתם.

באיכות המשטרה, רס"ר חיים שרון, טען, כי בליל ה־17 באוגוסט נדרש החשוד שנהג במכונית באיזור הקריות לעצור לבדיקה על־ידי המשטרה. אולם החשוד לא ציית להוראה, הגביר את מהירות הנסיעה ונמלט. כאשר נתפס, טוענת המשטרה, תקף את השוטרים, נשך אותם ואיים להורגם.

סניגורו של החשוד, עו"ד גדעון גולד, טען, כי שולחו הותקף על־ידי השוטרים והוכה קשות בראשו, חזהו, בטנו ואבר מינו. הוא הציג תעודות רפואיות המאשרות את החבלות שנגרמו לו.

השופט קבע, כי לשוטרים לא היה יסוד סביר להניח שהחשוד עבר עבירה כלשהי והם גם לא עצרו אותו או דרשו ממנו להילוות אליהם.

„בנסיבות אלה, מבלי שאקבע מימצאים מוחלטים, נראה, לכאורה, כי שאלת החוקיות שביסוד פעולת השוטרים טעונה בירור, אם לא למעלה מזה", אמר השופט והוסיף, כי אין לקבוע שהחשוד היה מנוע מלהשתמש בכוח סביר, כדי למנוע החזקתו בידי השוטרים.

בנסיבות אלה, פסק השופט, לא הצביעה המשטרה על עובדות שיש בהן כדי לשמש ולו לכאורה תשתית עובדתית להמשך המעצר, והורה לשחרר את החשוד בערבות עצמית של 750 ש"ח. הוא דחה את בקשת המשטרה לעכב את שחרורו של החשוד ל־48 שעות, כדי לאפשר הגשת ערעור על החלטה זו.

הוארך מעצר החשודים בשוד ובסחיטת אלמן

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר" בחיפה

בית־משפט השלום בחיפה האריך אתמול בשישה ימים את מעצרם של מקסים אלהרר בן 32 ודוד ציציאשווילי בן 20 מקריית־אתא, החשודים בשוד אלמן בן 60 ובסחיטת ממנו.

באיכות המשטרה, רס"ר נתן טהר, טען, כי מקסים אלהרר חשוד בסחיטת 10 אלפים ש"ח מהאלמן, בטענה שהכניס להריון צעירה שהכיר לו. הוא הוסיף, כי המשטרה קיימה עימות בין החשוד לבין הצעירה המעורבת בפרשה, שאימתה חלק מהמידע שבידיה.

סניגורו של החשוד טען כי אין כל ראיות הקשורות את אלהרר לשוד וקבל על תנאי המעצר הקשים בהם הוא מוחזק.

השופט עמירם רנר האריך את מעצרו של אלהרר בשישה ימים והמליץ לאפשר לו להימצא בתא משותף עם צעירים אחרים.

בדיון בהארכת מעצרו של ציציאשווילי טען באיכות המשטרה, כי בחיפוש בביתו נתגלו מזרקים וחומר החשוד כסם מסוכן. השופט האריך גם את מעצרו בשישה ימים.

נעצרו חשודים בשוד סניף הדואר בעיבלין

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

משטרת מרחב הגליל לכדה בימים האחרונים דרוזי, ערבי ויהודי החשודים בשוד סניף הדואר בעיבלין.

שלושה רעולי פנים פרצו לפני שבועיים לסניף הדואר בעיבלין כשהם לבושים מדי צה"ל וחמושים בשני אקדחים ורימון צה"לי. שדדו 30 אלף ש"ח שנועדו לתשלום קצבאות הביטוח הלאומי ונמלטו מהמקום.

למקרה מונה צוות חקירה מיוחד שהביא למעצרם של יעקב אילון בן 21 מכפר־אתא, חסן אחמד בן 22 מעיבלין ועבדל חמוד בן 25 משפרעם. ברשות החשודים נמצאו שני אקדחים ורימון ששימשו אותם, לדברי המשטרה, לביצוע מעשי שוד גם באיזור נתניה ונצרת.

חשוד בגניבת מזגני אוויר מן הטכניון

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר" בחיפה

בית־משפט השלום בחיפה האריך אתמול בשלושה ימים את מעצרו של יוסף ירקוני בן 25 מכנרדור, בעל חברה להובלות, החשוד בגניבת שני מזגני אוויר מהטכניון.

באיכות המשטרה טען, כי במחצית יוני פרץ החשוד לאחת המעבדות בקריית הטכניון וגנב מתוכה שני מזגני אוויר. לטענת המשטרה, נראו במקום ההתפרצות שני כלי רכב השייכים לחברה בבעלותו של החשוד. הוא הוסיף, כי החשוד טען בחקירתו, כי אחד מכלי הרכב נגנב ממנו ביום בו בוצעה הפריצה.

לרן רונן
משתתפים באבלך במות האם
זכיה רונן
חניכי המוסד החינוכי
מבואות־הנגב וחבר העובדים

לשחר מנחם ומשפחתו
איתכם באבל על מות
האם
צוות יד לבנים — מגידו